

Juuli 1939

Maaret

7

HIND

35

SENTI

Naiste ja kodude kuukiri

Kirjastus „Mareti“ väljaandel ilmub uus romaanide sari:

Naissagsete kuulsamate NAISKIRJANIKKUDE ROMANID

Selles sarjas ilmuvad järgmised romaanid:

1. Margaret Mitchell: „TUULEST VIIDUD“

Romaan 2 raamatus, kokku ca 1600 lk.

Suurim edu, mida viimase kolme aasta jooksul üks raamat saavutanud, on Margaret Mitchell'i romaanil „Tuulest viidud“. Romaan ilmus 13. juunil 1936. a. Pool aastat hiljem oli müüdud 700 000 eksemplari. Nüüd on trükitud seda Ameerikas juba üle 2 000 000 eks., peale selle veel tõlked kõikidesse maailma keeltesse. See romaan on ainulaadne teos: oma saamisloo ja menu poolest, meeldiva jutustusande triumfi ja sündmustiku laiaulatusliku draamatika tõttu. „Tuulest viidud“ on ühiskonnaromaan suure stiilis. Siin leidub puutumatus puhtuses eelsõjaaeg ja robustus ohjeldamatuses pärast sõjaaeg. Lühikese aja jooksul leiab aset ühiskondliku elu ümberkorraldus. Rikkast saab vaene, istandikuomanikust saab rahutu kapitalistlik linlane, orjast saab ebaõnnestunud mustanahaline vabariiklane, vanast aristokraadist Ku-Klux-Klan'i liige, hangeldajate ja põhjakähi jätistest plüüsmööbli-aegne tõusik. Naiskangelase Scarlett O'Hara armastuslugu ei ole mitte vähem veetlev kui võitluse ja elu, blokaadi, inflatsiooni ja majandusliku allakäigu kujutus. Samasuguse mõjuga, nagu oli Leo Tolstoi romaanil „Sõda ja rahu“ omal ajal inimeste meeltesse Venemaal ja kogu Euroopas, võib arvestada romaan „Tuulest viidud“ tänapäeva Ameerikas. „Tuulest viidud“ omab põnevaima romaani edemuse kõrval ka iseärasust olla üheks parimaks sõja- ja ajaromaaniks, alates 1918. aastast. See üksi seletab seda ainulaadset menu, mille läbi Scarlett O'Hara on saanud maailmakuulsaks ja isegi moodimääravaks kujuks.

2. Pearl S. Buck: „EMA“

1938. a. Nobeli auhinna saanud romaan, ca 350 lk.

Pearl S. Buck sai maailmakuulsaks oma hiinasisulistest romaanidega. Tema on osanud kujutada Hiina vaimset ja hingelist olukorda nii veenvalt, et temaga ei suuda võistelda ükski teine eurooplane. See on ka täiesti arusaadav, sest ta on kasvanud üles Hiinas ning selletõttu õppinud tundma tõelist Hiinat. Romaaniga „Ema“ annab autor sügava ja haarava eepose hiina emast.

3. Jo van Ammers-Küller: „PRINTS INKOGNITO“

Romaan, ca 300 lk.

Kirjanik annab siin pildi parema kodanikuseisuse seltskonnast ajal, millal hiilgust ja võimu varjutasid majanduslikud ja sotsiaalsed kriisid. Ta näitab, kui kahtlane ja murenev oli see väliselt kõrk seltskond; saagihimuliste töösturite kõrval seisab peenutsev, kunstiliste kalduvustega, armsa pilguga naine. Vastandina vanemaile kasvab üles noor generatsioon, kes põlgab vara ja igatseb saavutisi, sportlikke ja teaduslikke. Selle romaani laiaulatuslik tegevus areneb vaheldumisi Hollandi tööstuslinnas ja Šveitsi kuurordis, kus teiste töö kasutajad raiskavad oma aega elegantse tuuletallamisega. Ka armastus, milline areneb pinevalt ja värvikalt selles romaanis rikka daami ja ühe välimistest ning sisemistest hädadest tagaetud kirjaniku vahel, pole põhiliselt midagi muud kui elegantne mäng.

4. Elizabeth Russell: „ISA“

Romaan, ca 350 lk.

See on kindlasti ilusamaid romaane. Milliseid viimistletud vahendeid, millist kergest ja kindlat kätt evib selle kirjutaja! Mänglevalt mõjub see kõrge kunst, mis on tulvil hinnalist ja sügavat huumorit, tulvil naeru ja pisaraid. Romaan on loomulik ja sundimatu esimesest kuni viimse reani, nii suurepäraselt vaba, nii esteetiline ja nii puhas.

5. Alice Lyttkens: „MIDA MEIE KÕIK IGATSEME“

Romaan, ca 300 lk.

See rootsi naiskirjanik on kõikjal kiiresti võitnud palju sõpru ja imetlejaid oma julgete romaanidega. Romaan „Mida meie kõik igatseme“ on krooniks autori seniilmunud romaanidele, milles ta käsitleb ka sageli samu tegelasi. Siin selgub ja otsustub naisadvokaat Ann Ranmark'i saatus. Raskeis olukorras ilmneb ta vapper iseloom, ta saavutab tõelise sisemise vabaduse ja sügav armastus ühe hingeliselt kõrgelseiva mehe vastu toob talle ta elu mõtte täidumise.

5 maailmakuulsalt naiskirjanikult 6 raamatut, kokku ca 2900 lk.

Hinnad eeltellimisel kogu sarjale:

Kohe makstes:

25. augustini s. a. brošüüris sari kr. 23.—, kalingurkõites sari kr. 29.—
25. oktoobrini s. a. „ „ 26.—, „ „ „ 32.—

Järelmaksuga kogu sarjale:

Tellimise andmisel tuleb kohe tasuda brošüüris sarjalt kr. 4.—, kalingurkõites sarjalt kr. 6.—
Iga raamatu ilmumisel „ „ ä kr. 3.50, „ „ ä kr. 4.—

Pärast ilmumist maksab kogu sari brošüüris kr. 29.—, kalingurkõites kr. 35.—

Väljaandmine teostub 1939. aastal ja 1940. a. esimestel kuudel.
Iga raamat saadetakse tellijatele ilmumisel kätte.

Tellimishinna võib sisse maksa Kirjastus „Mareti“ posti jooksvale arvele nr. 22-01

Kirjastus

„MARET“

Tartus, Ülikooli 25

Telef. 35-20, 39-75 ja 41-90

Posti jooksev arve nr. 22-01

Ilmus müügile suure ja huvitava kevadenumbrina

„Vallatu Magasin“
nr. 11

Müügil kõikjal. ● Hind 50 senti.

Maret

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI

NR. 7 (55)
5. AASTAKÄIK

JUULI 1939
TRÜKITUD 34500 EKSEMPL.

Väike
suvitaja
mõnuleb

Suvine ränd

On kaunis rännata juulis
mööda põllu- ja metsateid,
jõel, järvel ja meretuulis,
piki randugi kiviseid.

Kõik maailm on veetlevalt valla
ja kaugused kutsuvad eel.
Päike kiirgavat valgust kallab —
rõõm ootab sind igal teel.

Ei mõtelda taha sa paljust,
mured puruna puistad käest, —
kesk vesi ja õisi ja haljust
vaid imesid üha näed.

Ja õnnelikult veri sus vulab
ja hõisates süda taob, —
kõik ümbrus su hinge sulab,
hing ise kõigesse kaob.

Ed. Männik

Valgeristi valge loss

Ohtune ekspress oli täis suvist kuumust ja leitsakut. Mõned reisijad istusid kerges rõivastises restoranvaguni laudade ääres. Siin oli pisut jahedam. Akende taga vilksatas mööda madal soomaa kasetukkade, äsjavalmistatud heinasaidude ning helekollaste põlluribadega.

Enn Raidma laskus roidunult istmele ning viipas kelnerile. Selle kadudes mööda pikka laudadevahelist käiku, nägi ta järsku eemal Loona kitsast naeratavat nägu. Naine istus kahe herra seltsis, kes näisid kuuluvat sellesse rahvusvahelisse seltskonda, kes on hästi tuntud kõigi kolme Balti riigi pealinnades.

Ühe hetke tundis Enn südames imelikku pigistust. See polnud enam valu, vaid pettumuse kauge kaja. Ta hoidus vaatamast naise poole, kes oli kord täitnud kogu ta elu. Kuus aastat armastust, pettumust ja kibedust, see oli põletanud teda nagu tuli. Tema tööst ja unistustest oli järele jäänud ainult tuhk.

Nüüd, pärast kaheaastast lahusolekut, tundis ta jälle aegamisi jõudu naasvat. Virgusid uuesti ellu imepärased kujutlused raua-, betooni- ning kivivormidest. Külma raud ning clutu kivi vangistasid teda nagu kaunid poeemid.

Enn Raidma pani käe nagu mõttes portfelli, mis sisaldas paari suurema ehitise kavandeid. Need olid jälle esimesed katsed pärast seda tuima argipäevast tampimist, rabelemist ja jooksmist, mis surmasid kõik muu. Ta vaatas aknast välja, helendavaile kasetüvedele ning madalale lepavõserikule. Seal oli tükike rohelist karjamaad, millel sõi kari. Eemal puistsid taluhooned, varjatud õunapuude taha. Siis oli see möödunud nagu silmapilk elugi.

Korraga kuulis ta enda ees tuttavlikke samme. Pilku tõstmata, teadis ta, et Loona seisab tema ees.

— Kas herra arhitekt sõidab maapakku? helisesid naise sõnad ta kõrvus.

Enn Raidma tõusis ja kummardus. Ta suudles naise sihvakat käeselga, tundes jälle hetkeks imeselgesti seda uimastavat naha aroomi, mis oli teda hulk aastaid joovastanud nagu vein.

— Ei, seekord on see töö, ütles ta ja nimetas ühe kuu rordi nime. — Lähen üle hulga aja puhkama ja mõtlen ka natuke enesele.

Ta hääli oli peagu tige, sest Loona polnud kunagi pidanud mikski ta kavatsusi. Need olid tema silmis fantaasia, mis ei toonud raha.

Naine istus ta vastu, lastes hetkeks hooletult särada oma sörmuseil ning käevõrudel. See oli ikka tema nõrkus, see kallis sära, mille eest ta oli valmis andma kõik. Mees märkas, et ta oli muutunud pisut vanemaks. Ent ta hoidis ikka uhkelt oma pead nagu nisukõrs oma terakrooni.

Naine otsekui märkas tema mõtteid ja ütles:

— Jah, oleme mõlemad muutunud vanemaks. See võiks olla meile kasuks, kui unustaksime kõik endise, Ein...

Järsku haaras naine mehe kää. Ta sõrmed värisid pisut ja hääli nagu lämbus kurgus. Kuid juba järgmisel hetkel oli ta jälle rahulik, naeratades oma uhket naeru.

— See on ülearune, eks ole? küsis ta nagu mängeldes. — Sul pole vist mulle enam midagi öelda?

— Ei, vastas Enn Raidma ja ta hääli oli külm.

— Siis nägemiseni!

Loona tõusis järsku ja läbis uhkelt pika tee laudade vahel, kust teda mitmelt poolt tervitati. Ta noogutas rõõmsalt pead ja ükski jälg ei reetnud, et mõni hetk tagasi oli see uhke naine katsunud ehitada uuesti silda üle oma elu kuristiku.

Enn Raidma vaatas talle järele, tundes imelikku värinat. See oli nagu jumalagajätt, mille järel ei kohtuta enam üalgi. Kas oli ta alatu, et tõukas tagasi lepitava kää? Kas oli ta täiesti süütu, et võis olla nõnda kalk? Kas võis ta mõista nõnda kohut inimese üle, kes oli olnud talle kord armsam kui elu?

Ta ei suutnud vastata neile küsimustele. Mööda vaguni vahekaiku tuli konduktor, hüüdes:

— Valgeristi! Peatus üks minut!

Ning korraga mäletas Enn Raidma seda maailmast maha jäetud metsatagust hulga väikeste sirendavate järvede, mäenõlvade, vana apteekrimaja ning lumivalge saleda kirikuga. Kaheksa, ei, kümme aastat tagasi oli ta veetnud ühe suve vanas apteekrimajas. Veel nüüdki mäletas ta selgesti vana apteekrit Rooti, seda skeptikut, kes kandis alati vihmavarju kaasas, ta hoolitsevat naist ja väikest Ainet. Ainele oli ta lubanud kord tagasi tulla ning mäekuplite taha järvekeste vahele ehitada muinasjutulise valge lossi.

See tõi nagu tuhat sooja mälestust Enn Raidma südamesse. Ta kallutas end akna juurde ja vaatas metsatippude poole, kust paistis juba Valgeristi sale kirikutorn. See näis teda tummalt tervitavat nagu vana tuttavat, kellega ta ei puutu enam kunagi kokku.

Ning korraga haaras Enn oma portfelli, rutates tagasi kupeesse. Rongi käigu tasanedes avas ta selle akna ja hüüdis ühele jaama ees ootavale poisile:

— Hei, võtke pakid vastu!

Ruttu lükkas ta läbi akna välja oma kohvrid, haaras mantli ja kepi, hüpates liikuvalt rongilt maha. Ta oli ainus mahatulija ning mõned perroonile kogunenud inimesed viitsid oma aega selle veidra tulija uudistamisega. Rong hakkas jälle liikuma ning mõni hetk hiljem kadus selle kõmin kõrge raudteevalli taha.

— Kas pean herra pakid tõstma oma vankrile? küsis mees, kes oli need aknast välja aidanud.

— Kuhupoole teie sõidate?

Mees näitas põidlagaga üle öla metsade taha saleda kirikutorni suunas.

— Täheandab Valgeristile? küsis Raidma.

— Sinna neh, kuhu mujale!

— Siis tõstke vankrile jah ning viige apteekrimajja. Kas vana Root elab veel?

— Küllap ta elab, irvitas mees, — ainult ta vihmavari ei ela enam siin. Herra käis linnas ja unustas varju maha.

Raidma naeris. Ta tundis end erksamana kui kunagi varem. See oli peagu rõõm, mis täitis ta südant. Paljude aastate koorem oli nagu maha langemas ta õlgadelt.

— Kas herra ei istuks ise pakkide otsa? küsis mees, olles sõiduvalmis.

— Ei, ma lähen jala, raputas Raidma pead.
See viie-kilomeetrine jalutuskäik kulus talle ära. Teel võis ta mõelda oma asja üle järele. Pöördudes ümber jaamahoone nurga, kuulis ta järsku hüüatust:

— Härra Raidma!

Ümber pöördudes seisis ta vastamisi kahe sinise silma, päikesest pruunikspõlenud näo ning heledate juuksekiharatega. Selles näos oli midagi tuttavlikku, midagi ammust, mis hakkas juba mälust kustuma.

— Kas tulite ehitama oma valget muinasjutulossi? küsis neiu naeratades.

— Aine! hüüdis Raidma, lisandades siis: — Vabandust, preili Root, kui ma ei eksi.

Tüdruk sirutas käe ja Enn tundis tublit sõbralikku pigistust. Nad hakkasid sammuma mööda teed, mis viis metsade vahele.

— Me saame äikesvihma, lausus Aine. — Vaadake, see on päris tugev pilv. Nüüd peame ruttama, kui tahame jõuda varju suure kuuse alla. Kas mäletate veel seda hiiglast?

Kuid Raidma ei mäletanud. Nad kiirustasid samme, jõudes just esimeste vihmapiiskade ajal kuuse varju. See oli tohutu hiiglane, üks põhjamaa metsade viimseid erakuid. Kaharad oksad katsid varjusolijad nagu katuse alla.

Siis pääses lahti esimene kargatus. Vägev mürin jooksis läbi metsade põue, nagu astuks Looja võimsa sammuga üle maa. Siis veel teine ja kolmas. Vihm voolas kohisedes alla, pekstes kõrbenud maad. Mööda teed hakkasid jooksuma veenired, uhtes liiva ja kivikesi teelt eest. Ent ikka suurema jõuga kallas alla taevane valang. Peagu pool tundi sadas vahetpidamatult, nagu polekski lõppu tulemas. Siis jäi vaiksemaks, puude kohin kostis läbi saju ning hiigelkuuse all muutus valgemaks.

Korraga kargatas viimne raksatus. See oli kõigist tugevam, pannes värisema vana kuusegi. Tulejoad lendasid taeval all, kustudes eemal metsade kohal.

— Nüüd lakkab, ütles Aine.

Ta hääli värises pisut ja suured silmad otsisid nagu hirmudes Raidmalt abi.

— Vaadake, seal põleb! hüüdis ta järsku, näidates käega metsade taha.

See oli Valgeristi sihvakas kirik, mis leegitses tulemeres.

Vana apteekrimaja võttis Enn Raidma vastu nagu ammuse tuttava. Kõik oli jäänud siin peagu samaks nagu kümne aasta eest. Vanamoeliste värviliste klaasidega rõdu katsid metsviinamarja-väädid. Aed uppus üleni lilledesse ning sirelipõõsastesse. Kogu maja näis eemalt otseku maaliline pilt mõnelt postkaardilt.

Ka vana apteeker ja ta naine olid jäänud peagu samadeks nagu kümne aasta eestki. Aeg oli neist möödunud nagu märgatamatult. Ainult Aine oli muutunud. Kahe pika peenikese koiva, ripnevate juuksepeatside ja metsiku indiaanlasekisaga ringihüpleva tütarlapse asemele oli sirgunud küps naine.

— Te võite saada oma vana toa teisel korral, ütles apteeker Root esimesel õhtul. — Seda on tarvis ainult pisut õhutada, muud midagi.

Seistes seal hiljem akna ees, nägi Enn enda all hämarusse uppunud aeda, kaugeid möldri- ning õpetajamaja kontuure ja osalt veel hõõguvat kiriku siluetti. Ta ei süüdanudki lampi, mis oli tema jaoks jälle vanale tammelaual asetatud nagu vanasti.

All jalgteel kuulis ta kiriku juurest tagasitulevate inimeste hääli. Jumalakoda oli tulest täiesti rikutud. Mõned talunaised jutustasid nuttes seda üksteisele. Ning siis kuulis Enn Aine häält, kes ütles:

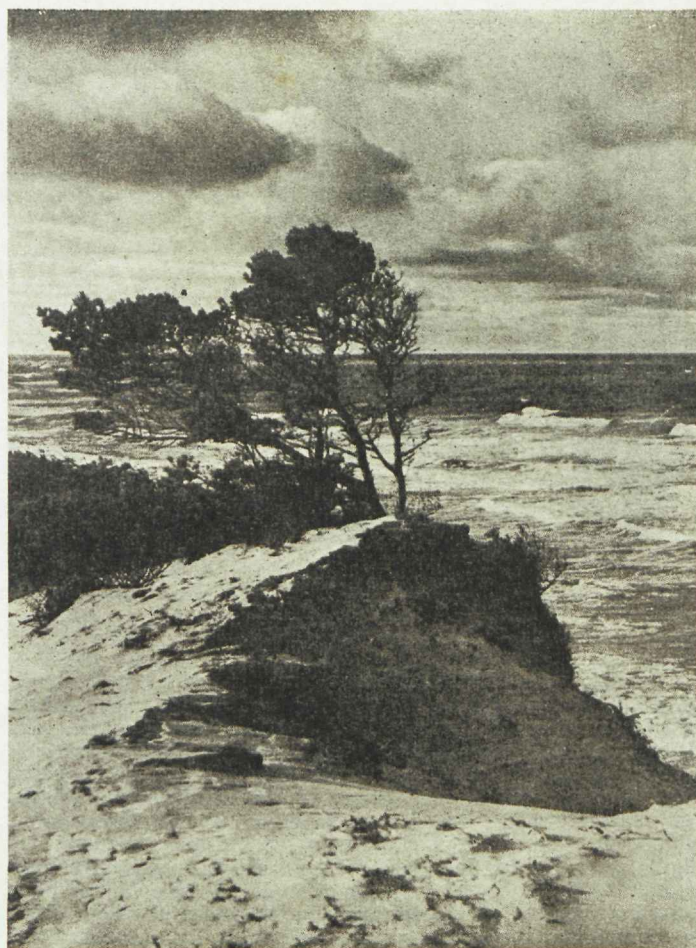
— Ma tean meist, kes võib selle uuesti üles ehitada. Ainult meie peame aitama igaüks oma jõudu mööda. Õpetaja lubas juba homme selleks koosoleku kokku kutsuda.

Enn Raidma tundis nagu värinat südames. Loona polnud kunagi rääkinud sõnagi tema tööst. Kuid siin kaugel metsade taga oli keegi, kelle hääli helises uhkusest tema töö üle. Raidma sulges akna ning süütas tule.

Nüüd tundis ta eneses nagu midagi pakitsevat. See oli looming, see imepärane töö, mis sünnib südame alt maailmale nagu laps. Ta kummardus kaua oma paberite kohale, üks põgus mõte kihutas taga teist, rutates ja tormates, nii et ta pidi sageli tõusma ja mööda tuba kõndides oma mõtteid rahustama. Alles hommiku eel kustutas ta tule, heites rõõmsa südamega asemele nagu võitja.

Saabusid pikad helisevad suvepäevad. Aedades pudensid sirelid ning niitudel tõusid asemele heinasaod. Mõnikord sammusid Raidma ja Aine mäekuplite taha väikeste järvekeste äärde. Need paistsid eemalt päikesepaistel sädeles nagu hiiglasuured peeglid, raamitud tumedate metsasakkidega.

Sageli, istudes mõnel kivil või jalutades varjatud metsaradadel, vaatas Raidma tõsiselt Ainele otsa. Siis küsis ta eneselt,

TUUL ON MERELT

kas tal oli õigus armastada seda naist? Kas ta polnud raisanud osa oma paremast elust, suutes nüüd pakkuda võib-olla ainult neid riismeid, mis säilinud hukkumisest? Kas on esimene armastus ka viimne või on lubatud õnnelikkudel seda taas tunda?

Aine justkui mõistis mehe mõtteid, hakates jutustama uue kiriku ülesehitamistööst.

— Igaüks annab oma jõudu mööda, rääkis ta. — Talunikud on lubanud tasuta vedada liiva ja kive. Mõned eided säilitavad selleks kogu kanamunadest korjatud raha. Mõlder on lubanud kinkida uue orelit ja keegi tundmatu — altari pildi.

Ta vaikis hetkeks, lausudes siis nagu kaheldes:

— Õpetaja ja nõukogu tahavad teiega rääkida uue plaani üle.

— Kas teile meeldib, et mina valmistaksin selle? küsis Raidma rahulikult, reetmata seda ärevust, mida tundis südames.

— Muidugi meeldib! Siis jääb mulle teist mingi mälestis. Ja kunagi hiljem, aastate pärast, võin ma uhkusega vaadata uut kirikut ning mõelda: see on minu valge muinasjutuloss, mille ehitas mulle kuningapoeg kaugelt maalt.

— Tulge!

Nad tõusid üles ning hakkasid sammuma tagasi apteekrimaja poole. Kogu tee ei lausunud kumbki sõnagi. Enn Raidma astus veidi ees, tõsine, kulm kortsus, nagu kaaluks ta oma elusaatust. Aine järgnes talle vaikselt, astudes üles mööda nagisevat apteekrimaja treppi. Seal avas Raidma ühe mapi ning laotas valged lehed lauale.

Ning korraga tõusis Aine silme ette kujutus unistatud valgest lossist. Seal seisis uhkena ja saledana metsade, järvede ning mäekuplite keskel vägev ehitus nagu võluloss metsade põues. Ta oli üleni valge, päikesele vastusirutatud akende ning nagu väsinud hingele rahupakkuva pühalikkusega. Lehe lehe järel laskis Aine libiseda läbi käte, vaadates lagede võlve, võimsaid sambaid, avarat koori, torni uljast sihvakust.

— Teie olete juba sellele mõelnud... selle valmiski loonud... sosistas ta.

— Jah, ma ei saanud varem rahu. Nüüd saab kord tõeks see meie valge loss.

Enn Raidma võttis pihku Aine käe. Ta oli enesega võidelnud ja — võitnud. Nüüd ei tundnud ta enam oma minevikku kummitisena enese ees. See oli igavesti maetud.

KRAHVINNA JULIA GUICCIARDI
(1784—1856)

Eis-moll sonaat

BEETHOVENI
SUUR ARMASTUS

Paljud suurematud kunstiteosed võlgnevad oma tekkimise nende loojate armastusele või põlgusele, rõõmule või meeleheittele. Millisele suure helilooja elamusele võlgneb üks ilusaimast sonaatidest oma olemasolu, seda näitab alljärgnev jutustus.

LUDWIG VAN BEETHOVEN
(1770—1827)

Ludwig van Beethoven rändab oma töötoas edasi ja tagasi, edasi ja tagasi. Aeg-ajalt peatub ta hetkeks kirjutuslaua ees ja kummardub oma alatud kompositsiooni kohale. Siis lööb ta pilk sarama, ta ajab end sirgeks ja tõmbab tugevate kätega läbi oma musta juuksetihniku. Ta on nii õnnelik, nagu ta pole olnud veel kunagi vürst Lichnowsky salongis ega kontsertsaalis, kui inimesed kiindunult ja äraseletatud nägudega tema poole vaatavad ja ta teoste võimsusest on liigutatud. Nagu iga loov isik, nii vajab ka tema vastukõla. Aga mida tähendab poolehoid, mida tähendavad isegi tunnid, kus muusikalained teda üle ujutavad ja ta kahvatu näoga lükib noote nootide kõrvale, võrreldes selle laulva ja heliseva öndsustundega, mis teda täidab eilsest saadik!

Järsku tumeneb ta hiilgav nägu. Ta vaatab toas ringi, justkui otsiks ta jälle oma venna Karli kaju, kes äsja siin seisib, et jälle kord temalt raha manguda. Ta armastab oma vendi-õdesid murdumatu truudusega. Juba aastaid laseb ta end kannatlikult Karli ja Johanni poolt paljaks riisuda, annab neile oma raha ja kullast tubakatoosid, milliseid ertshertsogid ja vürstid talle kingivad. Ta on neile muretsenud ameteid ja auastmeid ja pigistab suuremeelselt silmad kinni nende kergatsliku käitumise suhtes, vaikib, vaadates nende edev-toredat rõivastist, mida nad endile ostavad tema töötasu eest, sellal kui ta ise narmendades ja lihtsalt hulgub mööda tänavaid, sööb väikestes söögimajades lahja suppi ja kolib ühest odavast korterist teise. Aga täna on ta teada saanud, et nad on salaja võtnud ta varasemad, ja nagu ta arvab, ebaküpsed kompositsioonid Bonni ajast ja ära müüinud. Nagu tuleleek lööb viha temas jälle lõkkele ja ta jookseb tuhjas toas ringi.

„Ma lasen teilt palju endale meeldida. Ma lasen teil endale valetada, ennast petta ja varastada, kuna te olete mu vennad. Aga ma kägistan teid ära, kui te veel kord julgete maha sahkerdada minu töid, mis pole minuväärsed.“

Ta tõmbab endal kätega üle silmade ja hingab raskelt. Mis teavad need inimesed, kes peaksid talle kõige lähemal seisma, sellest karmist mõõdupuust, mille ta on püstitanud oma tööde jaoks? Mida aimavad nende labased mõtted tema võitluse sügavusest ja valust muusikalise täiuslikkuse pärast? Ta astub klaveri juurde ja lööb klahvidele. Tumedalt ja mürisevalt kõlab see. Torm ja äike, kaebus ja viha vahutavad nagu laineharjad kõrgele ja murduvad vastu toa plekilisi tapeteid. Aegamisi aga raugeb torm, kaebus tasandub ja nüüd laulab Beethoveni süda magusalt ja heledalt oma armastusest. Ta karm nägu etteulatavate põsenukkidega ja rõugearmilise nahaga muutub pehmeks ja südamlikuks. Tema tulistesse silmadesse asub õrn läige. Ta unistab ja laulab paradiisist, mis avanes temale eile.

Trepikojas nõjatab üks õrn tütarlaps oma näo vastu korteri ust ja kuulatab. Pisarad jooksevad pärlidena pikkamisi üle ta palgete, sellal kui muusika õrnalt nagu kuupaiste voolavas külluses tungib ta kõrva. Alles siis, kui toas on jäänud vaikseks, ärkab ta oma unistusest, koputab ja astub põksuva südamega sisse. Beethoven pöördub ümber. Valgusära jookseb üle ta näo. Ta hüppab püsti, haarab noorel neiu ümbert kinni ja juubeldab: „Julia!“ Tütarlaps surub end tema vastu, ta väikesed käed silitavad Beethoveni metsikuid juuksesalku. Ta sosistab:

„Ma ei suutnud enam vastu pidada. Ma pidin sind nägema. Ema võib tapelda, kui ta sellest teada saab.“

Beethoven naerab õnnelikult ja nooruslikult:

„Miks ta peaks taplema? Kas ma pole Ludwig van Beethoven ja aumees? Oh, mul on terve enesetunne, Julia. Ma lähen su ema juurde ja ütlen: „Ma palun teie tütre kätt, krahvinna Guicciardi. See võib ju olla ebatavaline, et üks lihtne muusikamees ilma varanduseta palub ühe vanimast ja kuulsaimast itaalia suguvõsast päritoleva neiu kätt. Aga lubage mul väljendada oma veenet, et ainult loov inimene on ainuke tõeline aadlik ja kuninglik inimene. Mina aga olen tooja muusikariigis, krahvinna Guicciardi. Mõlemad meie aja suurimad muusikatundjad, kriitiline ja väga nõudlik vürst Lichnowsky ja Mozarti sõber parun von Swieten, võivad teile tõendada, et Mozarti päevist saadik pole kõlanud Viinis kellegi muusika rohkem kui minu oma. Ma suudan seepärast jumala abiga ikka võimeline olla teie tütrele Juliale murett ja inimväärset elu pakkuda.“

Julia tõstab suured lapsesilmad tema poole üles ja sosistab:

„Ma ei saa aru, kuidas nii suur mees nagu sina võib armastada üht nii väikest ja tähtsusetut tütarlast nagu mina. Kas sa ei eksi? Ja kas sa armastad mind igavesti? Mul hakkab hirm, kui ma näen, kuidas kõik sinu ümber tunglevad ja sinust lugu peavad. Nende seas on nii ilusaid ja kuninglikke naisi. Kas nad saavad mind sinu südamest välja tõrjuda? Kas ma ühel päeval ei muutu koormavaks sulle? ...“

„Julia räägib rumalasti,“ naerab Beethoven. „Julia ei tunne veet mu südant. Mida ma armastan, seda armastan ma surmani. Mida ma vihkan, seda vihkan ma lõpuni. Oh, millist piina ma tundsin eile sinu pärast! Kuidas see krahv Gallenberg on mu elu mürgitanud! Ma olen alati kannatanud, kui ta sind ümbritses oma hoolitsustega, sulle õrnu sõnu sosistas ja su silmist iga soovi püüdis lugeda. Ma olen raskepärane karu ja tema kunstid pole minu kunstid. Kui ma Lichnowsky salongis klaveril mängisin, nõjatus ta oma siidigakaetud tugitoolil tahapoole ja luuras mind. Ma tundsin, mida ta mõtles. Ta mõtles, et ma olen lihvimatu talupoiss, joodiku ja endise toapoiisi poeg, kellel ei kõlbaks sind, ühe suure sugukonna tütar, armastada. Aga ma põlgan seda libeda keelega ja tühja ajukoopaga tuuletallajat. Kui kord enam ükski inimene ei tea midagi krahv Gallenbergist, liigutab ja õilistab minu muusika veel ikka inimeste südameid.“

Beethoveni kulmud tõmblevad süngelt, ta hää on järeks ja kannatamatuks muutunud. Julia vaatleb teda kartlikult. „Aga see on ju nüüd möödas,“ ütleb ta. „Sa tead, et ma ainult sind armastan.“

„Jah, eilsest saadik tean ma seda,“ ütleb Beethoven tänuhulka ja suudleb ta kätt. „Mida ma oma elu suurimaks õnnetuseks pidasin, see sai mu õnneks. Kui sa krahv Gallenbergiga lahkusid salongist ja astusid kuuvalgesse parki, pidin ma kiivusest peagu karjuma. Ja ma oleksin koju joosnud, nagu ma seda juba sageli olen teinud, kui mulle mitte parun Swieten poleks järele rutanud ja mind käiest kinni haaranud. Aga ma palun teid, armas Beethoven, ütles ta, „nüüd tahate te ära joosta? Kellega pean ma siis muusikast rääkima, kui mitte teiega? Teised inimesed ei saa muusikast midagi aru! Tulge, härra, ja jooge üks moka. Lichnowsky moka on väga hea, seal pole midagi üelda, mu armas! Ma istusin mornilt tema juurde ja keeldusin ainsatki tooni mängimast. Nüüd jalutasid sa Gallenbergiga varjuliste sireli- ja sarapuu-põõsaste vahel mööda siledaid aiateid. Kuu valgus-

tas teid oma kahvatu hõbevalgusega ja ühendas soojas süvööös. Ma usun, et olin tuhkhall ja põlved värisid mul. Ma olin nii jõuetu ja abitu. Kas ma sain sinna midagi parafta, et sa teda suudlesid? Kas ma oleksin võinud Gallenbergi maha lüüa, nagu ma meelsasti oleksin tahtnud teha? Ma pidin leppima sellega, et olla tulevikus veel üksildasem ja mahajäetum, kui ma senini olin olnud. Ühe hüppega kargasin ma üles ja jooksin välja. Seekord ei aidanud see parun Swietenit, et ta mulle tagant järele hüüdis, ta tahtvat mind koju sõidutada. Ma läksin üht kõrvalist teed mööda, et teid mitte kohata. Aga siis seisid sa järsku mu ees, vaatasid mulle nii armsalt otsa ja me langesime teineteise kätte vahele.“

Beethoven vaatab teda vastumusega. Neiu naeratab, aga siis muutub ta kurvaks, öeldes:

„Ma olen väga, väga õnnelik, Ludwig. Aga mul on selline hirm, ma kardan ema. Tema püsib oma nõudmise juures, et ma abielluksin krahviga. Ja mina ei suuda võidelda. Ma ei suuda kannatada ja ohverdada. Ma hukkun, kui ma pean oma emale vastu hakkama.“

„Võitlemiseks olen mina olemas,“ vastab Beethoven rahulikult. „Võitlemisega olen ma harjunud, sest saadik kui ma mõtlema hakkasin. Ole rahulik, mu südameke. Ja nüüd sõidame kirevasse loodusse, linnast välja.“

Vürst Lichnowsky muusikasaalis juhatab Ludwig van Beethoven oma teist sümfooniati. Daamid ja härrad istuvad toolidel, nende ilmed on võlutud, anduvad, elevel. Vürstinna Lichnowsky kõrval, keisrinna Maria Theresia maali all istub Julia Guicciardi — kahvatu näoga, langetatud peaga ja ristatud kätega. Ta ema ja krahv Gallenberg on ainsad kohalviibijad, kes jäävad helide jõust ja võlust puudutamata. Nad jälgivad rahutult noort tütarlast. Kui viimane akord kõlab, hüppavad inimesed üles ja plaksutavad vaimustatult. Kuid Beethoven ei pöördu nende poole. Langetatud peaga ja lõtvade käsivartega seisab ta orkestri ees, nagu ei teaks ta, mis edasi teha. Tšellomängija võtab tal ettevaatlikult käest kinni ja pöörab ta austria aadlike poole, kes tunglevad tema poole — haaratult, vaimustatult ja joovastatult. Nüüd alles märkab ta ovatsiooni, näeb plaksutavaid käsi ja juubeldavaid suid. Kuid ta ei kuule midagi, ta tajub ainult päris nõrgalt ja ragu kaugusest müminat, mis teda ümbritseb. Surnukahvatult ja masinlikult kummardub ta inimeste poole ning lahkub järsku väikeselt poodiumilt. Ta läheb otse edasi, möödub hiilgavatest krahvidest ja lehvikute ning ehetega daamidest, kuldraamidega peeglitest, suurtest maalidest ja kallitest gobeläänidest. Ta tahab pääseda välja õhe. Ta tahab sõõsta tuulde. Ta tahab igaveseks emale Viinist, tagasi Reini äärde, oma noorusmaale. Ta on kurt! Ta ei kuule enam kunagi!

Ta jookseb piki tänavaid, kuni linn jääb ta taha. Tõusevad aikespilved. Heledad välgud läbistavad pimedat ööd ja kõu kõmised. Kuid tema ei kuule seda. Ta kõrvus mühiseb nagu merekohin. Ka see kohin vaikib varsti ja ta peab elama igaveses vaikuses. Ta tormab läbi piitsutava vihma. Ta lai mantel lööb tal ümber põlvede. Torm kisub tal mütsi peast. Ta seisab ja ei taju midagi.

Kaks päeva ja ööd eksleb ta metsades ja võitleb jumala, kuradi ja surmaga. Ta mõtleb möödunud suvele, millal elu näis talle armsana ja lootusrikkana. Ta oli leidnud Julia ja ta ei tundnud juba hulk aega kõrvus valu, tuksumist ega puurimist. Arstid olid rahul olles noogutanud oma valgete peadega ja lootusrikkalt vaadanud ta tulevikku. Aga varsti ilmnes, et nad olid eksinud. Ühel päeval ei saanud ta enam oma sõprade sõnadest aru ja vahtis nõutult nende kõnelevatele suudele. Siis õppis ta kõige hirmsamat mahajäetust ja ahastust tundma. Mitte enam võida kuulda, mis ta ise oli tundnud, loonud ja komponeerinud! Mitte enam mõista, mis armastatu talle lobises! Ah, jumal oli teda nuhelnud ja ta hävitanud.

Ta tõstab ähvardades rusikad karmi taeva poole ja neab maailma ja oma saatust.

Kuid ta südame sügavuses liigatab ebamäärane lootus, et Julia jääb tema juurde. Ja veel tugevamini, võiduka kindlusega tõuseb temas lootus ja peletab surmamõtet, ta usub, et muusika ja töö jäävad talle alati, tabagu teda muidu mistahes.

Krahvinna Guicciardi istub oma kuldsel toolil ja tikib Stephani doomkirikule altarilina. Ta silmad on tõöst väsinud. Kuid nad näivad värskena Julia äranutetud, mustaga ümbritsetud silmade kõrval. Ema püüab oma ärritusest karedale häälele anda leplikku kõla ja ta pilk silmitseb tütre kõssis kaju. Ta ütleb:

„Palun, ulata mulle hõbetaati. Ja kuule: kuigi Ludwig van Beethoven oleks geenius, nagu väidavad vürst Lichnowsky ja mõned teised, millest ma aga kuidagi aru ei saa, siis pole see veel kaugeltki meie ringkonnale sobiv parti. Ma ei keela sul teda austamast ja ta truu sõber olemast, kuid iialgi ei nõustu ma, et ta meie perekonda tungiks.“

„Aga ema,“ vastab Julia anuvalt, „ta on ometi ertshert-

soigte ja printside sõber. Ja kõik suhtuvad temasse nagu omataoliselt.“

„Aga oma perekonda nad teda ei võtaks. Ära pane oma emale pahaks, kui ta avaldab oma arvamust, et härra van Beethoven käitub sageli oma seisusele ebasobivalt. Mulle on jutustatud, et ta olevat kord paruniproua Gelbsatteli salonigist lahkunud, kuna proua ei tahtnud teda asetada Preisi prints Ferdinandiga samasse lauda. Ja Karlsbadis ei paljastatud ta Weimari suurhertsogi ees pead, kuna ta omab revolutsioonilisi ideid.“

„Ta on parem ja rohkem väärt kui kõik vürstid,“ ägestub Julia meeleheitel. Kuid see on üks viimseid vastuhakkamisi. Juba nädalaid on teda süstemaatiliselt piinatud. Ta nõrk jõud on lõpukorral.

Krahvinna hääle muutub karmiks ja paindumatuks:

„Seeütle otsustamine, mu armas, jätta inimestele, kes omavad rohkem elukogemusi ja maailmatundmist kui sina. Muide — millest ta tahab sind siis toita? Neist viletsatest guldnatest, mida talle sisse toovad ta muusika ja ta sõprade heateod, ei saa krahvinna Guicciardi seisusekohaselt elatuda. Meie perekond on vaene. Me oleme sõltuvad rikkast abiellumisest. Sa ei saa endale lubada armastussidemetel luksust vaese mehega, sest sul on kohustus oma perekonna vastu.“

Ta katkestab oma kõnevoolu ja vaatab oma tütre õnnetut, pisarais nägu. Midagi liigutusealulist kerkib temas üles ja ta jätkab lohutavalt:

„Ta on ju kurt. Sa ise ju nägid vürst Lichnowsky juures, kuidas ta ei kuulnud kiiduavaldusi, mis talle osaks said. Sa saaksid ainult kannatust ja muret tema kõrval tunda. Sa pole aga loodud võib-olla meelitava, kohutav-ilusa metsikuse jaoks, milles tema elab. Sa vajad kindluse, rahu ja heaolu hoolitsetud aeda, millist krahv Gallenberg võib sulle pakkuda. Selles mõttes vastasin ma ka härra van Beethovenile, kui ta mõne päeva eest oma sõbra abikaasa minu juurde saatis, et võita mu vastupanu.“

„Seda tegid sa?!“ karjatab Julia.

„Seda ja veel enamgi tegin ma. Ma andsin krahv Gallenbergile sinu nimel jaa-sõna. Me sõidame homme Itaaliasse. Ta järgneb meile ja te abiellute Firenzes. Tema kõrval unustad sa varsti selle õnnetu armastuse. Sa oled ju veel nii noor, vaevalt kaheksateist aastat. Ja su tulevane abikaasa kannab sind kätel ja loob sulle taeva maa peal.“

Julia nuuskub. Kuid ta ei räägi enam vastu. Ta alistub oma ema kaljukindlale tahtele ja saatusele.

Kaks aastat hiljem. Beethoven on vananenud, ta juuksed on hallid. Ta suu on suletud kindlalt ja kibedalt. Ta õnnetus näib olevat talt rõõvinud mitte üksi kuulmise, vaid ka kõnelemisvõime.

Keegi avab tasa ukse ja kummardub üksiklase ees. See on kahvatu noormees elavate silmadega, mis silmitsevad Beethovenit aukartlikult. Beethoven noogutab oma õpilasele ja noormees ulatab talle sedelikese kiiresti kirjapanud ridadega. Komponisti pilk kiindub kirjale, ta ilme tardub. Ta õpilane teatab sedelil, et ta on Beethoveni tööde ettekandel näinud krahv ja krahvinna Gallenbergi. Nad olevat hiljuti Viini tagasi pöördunud ja krahvinna olevat teda südamest palunud meistrit tervitada.

Beethoven vajub kauaks ajaks mõtteisse. Kas Julia mõtleb, et ta on temale vihane? Kas ta on õnnelik ja meenutab teda mõnikord? Tema on Juliale ammu andestanud, sest ta on õppinud kõike mõistma. Aeg on teda rahustanud, kunst on teda selgitanud. Nüüd saab ta aru, et Julia ei võinud küllalt tugev olla, et võidelda temaga surma ja saadana vastu. Ta oli ju õrn nagu lill. Aeglaselt tõuseb ta ja läheb noodikap juurde. Ülemiselt riulilt võtab ta ühe vihiku, ulatab selle õpilasele ja ütleb:

„Palun, otsige krahvinna üles ja andke talle Cis-moll sonaat üle. Ma lõin selle temale. Teatage talle, et mul pole viha tema vastu ja et ma ei unusta kunagi, kui õnnelikuks ta mind kord tegi. Elu on meid lahutanud, kuid meile jääb mälestus. Ma oleksin sonaadi juba ammu krahvinnale üle andnud, kui ma oleksin teadnud ta asukohta. Ta võtku see nüüd minu armastuse ja sõpruse märgiks. Ta peab andestama mulle, et ma teda ise üles ei otsi. Aga see teeks meie südamele võib-olla veel täna valu.“

Sama päeva õhtul valitseb krahv Gallenbergi palees surmavaikus. Krahv viibib ühes seltskonnas ja lõbutseb, sest ta on juba ammu oma poissmehepõlve harjumuste juurde tagasi pöördunud. Krahvinna on teenijad ära saatnud. Ta muusikatoa avatud akna taga kohisevad puud süvatuules ja kuu helgib läbi väikeste libisevate pilvede alla, unelevale maale. Tasa mängib noor krahvinna, siirdudes „Kuuvalge-sonaadilt“ Cis-moll sonaadile. Ta suu on veidi avali. Silmis, mis on viimastel aastatel võõrdunud nooruslikult ja rõõmsalt maailma vaatamast, helgib õnne õrn pärl. Vaiksel puudutab ta klahve. Magusalt, liigutavalt ja hellalt kõlab sonaat, mille kirjutas talle geenius, kes teda armastas.

7. järg.

Ta raske rusikas vihises suures kaares läbi õhu. Ta kõneles tuhandetele inimestele, ta värises kui vulkaan, mis sülitab laavat ja tuld. Nii polnud Eva teda veel kunagi näinud.

Ta mõirgas nii kõvasti, et Staal avas sädetelegraafi-ruumi ukse ja vaatas välja. Äkki aga jäi ta vait, see vana mees, kes näis isegi imestuvat oma jõu- ja kireplahvatuse üle.

„Kui ka see jääb tagajärjeta!“ sosistas ta ja kehtas õlgu, tundes pisut piinlikkust, et oli nii hoogu sattunud.

„Vaadake, Gardener,“ hüüdis Eva, „teil on edu, küll te näete!“

Ja Gardener kadus sädetelegraafi-ruumi.

23

Kuna Kinsky rõivastus, laksatas vesi vastu kabiini ümmarat akent ja kollakasroheline laine virvendas üle kajutiakna.

Ja täna näen ma Evat, mõtles ta jälle. Võib-olla veel samal tunnil? Kes teab? Kerge värin lämbistas ta, kui ta astus koridori.

Meri kohises kõvasti, kui ta avas dekiukse. Tuul surus ta vastu seina.

Mere- ja tuulekohin äratasid muusika ta südames. Mõned passaažid ta sümfoonilisest laulust „Odysseus“ kõlasid tal kõrvus: väledad, elavad taktid, milledega ta oli kujutanud Vahemere kiireid laineid. See muusika täitis teda julguse ja jõuga.

Ta tõusis mõned dekid kõrgemale ja astus külalisruumi. Laeva sisemus oli täna soe ja vaikne, kuna kõik ukсед olid suletud. Kirjutustubades põlesid lambid ja palmide-aias, kus pladisesid purskkaevud, jalutasid vaikselt mõned reisijad, nautides rahu, ilu ja uhkust.

Evat ei olnud siin. Kinsky oli otsustanud läbi otsida terve laeva. Ta kõndis ikka kõrgemale ja astus välja dekkidele. Need olid kui pühitud inimestest.

Ka siin ei olnud Evat.

Äkki kuulis ta koerte haukumist ja nägi oma suureks imestuseks kolme väikest puudlit tagumistel jalgadel tantsimas. Keegi daam istus mantlisemähituna ühel pingil ja puhus tibatillukest flööti. See oli artist Signorina Mazini, kes töötas oma koertega.

Dekile, kus asus sild ja sädetelegraafi-jaam, polnud Kinsky sattunud veel kunagi. Talle paistis küll päris võimatu, et Eva võiks tulla sellisele dekile, kus tuul vingus kõites. Arvatavasti istus ta oma kabiinis. Sellest hoolimata ronis ta ikka kõrgemale.

Äkki kuulis ta oma nime ja ehmus. Prince lipsas temast mööda. Mõned astmed temast kõrgemal peatus ta ja hüüdis Kinsky: „Kas pole tore ilm? See meri!“ Kinsky ei saanud selgesti aru, mis talle öeldi. Ta polnud veel trepist päriselt üles jõudnud, kui ta kuulis üht häält, mis pani ta võpatama.

Eva!

See oli Eva hää, ta tundis seda oma metsikult pulbitseva südamega. Ta pidas hinge kinni, seisis kangena paigal, nagu oleks ta maa külge naelutatud. Jah, see oli kaheldamatult Eva hää! Päris selgesti kandis tuul selle hääle talle kõrvu.

Kinsky oli kahvatu kui surnu.

Ta nägi rõivaid lehvimas tuule käes. Keegi daam ja härra istusid tulevarjus valge täringukujulise ehitise külje all. Härra blondid juuksed lipendasid tuules ja äkki pööras ta oma pead. Kinsky pingutas silmi. Ta nägi tarka ning puhta-joonelist nägu, aga samal silmapilgul tundis ta uut pistet oma südames: ta tundis seda nägu, ta oli seda kusagil näinud! Kusagil... Kus? Kunas?

Nüüd kummardus härra ja läitis sigareti oma mantli varjus. Siis nägi Kinsky Eva kaju. Ta istus tugitoolis, ta juuksed lehvitsid — ja äkki silmas ta hetkeks ta nägu.

Oo-jah, nüüd nägi ta Evat, pärast pikki aastaid. See oli Eva!

Ta palged olid punased nagu pärast pingutavat jooksu, ta silmad sädelesid kui teras, kui ta pööras oma pilgu härra poole. See nägu, nii südamluk ja sellest hoolimata nii võõras, paistis Kinsky täiusliku iluna, nii uhkena, nii üllana ja sealjuures oli ta ometi nii lihtne nagu varemgi. See oli kindla inimese nägu, kes kõnnib oma teed, juhitud oma instinktidest poolt.

Kinsky süda peksis nii kõvasti, et ta ise kuulis oma südamelööke. Veel eile õhtul oli ta end sellega rahustanud, mõeldes, et ta on kaugel igasugusest armukadedusest. Nüüd aga põles ta süda jälle piinas. See noor mees! Oh, kuidas ta vihkas teda! Ta vihkas neid noorte inimeste rahulikke nägusid, kes omasid rikkaid vanemaid, kellel polnud kunagi muresid, kes ei piinanud endid mitte kunagi probleemidega ja kes viisid teised inimesed hullumeelsuseni.

Äkki lõi Kinsky enesele käega vastu laupa. Ta kuulis autoukse sulgumist ja nägi üht noormeest autost välja astuvat. Oo-jah! Kus? Kunas? Nüüd teadis ta. See oli sama noormees, kes külastas kaheksa päeva eest St.-Annenis tema tütar! Talle oli öeldud, et see on keegi doktor Granach Heidelbergist. Hüva, ja nüüd oli ta siin Evaga ühel aurikul. Nad istusid mõlemad üheskoos kõige halvema ilmaga auriku kõige varjatumas nurgas.

Kinsky kannatas. Kiivus närts teda.

„Kummaline,“ ütles ta, „kummaline. Eva austajad on ikka nooremad Evast. Oh, ma tunnen neid. Neil pole kunagi õnne. Nad hukuvad kõik! Mis on Johannsenist saanud? Ta laskis enese maha. Kui talle mõni teine mees rohkem hakkab meeldima, siis ei näe ta enam eilset ‚jumalat‘. Oh, peaks ka see niisamuti hukkuma nagu teised! Täpselt nii, nagu mina olen hukkunud!“

24

Tuul muutus iga tunniga kõvemaks ja Warren unistas orkaanist, mis ühe hooga pühib laevad puhtaks korstnatest ja mastidest. Ja ta saaks seda kõike kirjeldada!

Oma üllatuseks leidis Warren ülal sillal ainult rõõmsaid nägusid, siin valitses koguni teatud elevus, mis oli tavaliselt siinsele vaiksusele meeoleolule hoopis vastupidine.

Oviterid naersid Warreni romantiliste soovide üle. Torm? Nad olid parajasti saanud viimased ilmateated. Biskaia orkaan oli suundunud lõuna poole. Warren ei varjanud oma pettumust.

Direktor Henricki tervitas Warrenit tavalise heatahtliku naeratusega. „Noh, kuidas purjetab meie laevakene, Prince?“ küsis ta kokekse naeratusega.

Ees laevaninas tõusid ja vajasid lakkamatult vahufontäänid. Prince leidis, et „Cosmos“ sõidab otse oivaliselt. „Kõik reisijad on samal arvamusel,“ ütles ta. „Ma kaabeldan sellest.“

Henricki naeratas. „Te ei kaabelda muud kui tõtt. ‚Cosmos‘ kihutab nagu võiduajamisjaht, tal on täpselt sama paindumus. Siin on härra Schellong, kes laeva ehitas, nagu te teate, ta naudib oma triumfi.“ Henricki naeris. „Jah, tööpoolest, me kihutame tegelikult! Kuna tuul, jumal tänatud, on seljatagant, siis võidame me tunni jooksul mõnedki sõlmed, mis ei maksa meile midagi.“

Oo, nüüd äkki taipas Warren nende rõõmuelevate nägude põhjust.

Henricki pani oma käsivarre Warreni õlale ja kõndis mööda silda. „Kuulge, mu armas,“ ütles ta ja pilgutas usaldavalt silmi, „ajalehed, mis on teie kontserni teenistuses, toovad pikki kirjeldusi, et ‚Cosmos‘ võitleb Atlantiku sinise paela pärast. Meile kaabeldati sellest. Oo, ma tean, te pole teatanud midagi sellist. Teie šeff näib olevat päris ime oma andekusega. Ta on ka kindlaks teinud, et ‚Cosmos‘ on siiani täpselt kinni

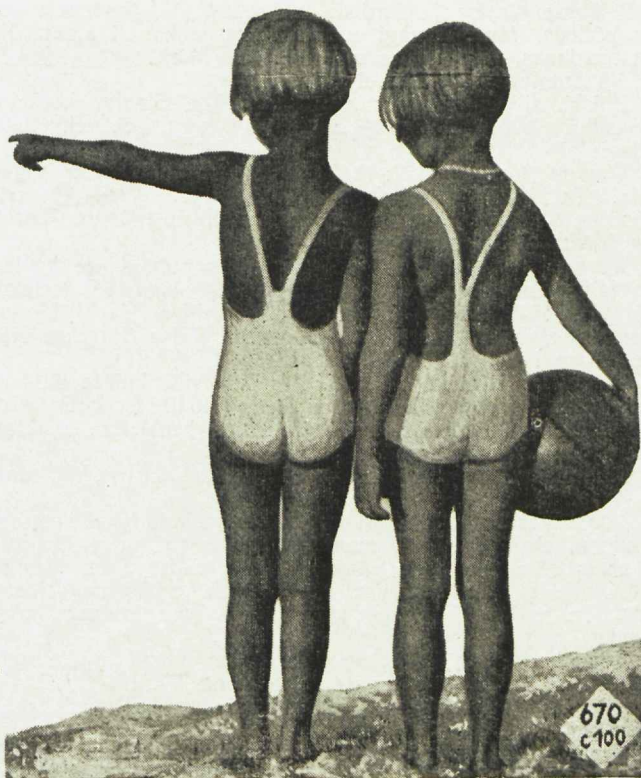

Kui võluvad nad on!

Kui uhke võib olla nende ema! Kindlasti imetlevad kõik tema kuldpruune, tervisest hõõguvaid tüdrukukesi. Ema hoolitseb selle eest, et tema lapsukesed rannal kuumas liivas mändgides ikka hästi sisse hõõrutud oleksid Nivea kreemi või õliga. See kaitseb neid valusa põletuse eest ja soodustab pruuni pigmendi tekkimist.

Hinnad alates 30-nest sendist.
Werner Mehks, Tallinn, Vene 19

pidanud 'Mauretania' aegadest. Mis ütlete selle kohta? See seisis eileõhtustes Ameerika lehtedes!" Henricki jäi seisma ja vaatas Prince'ile otsa.

Nüüd tundis Warren end teatud määral ebamugavalt. Tal olid taskus „Mauretania“ sõidutabelid.

Henricki naeris. „Tal peab olema tõepoolest piiritu fantaasia, teie Percival Bellil,“ ütles ta kerge irooniaga.

„Oo-jah,“ vastas Warren täis veendumust ja naeris ka. „Percival Bell tegi oma karjääri mõne aasta eest tähelepanuväärse kirjutisega tormist Port Arthuris, kuigi teda ennast polnud seal. Ta istus tol korral Yokohama Grand Hotellis.“

Tugev laine viskus vastu laevanina. Aurik värises. „Suurepärane,“ ütles Henricki, „oivaline on see teie Percival Bell!“ Isegi väike härra Unmack, laeva teine ohvitser, kes kunagi oma näoilmet ei muutnud, naeris omaette.

Kapten Terhuysen tuli navigatsiooniruumist. „Seadke laev otseasendisse, Unmack,“ käsutas ta. Unmack telefoneeris masinaruumi ja silmapilkselt hakkasid pumbad tööle.

Härra Schellong tahtis manöövrivrit ise jälgida. „Kas tahate kaasa tulla, härra Prince?“ küsis ta.

Nad sõitsid kümme korda allapoole masinateruumi. Üllatav vaikus valitses siin all, rahustav vaikus. Ei mühisevat tuult ega loksuvat merd. See oli täiesti uus salapärane maailm. Warrenil oli tunne, et ta on jäänud äkki kurdiks.

Keegi insener istus keset seda pidulikku vaikust mugavas tugitoolis hiiglasuure signaallaua seina juures, mis oli varustatud mõeldamatute aparaatide, skaalade ja osutitega, mis panid Warreni silmad virvendama.

„Kui palju?“ küsis Schellong.

„Sada kaheksakümmend, härra Schellong!“

„Oo, väga hea! Me sõidame kuuekümmet tuhande hobusega,“ hüüdis ta Warrenile. „Meil on veel kakskümmend viis tuhat reservi!“

Terashallid hiigelsuured turbiinid surisesid peaaegu ilma mürata.

Kuid üks kord madalamal, lainete tunnelis, kus neli kruvi ookeani piitsutasid, oli kõrvulukustav pausideta müra. Siin polnud võimalik kuulda ühtki inimehäält.

„Võtke kaitselepp!“ ütles Schellong, kui nad alla kütmissuuri laskusid. „Trepri rauast käsipuud põletavad muidu teie käed.“

Rauast käsipuud olid tõepoolest kuumad, aga kütteruumides enestes, mis olid kõrged ja valged, valitses talumatu temperatuur.

Viiskümmend inseneri ja masinisti ning kolmsada viiskümmend kütjat ja trummerit kihutasid „Cosmost“ edasi. Edasi! Edasi! „Cosmos“ kihutas nagu meretuul.

Uimasena pöördus Warren laevalaele tagasi. Veel ikka mängis kapell ja reisijad lobisesid üksteisega ja naersid. Warren piilus ringi. Mitte jälgegi Holli tütarlastest! Ta läks suitsetamistuppa ja laskis enesele karastavat jooki tuua. Ta hakkas valmistama teadet kaabeldamiseks.

Tänapäeva inimene! Edasi! Edasi! Kunagi pole inimene nii julge olnud kui meie päevil! See oli Warreni arvamus. Ta lõpetas oma teate ja lippas sädetelegraafi poole.

25

Videviku ajal lonkis Warren jälle dekkepidi ja piilus ringi, kas pole kusagil näha Holli tütarlapsi. Ei mingit jälge! Torm oli raugenud, ainult tuhkjashallid pilveribad sõelusid mööda taevast.

Kui Warren oma pea baari pistis, silmas ta seal Harper juuniori, kes viipas talle käega. Harper istus päris üksinda ja jõi viskit. Ta tundis igavust nagu alati.

„Jooge minuga kaasa üks klaas, Prince!“ hüüdis ta. „Olete te daame näinud?“

„Ei. Väga vähesed daamid on laevalael.“

Horace Harper oli rikkaimaid mehi laeval. Ta oli kolme aasta eest surnud James Harperi poeg, kes oli kokku ajanud oma tohutu varanduse kummitegemisega. Horace Harper oli mõni aasta üle kolmekümne, pikakasvuline ja sihvakas. Tal olid õhukesed punased juuksed ja samasugused punakad vurrud. Ta pea oli silmatorkavalt väike, nagu õrn ja kahvatu, kuigi ta äsja oli pöördunud tagasi Aafrikast. Päris hea tervisega ei paistnud olevat see Harper.

„See väike prantslanna, mademoiselle Georgette, kuidas meeldib ta teile?“ küsis ta, kuna ta valas viskit Warreni klaasi. „Kas ta pole veetlev? Kas panite eile õhtul tähele ta õlgu? Ta õlad on lausa jumalikud! Ta ütles mulle, et mul olevat hüpnootilised silmad. Mis arvate teie sellest, Prince?“ Ta viskas pea kuklasse ja naeris heledasti ning kõvasti.

„Aga võib-olla on teis hüpnootilist jõudu, ilma et teil oleks enesel sellest aimu,“ vastas Warren, et noormeest meelitada. Rikkad inimesed kuulavad heameelega meelitusi, seda ta teadis. Kõik, mis nad tahtsid, võisid nad enesele osta, ainult mitte kaasinimeste imetlust ja tunnustust. „Igal juhul soovin teile õnne teie võidu puhul.“

Jälle naeris Harper heledasti. „Ärge õnnitlege mind liiga varakult, Prince,“ ütles ta ja pilgutas silmi. „Ma ei tea, kui mul selle Kittyga tülik ei lähe. Ikka see Kitty, ikka see Kitty!“ Ta tellis enesele uue viski.

„Kas reiseite varsti Aafrikasse tagasi, Harper?“ küsis Warren. Harper oli kolm kuud Aafrikas küttnud, ka suuri metsloomi. Lennukilt oli ta maha lasknud loendamatuid gaselle ja antiloope. Warren palus talt eelmisel päeval intervjuud, aga Harper oli ta minema saatnud. Intervjuud? Ei, kunagi mitte, see oli Harperi põhimõte — mitte kunagi lasta end intervjuuerida!

„Aafrikasse?“ vastas Harper ja vaatas Warrenile imestunult otsa. „Mitte kunagi enam! Aafrika on koht neegritele ja seiklejatele, aga mitte ühele džentlmenile. Need armetud neegrid oma albi trummeldamisega ja see kohutav vaikus ja pimedus, niipea kui päike loojub!“ Ilma grammofonita oleks olnud hullumaja seal Kongo juures. Tal läks tervelt kaks

kuud Monte Carlos ja Pariisis, et sellest Aafrika-reisist terveks põdeda. Mitte kunagi enam! Tema jaoks oli ainult üks koht maailmas, kus tal hea oli olla: New York!

„Ja Stanley koske teie ei näinud?“

„Siiski, siiski!“ Harper noogutas. „Aga Stanley koske ei saa milgi juhul võrrelda Niagara kosega, ei, ei, mitte kuidagi!“

Warren tõusis püsti, kuid Harper katsus teda tagasi hoida. Ta kartis üksiolekut. „Jääge ometi veel, Prince,“ palus ta. „Teeme ühe mängukese. Öppisin Monte Carlos väga huvitava täringumängu!“

Warren läks. Ta naeris endamisi. Kas polnud see huvitav intervjuu! Horace Harper tuleb Aafrikast tagasi ja seletab, et ainuke koht tema jaoks maailmas on New York! Horace Harper seletab, et Stanley koske ei saa üldse võrrelda Niagara kosega!

Jälle läbis Warren kõik dekid ja just siis, kui ta oli kaotanud viimse lootuse, kohtas ta Mary Holli. Ta istus päris üksinda lamamistoolis, põlved tõmmatud keha ligi, mähitud kuni ninaotsani mantlisse.

„Sina siin, Mary?“ ütles ta rõõmsalt. „Ma vaevalt tundsin su ära.“

„Oo, Warren,“ ütles Mary ja ei vaadanud talle otsagi. Ta silmad ekslesid süngel merel, millele laskus juba hämarus.

„Kus olite eile kogu päeva? Otsisin teid,“ ütles Warren.

„Olime kogu päeva pisut merehaiged, eriti ema,“ vastas Mary. Ta vaikis ja jätkas siis: „Me saime kodunt halbu teateid.“

„Kuule, Mary,“ ütles Warren, „kas tahad mulle teha meelehead? Palun sind, tervita minu poolt Violetti.“

„Täna!“ ütles Mary. „Mõistan sind.“ Ta tõusis püsti ja kadus.

Warren rahunes pisut. Ta oli saanud lähendada Violetile vähemalt tervitust. Pool tundi hiljem ulatas stjuuard talle kirja. See oli Violetilt. Warren muutus vaheldumisi kahvatuks ja punaseks, kui ta luges seda kirja, lõpuks aga säras ta nagu rõõmust ja triumfist.

Violet kirjutas talle oma muretus buršikoosuses toonis. Ta algas seletusega, et Warren õiges valguses nähtuna on lurjus, täielik lurjus ja võib-olla ka parandamatu valelik, kes elu aeg valetab ilma enese teadmata. Seda polnud kuigi mugav lugeda.

Violet jätkas samas toonis. „Meeleheide, ainuüksi meeleheide,“ kirjutas ta, „on mind selle hispaanlase käte vahele tõuganud. Või usud Sa, et ma teda üldse oleksin võtnud tõsiselt, nii kena kui ta ka ei oleks, kui ma poleks olnud säärases meeleheites? Mitte kunagi!“ Nüüd oli ta aga kohutavas olukorras. Pidi ta Juaniga abielluma või mitte? Ta kartis, et ta ei suuda seda. Säärasesse hirmsasse olukorda oli ta nüüd sattunud ja see oli nüüd Warreni kui sõbra kohus teda päästa sellest olukorrast, millesse ta Violeti oli tõuganud. „See ei lähe nii kergesti, Warren. Juanil on mu sõna, ma pidin talle vanduma! Ja ma olin ta armuke.“

Violet oli tahtnud temaga täna kõnelda, aga see osutus võimatuks, kuna ta oli merehaige. Homme kella poole kahe-teistkümnelt ja kahe-teistkümnelt vahel ootavat ta Warrenit ahtris, päris taga otsas. „Ma tean, Sa tuled, Warren.“

26

Kestis tunde, enne kui Kinsky oma ärevusest toibus. Ta tundis end nõrgana ja heitis pikali. Alles õhtul, kui aurik vaikselt mööda vett libises, oli ta suuteline selgelt mõtlema. Palju rahulikumana tõusis ta üles. Tal oli piinlik oma naeruväärse armukadeduse pärast. See pesitses ikka veel ta südames, aga ei näinud enam. Isesugune uus tunne hakkas ta südames tekkima ja see täitis teda isesuguse soojusega. Seegi tunne oli piinav, aga selles oli ühtlasi midagi rahulikku ja rõõmsat.

Kui toredasti ta juuksed lehvitas! Silmade sügav sina säntendas läbi lehvivate juuste, üle punase suu, mis oli ikka veel nii tütarlapselikult trotsiv ja naiselikult võluv. Nüüd oli sellest möödas viis aastat, kui ta Evat viimane kord nägi. Ta nägi vahel ajakirjades Eva pilte, aga neil näis ta nii võltsitud,

kunstlik — ei, ei, Eva oli veel päris nii nagu varemgi, Eva polnud muutunud, ainult ta nägu oli küpsem ja säravam.

Kinsky tundis, kuidas soojus peksis ta kehas, olgugi et ta oli juba dekil, kus puhus vilu tuul. Siis aga sai ta aru, mis sündis tema sisimas. Ons see võimalik? küsis ta eneselt ja peatus. Ons see mõeldav? Äkki teadis ta, et ta armastas Evat niisama piiritult nagu nende esimesel suvel. Ta oli teda võib-olla kõik need viis aastat, kui ta end mattis üksindusse, niisama palavalt armastanud. Ons see võimalik? küsis ta eneselt uuesti.

Ta sattus rõõmsasse segadusse, millest ta ei näinud mingit väljapääsu. Lõpuks oli tal päris heameel, et ta sel silmapilgul Warren Prince'ile sülle jooksis ja temaga paar sõna sai vahetada. Prince oli üleemeelikus tujus, nagu oleks ta joonud klaasikese. Ta hakkas jälle kõnelema oma kinnisideest — „Cosmose“ rekordist.

„Cosmos“ peab ikka veel „Mauretania“ ajast kinni,“ hüüdis ta ärevalt. „Tuul on seljatagant, ta lükkab meid kiiresti edasi. Meil on ikka veel suured šansid sinise paela võitmiseks.“

„Sinine pael!“ Kinsky naeris põlglikult. Prince peab ometi järele andma, et see rekordihäiguse on suur alpus?

Aga Warren ei andnud järele selles asjas. „Ei, mitte kunagi! Sestsaadik kui eksisteerib inimkond, on tal ainult üks loosung: edasi! Ainult see loosung on inimesed loomadest eraldanud,“ karjus ta veendunult läbi tuule. „Sinine pael on loomulikult ainult sümbol.“

„Loomulikult.“

Warren arendas terve pika teooria sinises paelast tehnikas, kunstis ja teaduses. „See inimestele sisesündinud aje on ju lõpuks, kui seda selgesti väljendada, mitte midagi muud kui inimsoo igavene igatsus mateeriat vaimu abil võita,“ lõpetas Warren.

Kinsky naeris pilkavalt. „Prince,“ ütles ta, „kas teate, millisele äratundmisele olen jõudnud mina oma elu jooksul? Leian, et inimese on hullumeelne! Jah! Jah, kahekordses mõttes hullumeelne.“

„Kahekordses mõttes hullumeelne?“ Prince ajas silmad pärani ja jäi imestunult seisma.

„Jah, kahekordses mõttes hullumeelne!“ ütles Kinsky ja katsus Warreniga pidada sammu. „Esiteks on ta hull, et ta katsub parandada, nagu te ütlesite, olemasolevaid asju.“

„Kas pole see ilus hullumeelsus?“

„Jah, ma annan järele, kuigi mõningate lahkuminekutega. Palju hullem on aga inimese teine hullumeelsus! Tal tuleb hull mõte oma esimese hullu mõtte leiutist veel meeletuseni tõsta. Kuhu tükivad inimesed oma pööraste hullude mõtetega, kuhu? Selle teise hullumeelsuse juures inimene hakkub, uskuge seda, Prince!“

„Ma loodan, et minu silmad seda ei näe!“ hüüdis Warren tigidalt läbi tuule ja oli järgmisel silmapilgul jäljetult kadunud.

Pärast seda jutuaajamist tundis Kinsky end palju kindlamanana. Kuna ta Prince'iga lobises, oli ta leidnud väljapääsutee. Ta oli langetanud otsuse. Ta astus ühte kirjutustuppa ja kirjutas Evale kirja. Ta on laeval ja rõõmustuks, kui saaks temaga kõnelda. Kui ta aga tahtis anda kirja stjuuardile, näis talle see kiri liiga lihtsana ja rumalana. Ta kirjutas uue kirja. Aga ka sellega ei olnud ta rahul.

Tal oli raske oma mõtteid koguda ja äkki tundis ta end nii vaevatuks ja viletsana. Ta läks oma kabiini ja lamas seal tükk aega päris vaiksena.

Raske kiri! Lõpuks otsustas ta saata siiski selle esimese kirja, mis oli lihtne ja rumal.

27

Eva hääl on lausa hõiskamine, tuli sädeleb ta häälest. Reisijad, kes mööduvad ta kabiinist, jäävad seisma ja kuulavad, stjuardid serveerimiskandmikkudega tasandavad sammu. Königsgarten! Reifenberg pöörab ta poole tunnustavalt oma pilgu, kulmud aukartustäratavalt kergitatud.

„Hea,“ ütleb ta ja noogutab rahuldatult. „Hea. Hääl voolab jälle sujuvalt. Olid mõned nädalad, kus sul olid mõningad takistused.“

(Järgneb.)

A/s. KAUBA PANK,

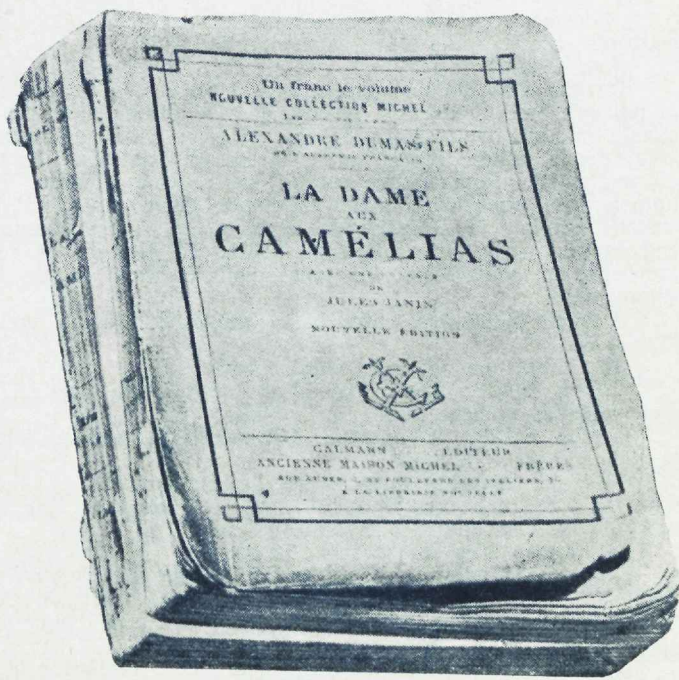
Suurturg nr. 12,
oma majas

• TARTUS •

Juhatus telef. 22-09
Kodukesjaama telef. 41-40

Oma kapitalid üle Kr. 545.000.— :: Toimetab kõiki pangaoperatsioone

Kindlustuse Aktsiaselts Eesti Lloyd'i Tartu peaesindus

Pariis 1845.

Noor mees nõjatub tahapoole vastu sõidukit ja püüab rahulikult mõelda. See ei taha tal hästi õnnestuda, sest ta on kaunis närviline. Sõiduk liigub nüüd mööda Rue Royale'i. See peab tihti peatuma ja ootama, sest liikumine on sel õhtusel tunnil väga elav. Rue St. Honoré'l jääb sõiduk pea-aegu terveks minutiks seisma, enne kui läbi pääseb. Noormees mängib pitsivaibaga sõiduki polstri peal, siis ajalehega ja nõjatub jälle tagasi.

Ta on erutatud.

Millegipärast ei tunne ta end täiesti kindlana. Juba täna hommikust peale ei saa ta mõelda millelegi muule kui sellele küllakutsele täna õhtuks. Ons see mingi põhjus selliseks närvlemiseks? Ta võtab jälle ajalehe ja püüab lugeda, kuid see ei lähe.

Ta arutleb ikka uuesti ja uuesti, mida ta peaks talle kõige esiteks ütleva, niipea kui ta on päralt jõudnud. Kuid talle meenuvad ainult labasused, rumalad kõnekäänud ja fraasid. „See on naljakas,“ mõtleb ta. „Mis on siis selle daami juures erilist? Daami? Kas ta pole vaid tütarlaps? Vaevast küll — selleks on tal liiga suur minevik. Ja sellele vaatamata näib ta nagu ingel. Ta on kurtisaan, kel on õnne olla noor ja välja näha nagu mõni tütarlaps Sacré couer kloostrist — see preili Duplessis. Ma olen tola, ma olen liiga rumal,“ mõtleb noormees, „ta on suurimaid kokotte kogu Pariisis! Ma olen hull, et ma end nüisugusest asjast lasen tasakaalust välja viia.“ Noormees püüab end harjutada selle üleolekutundega. Ent sellele vaatamata püsib temas närvilisus. Sellest preilist jutustatakse kõige hullemaid lugusid. Ta armukesed on hertsogid ja mõjurikkad inimesed. Ja neid pole vähe, keda ta omab. Noormees vihastub enda üle. Ta laseb sõidukil peatuda ühe lillekaupluse ees ja astub maha. Aknas seisavad mitmesugused lilled: valged kameeliad, punased ja kollased roosid.

„Kas peaksin talle kameeliaid kinkima?“ mõtleb noormees. „See ei sobi hästi. Ei või ju ühele daamile valgeid lilli viia!“ Siis arutleb ta, kas ta peaks ostma punaseid või kollaseid roose. — Miks mitte punaseid? See oleks kõige ausam, naerab ta. Siis ostab ta kollaseid ja läheb tagasi sõidukisse.

„See on ju täiesti selge, et tema pole esimene seda laadi naistest, kellega ma nüüd kohtun. Ma tean täpselt, kuidas ma teda pean kohtlema.“ Ent aeg-ajalt tungib naise lapselik tütarlapse-näoke ikka jälle ta mõtteisse. Ta ei saa end kaitsta selle vastu. Tema naeratus võlub igaüht, tema rõivastusviis on nii järeleaimamatu, et isegi Pariisi elegantseimad daamid võtavad talt eskuju. Ja seejuures see lapsenägu... Ta on kõige pariislikum kõigist pariisitaridest, „la plus parisienne des parisiennes“.

Ühe tõmbega haarab noormees ajalehe ja sunnib end lugema. Ta loeb esimesed kaks veergu kuus korda järjekorras läbi, ilma et taipaks loetu sisu.

Siis peatub sõiduk Boulevard de la Madeleine'il nr. 11 ees. Noormees maksab voorimehele ja sammub ukse poole.

See noormees on noor kirjanik Alexandre Dumas.

Teenija avab, võtab talt ülerõivad ja juhatab ta ühte eestuppa.

„Nüüd, nüüd,“ mõtleb noor Dumas, „nüüd on see siis

Kuidas sündis

„Kameeliadaam“

Kas te pole kunagi veel sellele mõelnud, kui olete lugenud üht suuremat ja kuulsamat armastusromaanit: kust võttis kirjanik selle aine? Kas see on tema fantaasia produkt? Või sai ta aine oma isiklikest elamustest? Alljärgnev jutustus kirjeldab, kuidas Alexandre Dumas noorem sai oma maailmakuulsale romaanile „Kameeliadaam“ aine, elades seda enne kirjutamisele asumist ise läbi.

niikaugel. Nüüd tuleb varsti tarvitada neid imeilusaid lauseid, seda šarmantset kõnelust, mille ma olen valmis mõelnud.“

Ta on ju ühe tundud nime omanik Prantsusmaal. Temalt oodatase ju suurt vaimukust ja teravmeelset nalja; ta teab, et ainult oma nimele võlgneb ta tänu tänase kutse eest õhtusöögile. Daami poolhoiu peab ta aga ise endale võitma.

Ta vaatab eestosa ringi. Seinal ripub üks vana gobelään. See kujutab antiikset jahisteeni; ja amatsoonil, kes ajab taga põtra, on liiga pikk nina. Ikka uuesti peab ta seda vaatama ja talle meenub, et ta kunagi varem oli tundnud üht tütarlast, kel oli samasugune nina. Vaibad, millel ta kõnnib, on pehmed. Ta sammub ühest seinast teise. Toa pikkus on seitse sammu. Toa nurgas seisab üks lillekimp. Need on valged kameeliad. Naljakas, mõtleb ta, et nii noor tütarlaps toob endale tuppa valgeid lilli. Siis aga naeratab ta jälle iseenda üle, et ta ikka räägib „noorest tütarlapsest“ ja ise näib endale nii vanana ja kogenuna oma 23 aastaga.

Jälle vaatab ta amatsooni poole, siis ütleb keegi ta kõrval: „Tere õhtust.“

Dumas pöördub järsku ümber. See sügav, tume hääl oli teda kuidagi ehmatanud. Ta polnud seda oodanud, oli liiga mõtteisse süvenenud ja oli alati mõelnud, et Marie Duplessis omab kaunis kõrget häält.

Ta ei saa muud midagi ütelda kui: „Tere õhtust, preili.“

„Ma rõõmustun, et te tulite,“ ütleb preili.

„Jah,“ lausub Dumas. „Mina... mina samuti.“ Seejuures mõtleb ta kramplikult, et ta peaks nüüd tingimata midagi ütleva. Talle ei tule midagi — mitte midagi meelde.

Daam seisab nüüd ta ees, väga noorena ja väga sihvakana ning pilguga, mis on nii süütu ja rikkumatu, et Dumas häbeneb oma äsjaseid mõtteid. Ainult veidi umbusaldust on neis silmis. Aga just see umbusaldus meeldibki talle. See näib olevat mingi loomulik kaitse selles elus, milles ta seisab.

„Kas ma tohin teile napsi pakkuda?“ küsib daam.

„Jah, meeeldi!“

Ta valab talle klaasi portveini, istub kanapeele ja korigib pudeli jälle kinni. Dumas vaatleb teda. Ta kleit on pingul ümber keha. Mees näeb, kui oivaline kehaehitus tal on. Ta on sale, kuid mitte kõhn, ja omab nii jäljendamatu graatsilisi liigutusi, et Dumas mõistab, miks mehed teda nii püüavad. Teda haarab himu omada seda naist, kes külastab koos hertsogitega teatri-esietendusi ja kellest räägitakse et ta olevat väga rikutud ja siiski ingel. Noormehe romantika ja fantaasia maalivad seda veel kirjumana ja jubedamana, kui see tegelikult on. Ja seejuures see inglinäoke...

Noor Dumas on ju veel pooleldi laps.

Kõrvaltoas on laud kaetud.

Laul seisavad kaks suurt lühtrit. Nende mahe valgus teeb näojooned veel õrnemaks, lapselikumaks ja rikkumatu-maks. Nad istuvad vaikides teineteise vastas.

„Kas te soovite veidi külmemat šampanjat?“ küsib lõpuks naine.

„Ei, tänan. See on just paras. Kui see külmem oleks, kaotaks see oma lõhna.“

Nad lõövad kokku. Ja nüüd saab ta enesevalitsemise jälle tagasi. Ta lõbustab daami, lobiseb, muutub tõesti teravmeelseks, kuna ta oli unustanud, et ta peab olema teravmeelne.

Ta võtab pudeli, et kallata daami klaasi. See ulatab oma klaasi ja naeratab. Seejuures märkab mees, kui kahvatu ta on. Ta puudutab naise sõrmi oma käega. Naine ei reageeri sellele. Dumas'd haarab korraka piiritu raev. Ta tunneb seda, mõtleb ta, ta on sellega harjunud, et mehed teda nii puudutavad. Ja see ärritab teda, ärritab teda vihale iseenese vastu, et ka tema ei tulnud mingile paremale mõttele temale lähemiseks ja et naine pidas seda endastmõistetavaks. Naine joo klaasi ühe söömuga tühjaks ja ulatab selle talle uuesti. Ta täidab selle veel kord. Talle hakkab paistma, et naise käitumises on midagi ebamõeldukat.

Joomisest on hakanud tal põsed õhetama. Veel ühe klaasi valab ta endale sisse ja muutub lõdvaks.

KARASTAV SUPLUS

Dumas haarab tal kätest kinni ja suudleb teda. Teda haarab oheldamatu iha teha see naine oma armukeseks. Ta ei tea, mispärast, kuid teda haarab justkui mingi uim. Ta näeb, kuidas ta nad kõik kõrvaldab, hertsogi ja krahvid, kogu Pariisi suursuguse seltskonna. Sel hetkel põlgab ta naist tema mineviku pärast. Ta tahaks eemalduda sellest toast, ära minna sellest majast, kus enne teda juba nii paljud on olnud. Nad on täpselt samuti nagu tema temaga šampanjat joonud, on temaga koos naernud, täpselt samuti nagu tänagi on ka siis ta paled muutunud punaseks ja ta huuled niiskeiks šampanjast. „Neetud,“ mõtleb ta, „mis puutub see sinusse? Kas oled temasse armunud? Armunud? Sulle on ainult šampanja pähe tõusnud, muud midagi. Ei midagi rohkem! Kuidas võid sa olla armunud sellesse tüdrukusse? Sa võid ta teha kõige rohkem oma armukeseks. Ja isegi seda mitte. Sest see maja maksab raha, palju, palju raha. Kõneldakse, et ta aastane sissetulek olevat 60 000 franki. Kuuskümmend tuhat!... See on ju kõik hullumeelsus. Hullumeelsus...“

See on šampanja süü. Muud midagi. Marie Duplessis vaatab temale otsa.

Ta ei räägi sõnagi, vaatab vaid talle ärapöörumatult otsa. Lõpuks ütleb ta: „Millele te praegu mõtlesite, monsieur Dumas?“

Dumas vaatab teda pärani silmil ja ütleb: „Et šampanja tuleks asetada veidi külmemasse.“

Siis sõõvad nad edasi.

„Kas te olete väga väsinud, mademoiselle?“

„Ei, kuidas te sellele tulete?“

„Teie näete nii välja. Aga see võib tulla ka valgustusest.“

„Kindlasti on see valgustuse süü. Valgustusest on neid sageli kõik. Inimesed ja asjad on meile enamasti sellised, nagu nad näivad valgustuses, milles me neid parajasti vaatleme.“

Dumas ei vasta. See kõnelus on talle ebamugav. Tal hakkab piinlik.

„Ma võtsin ette olla täna väga lõbus,“ ütleb preili Duplessis. „Imelik, et see mul täna ei taha hästi õnnestuda. Ma ei tea, millest see tuleb. Aga miski segab mind. Aga mis? Võib-olla see, et te olete sageli nii mõtteis. Miks te olete nii mõtteis? Kas te imestute minu üle?“

„Kahetsen väga, kui mu mõttesolek teid nii segab. Kas ma tohin teile veel ühe klaasi šampanjat kallata?“

„Jah, tänan.“

Korraks tekib Dumas'il tunne, justkui peaks ta üles tõusma ja minema preili Duplessis' juurde, et talle öelda, et ta peab temalt midagi paluma. Ta tahaks paluda temalt andestust kõigi nende mõtete pärast, mida ta samas äsja tema kohta oli mõtelnud. Romantiline nooruk saab temas võidu. Ta tunneb seda atmosfääri, milles see noor daam on viimastel aastatel elanud, ja sellegipärast usub ta, et ta on suutnud end kõigest sellest puutumatuks hoida. Ta tunneb, et see tütarlaps on ebatavaline. Ta tahaks minna tema juurde ja silitada teda.

„Kas te jälle väga palju halba mõtlesite?“ küsib preili Duplessis.

„Ei. Nüüd ma mõtlesin ainult head.“

„Ainult head?“ naerab ta. „Kas tõesti ainult head? Te olete naljakas inimene, monsieur Dumas.“

Ja siis hakkab ta naerma. Ta naerab ja naerab, kuni ta lõpuks hakkab kõhima.

Kõhimine muutub tugevamaks, katkendlikumaks ja ägedamaks. Ta hoiab oma taskurätti suu ees, et seda kohutavat kõha alla suruda. See ei õnnestu tal.

Ta hüppab üles ja jookseb kõrvaltuppa.

Dumas jääb istuma. Tal on õudne kuulata seda kohutavat kõhimist, mis muutub järjest tasasemaks, kuna preili on läinud ühte kaugemasse tuppa. Seal aga kõhib Marie Duplessis edasi, katkendlikult, peatustega ja väga piinarikkalt.

Dumas ei suuda enam kauem paigale jääda. Ta tõuseb üles ja järgneb talle. Ta tahaks teda meeleldi aidata. Tal on kindel tunne, et ta peab teda aitama. Ta ei märka sugugi, et preili oli läinud oma magamistuppa. Sellesse magamistuppa, millest Pariisi noormehed unistavad, magamistuppa, mida ka tema tahtis vallutada. Preili lamab oma voodis ja hoiab taskurätti suu ees. Iga kord, kui ta on kõhitud, sülitab ta verd taskurätti. Voodi kõrval seisab kauss veega. Vesi on värvunud kergelt punaseks verest, mida ta on välja sülitanud. Ainsa piiguga näeb Dumas, et preili Duplessis on kopsuhaige. Kohutav kaastunne valdab teda. Sel hetkel neab ta iga halba mõtet, mida ta on mõtelnud tema kohta. Ta näib endale nii kohutavalt abituna, nii üleaurusena, et ta ei oska teha muud midagi, kui võtab neiu kae ja silitab seda tasa.

„Marie,“ ütleb ta õige tasa, „armas preili Duplessis. Mis teiega on? Kas ma saan teid aidata?“

Ta teab, et ta ei saa aidata, ja ärritub kõigi nende üleauruste sõnade pärast. Aidata? Ta ei saa muud midagi teha kui istuda seal ja hoida tema kätt.

„Tänan,“ ütleb preili. „Te olete väga armas. Asi on aga kord nii ja selles ei saa me kumbki midagi muuta.“

„Ei, selles ei saa me midagi muuta.“

„Ma tean, et see ei või kaua nii kesta. Uhel päeval on see kõik möödas. Seepärast on mu elu siiani nii kärarikas olnud, võib-olla seepärast.“

Dumas kohkub. Talle selgub vaid pikkamisi, et just praegu oli talle üks inimene ütelnud, et ta peab varsti surema.

„Ja sellegipärast, mis on see elu juba praegu!“ ütleb preili Duplessis ja vaatab talle suuril silmil otsa. „Kas te usute, et mul mõnikord hirm hakkab selle ees? See on peagu nagu mingi karussell, see kõik... või nagu kaleidoskoop. Elatakse, elatakse nagu hullumeelne, sest lõpp on lähemal, kui võidaks arvata. Mul on peagu kramplik tung elu järele. Vaadake, veel väheste aastate eest olin ma teenijatüdruk ühe aedvilja-kaupmehe juures Rue des Deux-Ecus'!; ja tänapäev pole ühtki ooperi-esietendust, mida ma ei külasta. Ma tean, et ma olen Pariisis justkui mingiks moeasjaks saanud. Ja sellele vaatamata pole ma veel tänagi päris lahti oma kodulinast. Millegipärast kardan ma veel tänagi oma isa, kes oli päevavaras ja joodik, meil külas nimetati teda „Manie de Sorcier“ — Nõidade Hullustus. Veel täna tunnen ma igatsust oma ema järele, kes pidi isast lahkuma ja kes mind viletsasti suutis viia läbi elu, kuni ma teenijatüdruna Pariisi tulin. See elu oli suur teater, see oli tihti komöödia, mõnikord ka pisut tragöödia. See oli aga küllaltki huvitav. Esimene mees, keda ma kohtasin, oli lurjus... Teine oli heast seltskonnast, siis tuli mees, keda ma oleksin võinud armastada, kui mitte...“ Jälle peab ta kõhima.

Dumas aga istub ja kuulab selle noore naise elulugu. Ta on nii haaratud sellest, et julgeb vaevalt hingata.

Teie lastele on kõige paremaks ajakirjaks noor-soo-ajakiri

Müügil kõikjal

Hind 35 senti

„VIKING“ nr. 5 algasid uued hindmõistatused

„VIKING“

Naine lamab seal, pea patjades, ja jutustab. Ta tunneb, et Dumas tunneb talle kaasa, ja jutustab esimest korda ühele inimesele oma usutamatu kiirest tõusust. Dumas peab ikka jälle sellele mõtlema, et sel naisel on siiski inglil nägu.

Kõrvalruumides aga naeravad ja naljatavad teenijad. Peagu lummutuslik on ainsa küünla tuhm valgus, mis valgustab seda ruumi.

Aeg-ajalt katkestab preili Duplessis oma jutustuse, olles takistatud kõhahoogudest. Dumas teab, et ta ei ela enam kaua. Kindlalt ja õrnalt võtab ta tema käe.

„Olge rahulik, Marie, armas, armas laps, olge täiesti rahulik!“

„Ma olen täiesti rahulik,“ vastab Marie, „ma olen ainult veidi imestunud. Olen imestunud selle lühikese hetke üle, mis minule tähendab kogu elu. Ma olen ikka mõelnud, et seda lühikest elu saab sel viisil kõige rohkem täita, kui sunnitakse kaleidoskoopi kiiremalt pöörlema. Ja vaadake, see on vale. Just see on vale. See on peagu ainuke asi, mis mind kurvaks teeb. Võib-olla...“

Sel hetkel valdab noort Dumas'd peagu rõhuv häbitunne. Ta vaatab voodit ja selle tütarlapse keha ja mõtleb sellele, millise eesmärgiga ta siia tuli.

„Mademoiselle Duplessis, ma pean teilt palju andeks paluma,“ ütleb ta.

„Te ei pea minult midagi andeks paluma, Alexandre. Mitte midagi. See oli väga hea teist, et te mind kuulasite. Kas tahate nüüd minna?“

„Kui ma teid segan, siis jah. Muidu ma jääksin veel teie juurde.“

„Ma oleksin nüüd väga meelsasti üks!“

Dumas suudleb teda laubale ja katab ta vaibaga. Siis puhub ta küünla ära ja väljub tasa toast.

Uksel pöördub ta veel kord ümber ja näeb, kuidas preili Duplessis tõmbab endal käega üle silmade.

See pigistab tal valusasti südant.

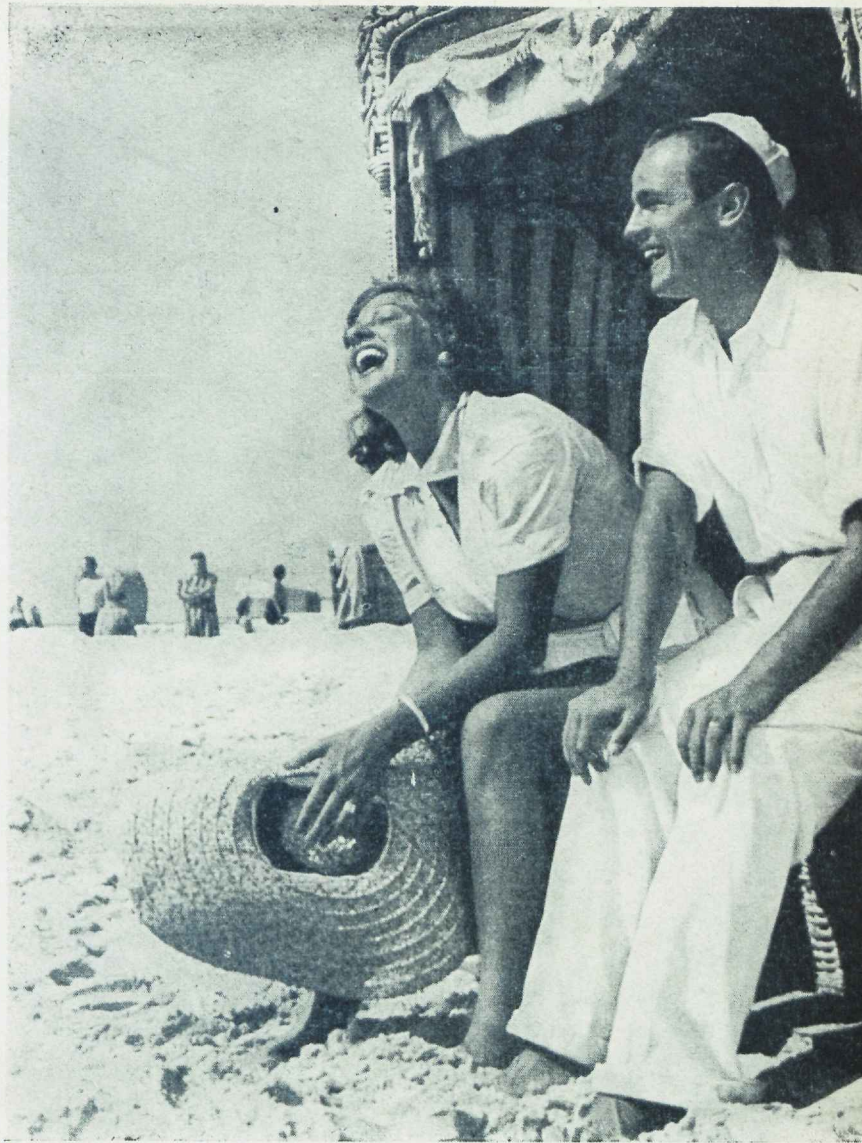
Kas ta nutab? Võib olla aga, et ta kõrvaldas ainult juuksesalgu näolt.

Siis läheb ta.

Aastal 1846 sureb Alphonsine Plessis, kes nimetas end Marie Duplessis'ks.

Alexandre Dumas noorem aga kirjutas oma surematu romaani „La Dame aux Camélias“ — „Kameeliadaam“.

Kui ta seda kirjutas, siis mõtles ta tihti sellele, et võlgnes Marie Duplessis'le palju tänu.

RÕÕMSAD SUVITAJAD

Väike kiidulaul kummelile

See väikeseõieline, arooma taim, mis lobbab nagu umb-rohi, evib majapidamises suurt väärtust. Väikese kotitäre kummelitega, mis maksab vaid mõnikümmend senti, võite sooritada väikesi imesid.

Kui näiteks teie või keegi teie perekonnast on külmetunud, siis keetke kummeliteed. Ärge laske teda liiga kaua tõmbuda, ta peab evima kahvatukollast värvust. Kummelitee paneb higistama ja mõjub tervendavalt limanahkadele. Teed peab vähemalt kolm korda päevas jooma, kuni külmetus on möödunud. Kummelitee mõju saab tugevdada, lisandades talle suhkrut asemel mett.

Mõnikord tundub kogu keha haiguslikult roidununa. „Olen külmetunud, loodetavasti ei jää ma haigeks!“ oigate teie. Teie ei jää haigeks, kui teie õigel ajal vastu hakkate. Minge kuumasse vannile, millele lisandage kummeliekstrakti, ja aurutage selles vannis keha tugevasti läbi. Kummeli higistamapanev mõju aitab peletada külmetust, enne kui see kaugele läheb. Loomulikult ei tohi teie suurest usaldusest kummeli vastu minna kuumast vannist külma magamistuppa. Seejuures külmetute jälle kergesti. Pärast vanni viibige sooja ruumis ja hoiduge eelkõige, et ka pea ei külmetuks.

Teie lapsel on tihti kõhuvalu. Ta istus mängukaaslastega liiga kaua kivitrepil, teine kord jälle on ta midagi söönud, mis põhjustab ta valusid. Kummelitee abistab teda. Ta mõjub rahustavalt ja valuvaigistavalt sooltele.

Sel põhjusel soovitatakse kummeliteed ka rahustusvahendina naistele, kui neil on valusid enne menstruaatsiooni.

Kas teie ei õelnud mitte, et teie mees on närviline ja erutub kergesti? Kas teie ei saaks teda mõjutada, et ta kohvi ja kange tee asemel paar nädalat hommikuti ja õhtuti jooks kummeliteed? Kui ta seda nii ei taha, lisandage teele sidrunimahla või sidrunivilukaid. Nii vastab kummelitee kindlasti rohkem meeste maitsele.

Ja kas ta ei kurda juuste väljalangemise üle? Kas ta ei hädaldada ohttrasti, kuna ta usub, et tema pea läheb paljaks? Selle valu jaoks evite kindlasti arusaamist, seepärast tehke midagi tema heaks. Muretsage head kummeli-juustevett ja masseerige sellega iga päev tugevasti ta pead. Eetiline õli, mis sisaldub kummelis, ergutab peanahka tugevamale vere-

ringele, mis omakorda tugevdab juustejuuri ja takistab seetõttu suuremat juuste väljalangemist.

Ka teie juustele võib kummel väga hea olla. Võib-olla olete blond ja kurdate, et teie juuste hele värvus on viimastel aastatel tumenenud? Siis peske neid nüüd järjekindlalt kummeliga, see annab juustele taas nende heleda, ilusa läike.

Ka näoraviks on kummel päris silmapaiste vahend. Kui evite ebapuhast nahka (vistrikke jne.), siis tehke nädalas kord näo-auruvanni. Pesunõusse valmistage tugevat kummelilahust. Juuksed siduge kindlalt pearätti, et kallilt saavutatud soeng ei saaks kannatada. Siis laotage suur froteerrätt või supelmantel üle pea ja pesunõu ning laske aurul umbes kümme minutit mõjuda näole. Seejärel kuivatage nägu nõrguvalt higist ja suruge vistrikud komedoonide-pigistajaga välja. Siis rasvatage nägu ja laske tal puhata. Sääraselt toimides omandate varsti väga puhta, sileda ja pehme naha.

Pidage ka seda silmas, et kähiseva hääle ja kaelavalu puhul kuristatakse kummeliteega kurku. Põletikulisi ja paisetunud silmi vannitatakse kummelitees. Näonärvid neuralgilisi valusid ja peavalu vähendatakse ning kõrvaldatakse kummelikompressidega.

Kummelitest valmistatakse ekstrakti, mis salvideks ümber töötatult mõjub hästi paisete, külmetus- ja põletushaavade vastu.

Hansaplast ei takista!

Tavaline side on segav, Hansaplast aga ei takista tööd ega liigutusi. Ta on ideaalne kiirsid: alati tarvitusvalmis, antiseptiline ja paranemist soodustav.

Werner Mehks, Tallinn.

Kiirsid Hansaplast

VIVIEN LEIGH

Uus tõusev ameerika filmitäht

Kui Scarlett O'Hara osa filmis „Tuulest viidud“*) anti Vivien Leigh'le, olid kaks kontinenti kihevil. Selles artiklis jutustab tõelise loo Vivien Leigh' järsust tõusust kuulsusele ta määndžer John Gliddon.

Enamiku staaride edu ümbritsevad tavaliselt salapärased lood raskeist võitlusist, kibedaist pettumusist, läbikukkumisist, ahastusist ning aastaist tulvil kannatusi. Kuid kord aastakümnes sünnib staar, kes vihiseb kuulsusteele nagu meteoor üle taeva. Säärane staar on Vivien Leigh, ta lugu on niisama dramaatiline, sest lühitee, mida tal tuli läbida, et saavutada staari kuulsust, on olnud tulvil vaeva.

Sellest on vaid neli aastat tagasi, kui Vivien sai elukutseliseks näitlejaks. Ta omas alati auhannust saada näitlejaks, kuid ta haridus — kloostrikool, keskkool, paar semestrit kuninglikus näitekunstistuudios ja „Comédie Française'is“ Pariisis — võttis enamiku ta esimesest kahekümnest eluaastast. Ja lahudes kuninglikust akadeemiast, ta abiellus.

Ta oli vaid kahekümneühe-aastane, kui ma kohtasin teda esmakordselt, ja — välja arvatud ta väga väike osa filmis „Asjad paranevad“ — tal polnud veel vilumust. Samal ajal, kui talle pakuti pisiosa selles filmis, tegi talle Ivor Novelle ettepaneku mängida oma näidendis „Mõrv Mayfair'is“ väikest osa, palgaga 4 naela nädalas.

„Kuid filmis saan ma 30 šillingit päevas,“ ütles Vivien.

„Tegutsege siis filmis,“ naeris Ivor.

Ja Vivien tegigi seda.

Varsti pärast seda, kui ta oli mänginud väikest osa filmis „Vaata üles ja naera“, sain mina ta määndžeriks. Teadsin, et olin leidnud andeka staari.

*) Romaan „Tuulest viidud“ ilmub nüüd eesti keeles Kirjastus „Mareti“ kirjastusel. Lugege kuulutust teiselt kaaneküljelt.

Ma näitasin talle kõiki stuudioid ja esitlesin teda mitmesugulastele ühingutele ning lõpuks kindlustasin talle edu alguse väikeses filmis. Järgnes teine väiksem film ja siis mängis Vivien oma esimese peaos Londoni „Q“ teatri laval näidendis „Rohe-line vöö“. Osa oli pikk ja raske, mis tõesti nõudis väga vilunud näitlejat, kuid Vivien mängis esmakordselt publiku ees ja tal oli suur menu ning ta näis kauni unelmana.

Kuidas Vivien sooritas oma osa „Vooruse maskis“ teatris „Ambassadeur“, kuulub nüüd teatriajalukku ja suur Korda leping, mis järgnes sellele, püsib tähtsaimana, mis iial sõlmitud Hollywoodis või Inglismaal tundmatu filminäitleja ja suure ühingu vahel. Nüüd, Hollywoodis, on see leping asendatud veel suuremaga, milline annab Vivienile Scarlett O'Hara osa filmis „Tuulest viidud“. David O. Selznick kindlustas Vivienile kaks osa aastas ja Alexander Korda ühe osa aastas.

Vivieni Scarletti osa kehastus on olnud Hollywoodi suuri- maks intrigeerivate tühjade juttude aineks, ent Vivienile oli see kahe aasta eest tärnanud auhannuse tõeksmuutumine, kui ta esmakordselt luges romaani „Tuulest viidud“. Mäletan teda mulle ütlevat, kui kõnelesime Hollywoodi mitmesuguseist pakkumist: „Tahaksin vaid siis minna Hollywoodi, kui saaksin mängida Scarletti.“ Siis, just enne jõule, putkas Vivien Londonist, et külastada eraviisil Ameerikat. Ta oleks pidanud pöörduma tagasi, esinemiseks „Suveöö unenäos“, kuid niipea kui ta jõudis Hollywoodi, tuli talle ettepanek ilmuda Scarletti osa katsele. Vivien saatis telegrammi, et ta ei saa esineda „Suveöö unenäos“, ning palus saata endale rõivad järele.

Ootasime hirmuga katse tagajärge; siis teatas teine telegramm, et ta on saanud osa.

See pidi olema kõige põnevam moment Vivieni karjääris — kaugelt erutavam kui see päev, millal ta alla kirjutas Korda 50 000-naelasele lepingule. See on triumfiks Briti näitlejatarile — kindlustada endale ihaldatavaim osa, mis on Hollywoodil olnud pakkuda aastate jooksul, mille pärast võistlesid säärased näitlejad, nagu Bette Davis, Katherine Hepburn, Carole Lombard ja Jean Arthur.

Ent nüüd on Vivienil kogemusi, tasakaalu ja usaldust säärase osa mängimiseks nagu Scarlett. Kolm aastat tagasi mängis ta siin filmides sääraste suurustega, nagu Robert Taylor, Charles Laughton, Laurence Olivier, Conrad Veidt ja Rex Harrison, ning töötas kuulsate lavastajate juhatusel, nagu Alexander Korda, Victor Saville ning Erich Pommer. Nii olid tal kõik võimalused saada kogemusi Briti stuudiote parimate talentide all. Need kaks filmi, mis tutvustasid Ameerikale Vivien Leigh'd, olid „Jänki Oxfordis“ ja „St. Martini tänav“.

Sellal edenesid nõupidamised tema esinemise üle filmis „Tuulest viidud“. Teine Hollywoodi filmiühing oli valmis talle maksma 800 naela nädalas, kuid ükski pakkumine — ükskõik kui meelitat majanduslikult — ei suutnud veenda Vivieni loobuma Scarlettist.

Kuulen, et Hollywood on juba vaimustunud Vivienist, ta ilu, sarm ja vaimukus on mõjutanud isegi kõva südamega täidesaatvat võimu. Olen kindel, et ta oma iiri temperamendiga ja tagasihoidliku armsusega, võimsa auhannuse ja armastusega oma töö vastu saab kiiremini, kui enamik seda arvab, üheks Hollywoodi kolme esimese staari hulgas.

Siiski, kui suur edu tal ka poleks, kui palju raha ta ka ei teeniks, ma ei usu, et ta kunagi oleks rahul endaga või oma edenemisega. Ta õhutab end ikka paremale ja väarikamale edule ja ta evib näitlejataril hõnge. Meelitatv osa teatris on midagi, millele Vivien ei suuda vastu panna. Tean, et Vivien loobus ühest filmist, mis oleks talle sisse toonud tuhandeid (Järg lk. 223.)

CLARK GABLE ja VIVIEN LEIGH mängivad peaos filmis „Tuulest viidud“

Ameerika filmikuulsus Tyrone Power

MOODE SUVEKS

273

274

275

276

277

278

273. Nägus suvimantel kollakaspruunist villasest materjalist.
 274. Moodne pealelõunakleit veinpunasest siidist, kaunistatud kreemi pitsgarnituuriga.
 275. Nägusamuustrilisest siidist suvikleit ühevärvilise vestiga.

276. Suvine pealelõunakleit helesinisest taftist, kaunistatud valgega.
 277. Moodne kleit suveõhtuks. Materjaliks valge žoržett, tikitud lillmotiividega.

285

286

287

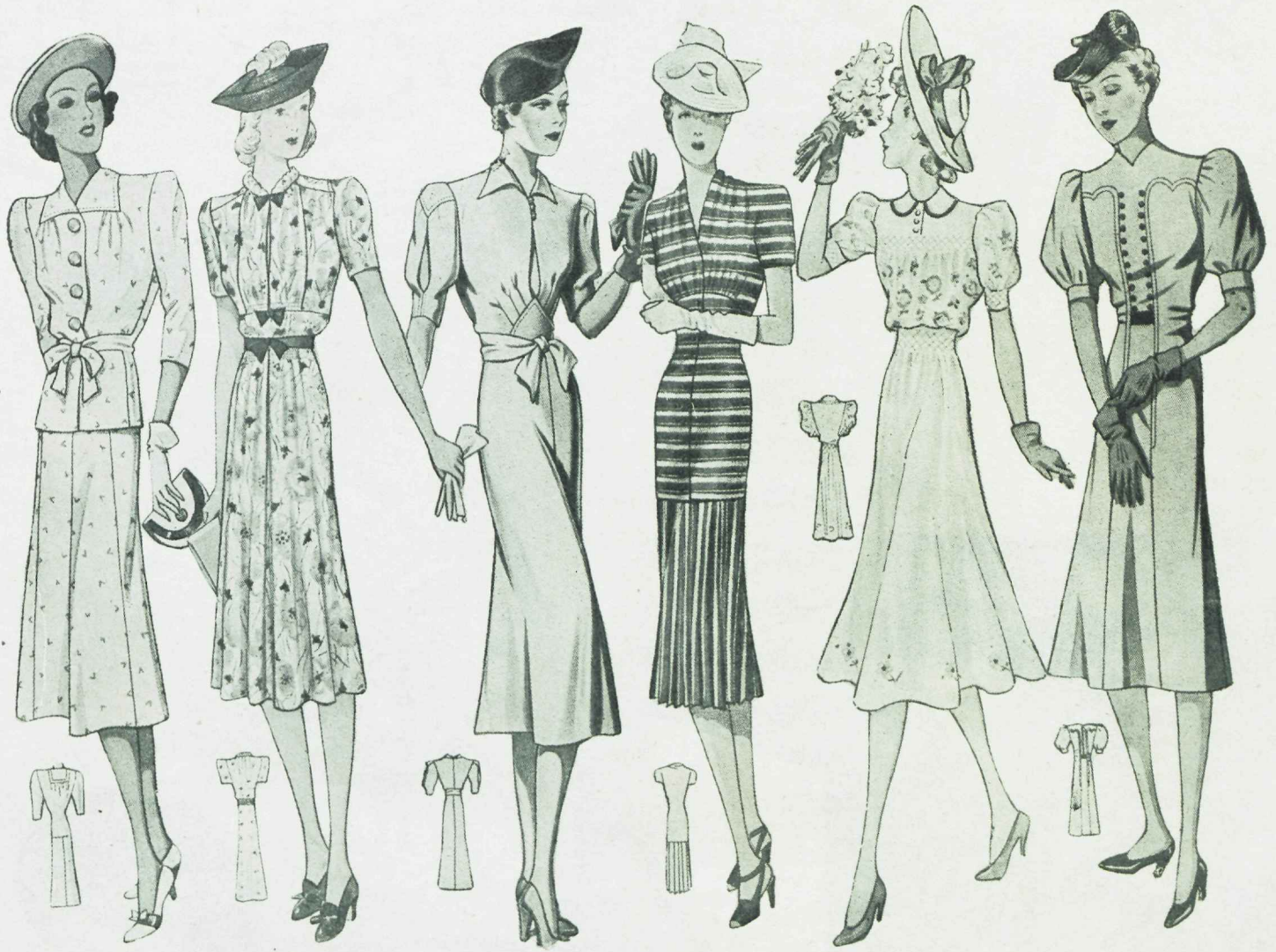
288

289

290

291

279

280

281

282

283

284

278. Öhtukleit kahvaturossast siidist. Kaunistiseks sinisest sametpaelast vöö.
 279. Moodne džamperkleit väikesemustrilisest kunstsiidist.
 280. Nägus suvikleit muustrilisest siidist.
 281. Moodne suvikleit ühevärvilisest materjalist.

282. Moodne kleit triibulisest materjalist.
 283. Nooruslik suvikleit valgest žoržetist, kaunistatud üksikute lillmotiividega.
 284. Meeldiv suvikleit.

292

293

294

295

296

297

298

299

MURETULT

siidiasuhtle

1. Nägus päevakleit kergest villasest või siidist. Huvitav garnituur on punutud kahevärvilisest riidest valmistatud päelast.
2. Suvikleit moodsamustrilisest siidist. Krunistuseks tume vöö, kaeluse- ja käisteäärts.
3. Meeldiv rannatükk mustri- sest puuvill-pikeest, värvilise tõmbukuga. Lõige I lõikelehel.
4. Nooruslik suvikleit peeneruudulisest taftist.

5. Moodne kleit ruudulisest siidist või puuvillasest materjalist. Lõige II lõikelehel.
6. Elegantne suvikleit plisseeritud seelikuga. Bo-leerotaoline pluusiosa on kaunistatud laiade ristipidi voltidega, millised on ääristatud värvilise päela või kitsa pitsiga.
7. Elegantne õhtu- või pruukleit valgest taftist. Krael ja varrukail hõbetikand.

2.

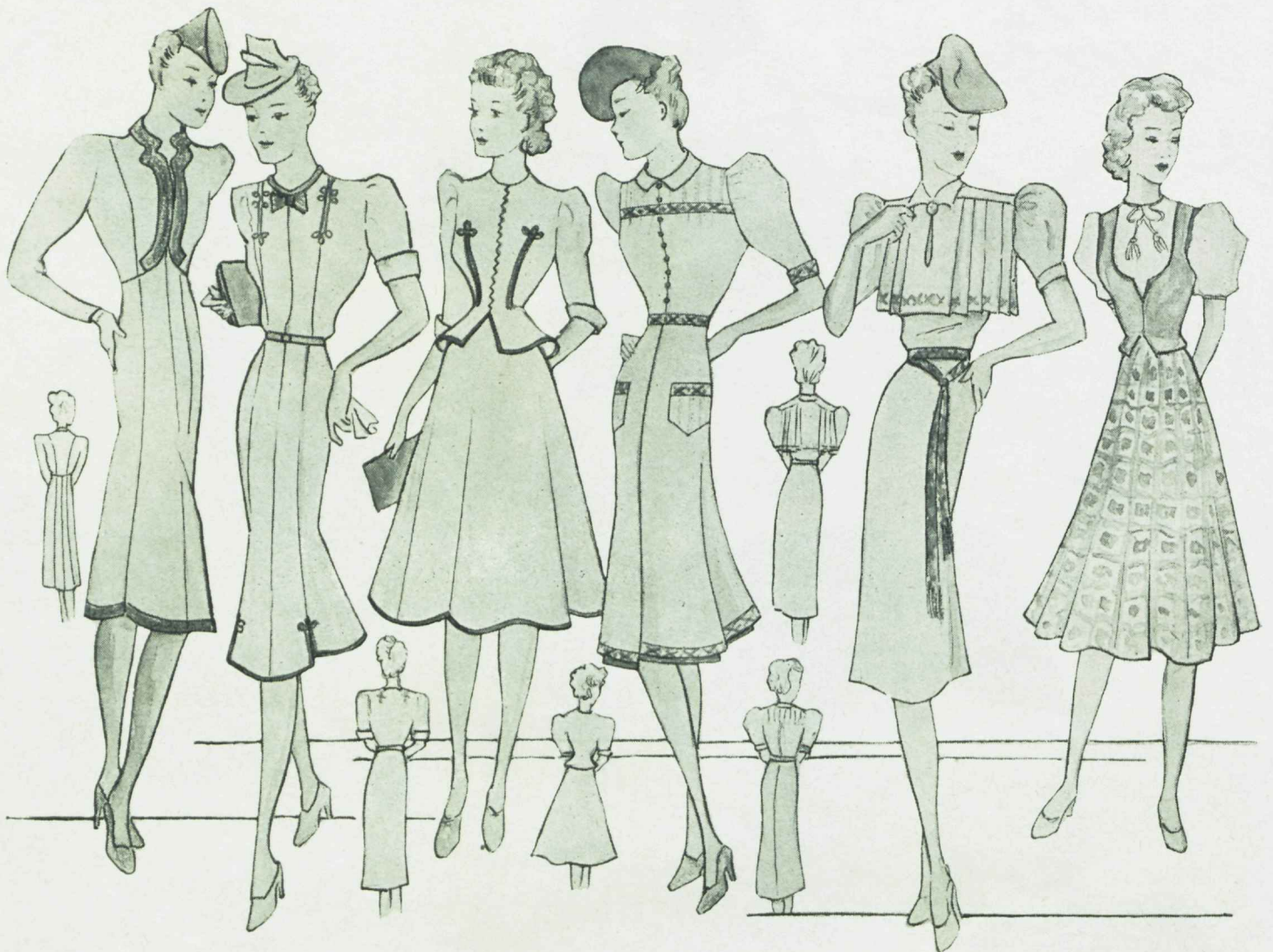
3.

4.

5.

6.

7.

300

301

302

303

304

305

- 285—287. Kolm nägusat suvikleiti suurematele tütarlastele.
 288. Muustrilisest materjalist suvikleit suuremale tütarlapsele. Lõige III lõikelehel.
 289—291. Suviseid kleite tütarlastele.
 292. Särk ja püksid suuremale tütarlapsele. Lõige IV lõikelehel.
 293. Pükssärk tütarlapsele. Lõige VI lõikelehel.
 294. Nägus õösärk suuremale tütarlapsele.
 295. Muustrilisest materjalist magamisülikond tütarlapsele.
 296. Särk ja püksid väikesele tütarlapsele. Lõige V lõikelehel.
 297. Lapsekleit Setu motiividel. Pluusi varrukatel punasest sakkpaelast tikand. Võöl rahvusvöö, kleit sinine, kandid punased, pluus valge.
 298. Lapsekleit rahvuslikkudel motiividel. Valge ristpistes tiktud pluus, punaste ja roheliste pealeõmmeldud triipudega sinine seelik, samasugune triibuline vöö. Muster muustrilehel.

299. Tarvastu motiividel tiktud lapsekleidike. Kandid on sinised, millele punasega tiktud. Muster muustrilehel.
 300. Hall või beez kleit punase kandiga, Tõstamaa ainetel.
 301. Hargla nõorkaunistis-motiividega hallkassinine kleit; nõör punane. Muster muustrilehel.
 302. Beez kleit punaste Hargla nõorkaunististega. Muster muustrilehel.
 303. Ristpistes tikandiga kleit. Seelikul alt välja paistmas moodne punane „alusseelik“. Tikandi muster muustrilehel.
 304. Ristpistes tikandiga kleit Põhja-Eesti käiste eeskujul. Võöl rahvusvöö. Muster muustrilehel.
 305. Lihula motiividel suvikleit tütarlapsele, koosnev valgest eest-seotavast pluusist, tumesinisest pihikust ja punase-ruudulisest seelikust.
 306. Nägus pikkade varrukatega pluus.
 307. Tepitud kaunististega suvipluus muustrilisest materjalist.

306

307

308

309

310

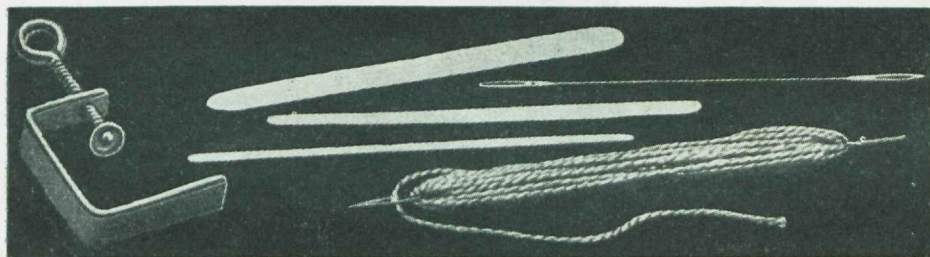
311

312 313 314 315 316 317 318 319 320 321

308. Nägus pluus tikitud sämpkaunististega. Lõige VII lõikelehel.
 309–311. Kolm nägusat pitsidega kaunistatud pluusi.
 312. Suviülikond poisile.
 313. Mängu- või rannaülikond tütarlapsele.
 314. Nägus põll väikesele poisile või tütarlapsele. Lõige XII lõikelehel.
 315–316. Kaks põlle tütarlastele.
 317. Suviülikond väikesele poisile. Lõige XI lõikelehel.
 318. Suviülikond tütarlapsele. Kaunistiseks kerge tikand, värviline ääris, nõõbid ja vöö. Lõige IX lõikelehel.
 319. Suvikleit ühes samast materjalist pükstega väikesele tütarlapsele. Lõige X lõikelehel.
 320. Suviülikond poisile. Lõige VIII lõikelehel.
 321. Nägus suvikleit tütarlapsele.

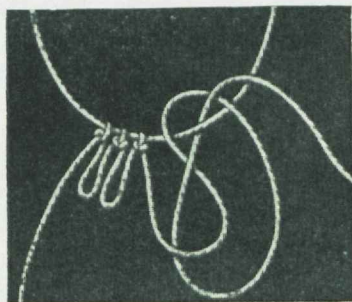
Sibulavõrgu valmistamisõpetus

Vajalised abinõud fileevõrgu kudumiseks.

igakordse võrgusuu avamiseta. Selle avause saamiseks tuleb võrku edasi heegeldada mitte ringi, vaid edasi-tagasi käivates ridades. Kui võrk on valmis, ajada üles äärde jämedam nõör ja tõmmata kokku.

Fileetehnikas valmistada võrk samal põhimõttel, alates juuresolevate proovide järgi fileesilmuseid sõlmides ringikujuliselt.

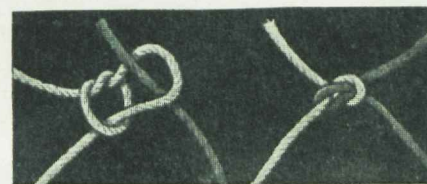
Võrgukudumiseks silmuste ülesloomise näide abilõngale.

(Vastuseks küsimusele.)

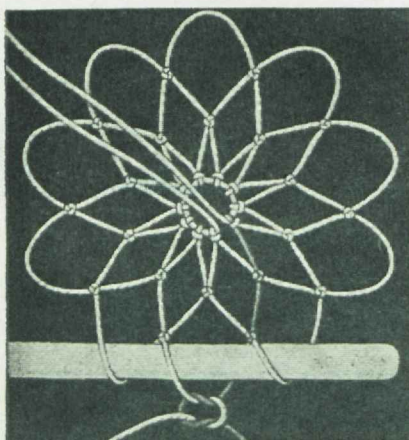
Sibulavõrku võib valmistada fileetöös või ka heegeldada. Võrgu valmistamiseks on tarvis mõnda jämedamat lõnga, kas linast, takust või tamsa- (kalavõrgu-) lõnga.

Sibulavõrgu heegeldamise puhul alata võrgu heegeldamist võrgu põhjast väikese ketisilmadest koosneva ringiga, millisele heegeldada tihedalt ketisilmustest koosnevaid kaari. Kaared võtta ümber esimese kaarteringi. Iga kaar koosnegu umbes 6–8 ketisilmusest, olenedes lõnga jämedusest. Nii heegeldada edasi ringikujuliselt ning igal ringil ketisilmuste kaari juurde kasvatades, kuni võrgu vajaline laius on käes.

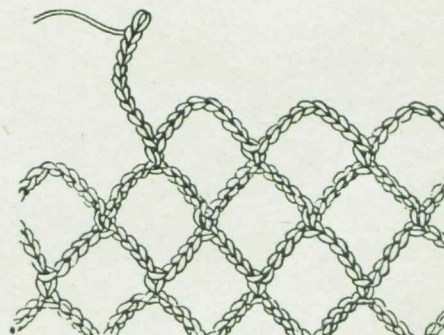
Vajalise kaarte arvu võib saada ka korruga, kui esimesed kaared kinnitada jämeda lõnga või nõõri ümber ning tõmmata siis, kui vajaline arv on heegeldatud, nõör alt kokku ja siduda sõlme. Kui võrk on heegeldatud vajalise pikkuseni, siis võib jätta kõrvale vahe, kust oleks kergem sibulaid välja võtta, ilma

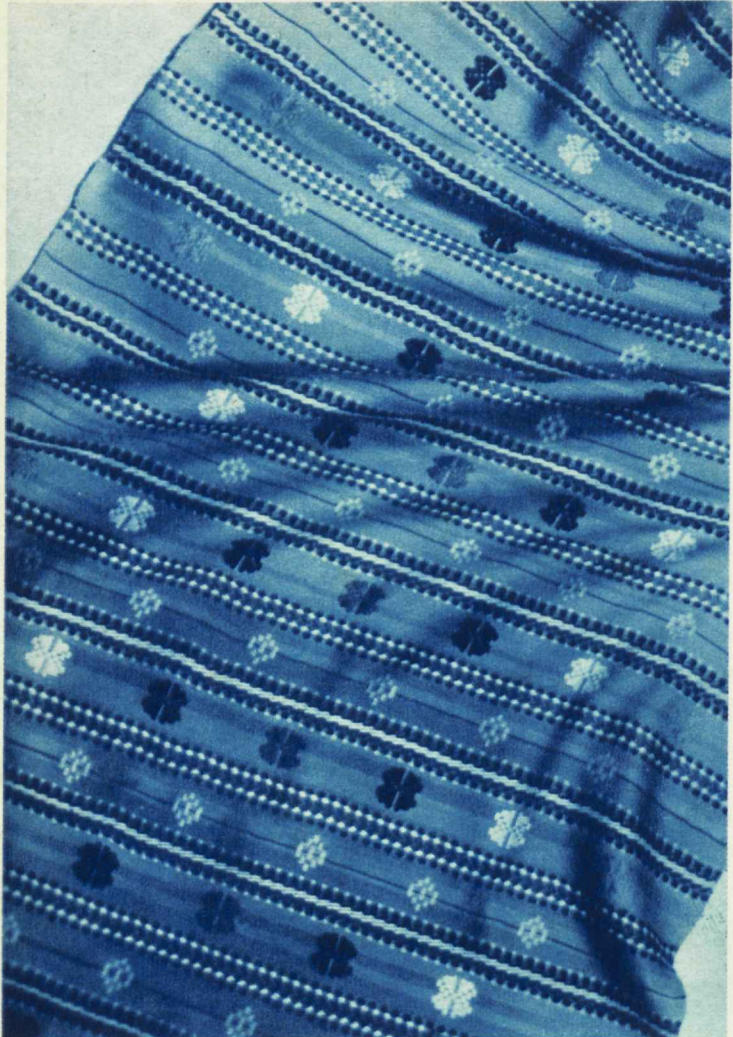
Rist- või kangrusõlme valmistamine.

Võrgukudumise näide, ringi sulgemine sidesõlme abil.

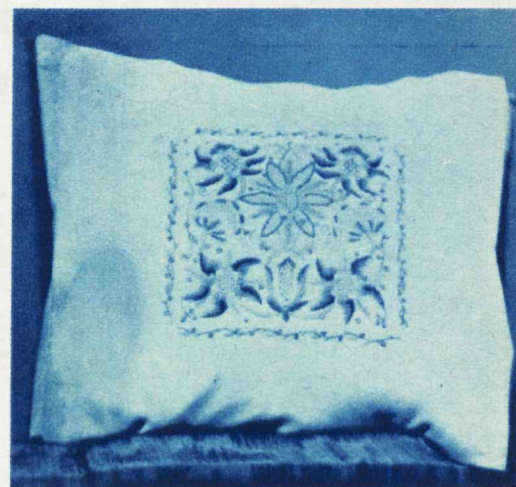
Näide ketisilmuste kaarte heegeldamiseks.

Sohvapadi rahvuslikkudel motiividel

Tartu Naisühingu Kutsekool

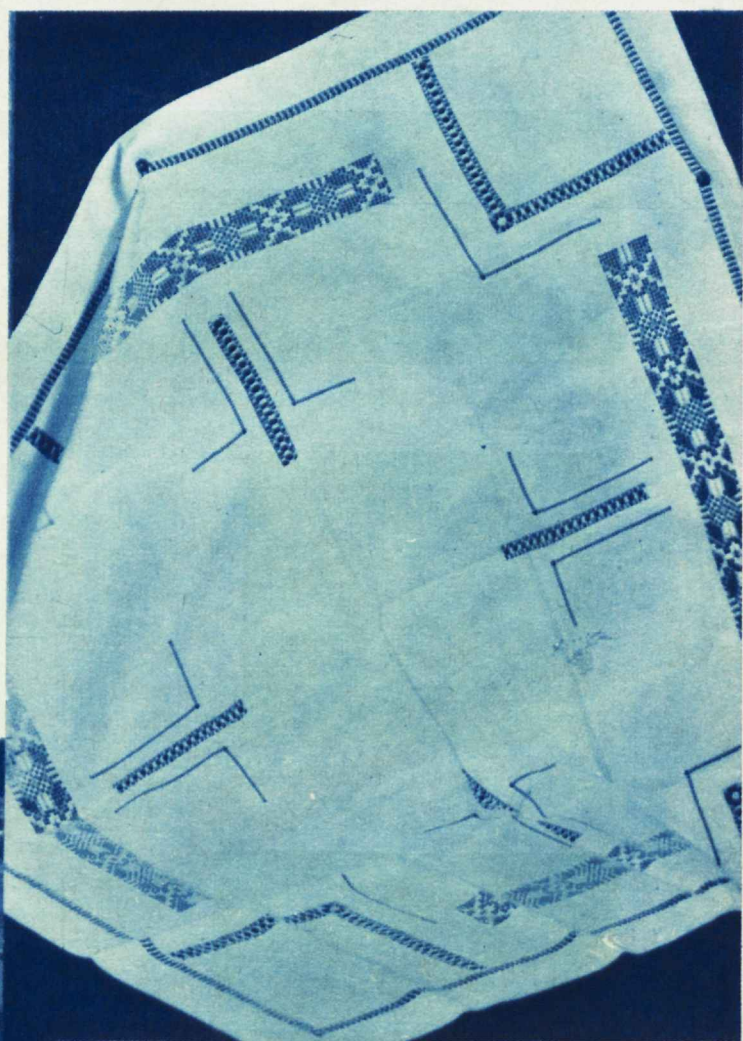
Padi on valmistatud kollakasvalgest pehmest kodumaa villasest riidest ja kaunistatud nägusa rahvusmuustriga. Padija suurus 40×45 sm. Tikand on valmistatud mulineeniitidega. Soovi korral õmmelda peale väikesed kuld- või hõbelitrid. Litreid võivad asendada ka tikitud punktid. Värvid: hallikas-sinine, tumedam sinine, tumesinine, heleroosa, keskmine roosa, tumeroosa, punane, kuld, beež, heleroheline, tumeroheline, kollane. *Muster muustrilehel.*

Pilu- ja toleedotikandiga kohvilaulina

L. Rein

Lina on valmistatud peenest pleegitatud valgest linasest riidest ning kaunistatud kitsa ja laia pilu ning toleedopitsiga. Toleedopitsi muistri nõelumiseks on tarvitatud valget mulineeniiti. *Muster ja skeem linale muustrilehel.*

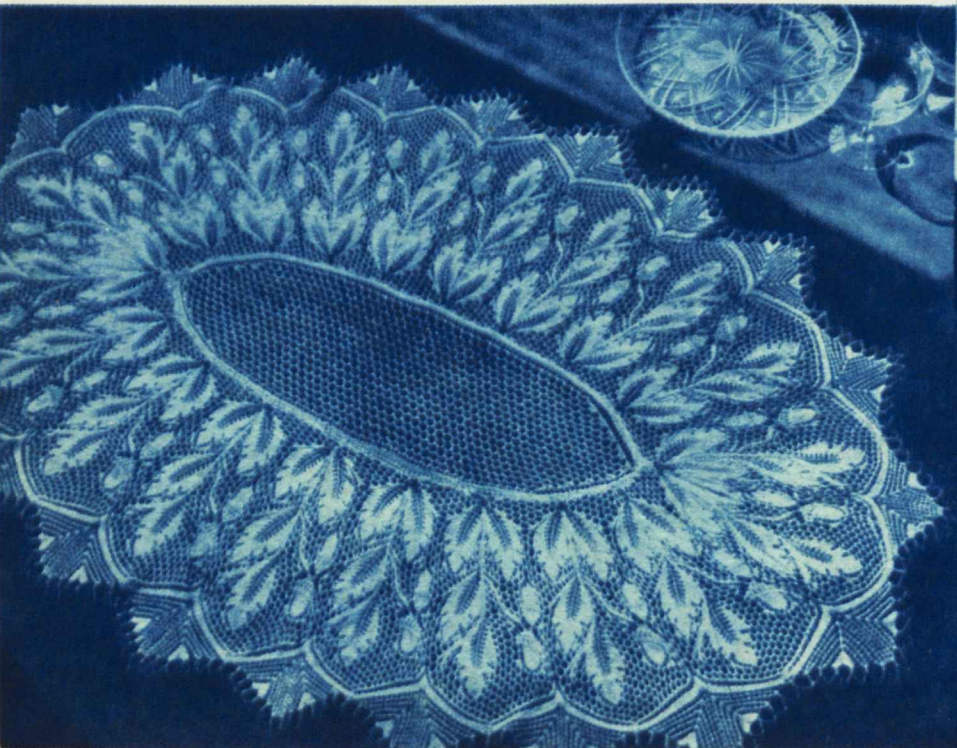
Niitlõim-tek

S. Kont

Tekk sobib nii voodi kui ka diivani katteks. Lõimeks 3-kordne linane niit nr. 18 või kalavõrguniit nr. 20. Koeks inglise villane lõng. Kirjatallalauadel tarvitada 3-kordselt poolitud lõnga, labaste, s. o. põhjatallalauade, ajal 2-kordselt poolitud koelõnga. Kangas käärida 150 sm suuruse teki jaoks 450 lõnga. Suga nr. 30/1. Tallamine, koetamine ja põimete skeemid on antud muustrilehel. 2 m pikkusele tekile kulub koelõnga umbes 2 kg ja lõime 400 g. Värvide järgi kulub lõnga järgmiselt:

1) keskmist sinist (põhi)	1 200 g
2) tumebeeži	250 "
3) helebeeži	250 "
4) musta	50 "
5) kollast	150 "
6) helesinist	150 "
7) keskmist pruuni	50 "

Rakendus muustrilehel.

Varrastel-kootud ovaalne lina

Lina materjaliks võib olla peen linane, läikega heegelniit või peen kunstiid. Lina kududa muustrilehel antud jooniste a ja b järgi. Esiteks kududa tüllkoeline keskkohat joonis a järgi, luues üles 7 silmust, ja kududa edasi-tagasi käivates ridades. Kuj 46. rida on valmis, siis 43.—46. rida korrata veel 36 korda ning lõpetada kudumiskirja järgi. Nüüd tuleb ovaalse keskkoha ümbert üles võtta 360 silmust ja kududa äärepits kiri b järgi. Nurgast alates tuleb otsamuster, mis esimesele õhksilmusele kootakse, kaks korda kõrvuti kududa. Alatakse ühest lina otsast ja kootakse: 1. ja 2. r.: parempidi-silmused. 3. r.: otsa jaoks 1 kord ümber varda (õhks.), siis 9 korda — 1 kord ümber varda ja 5 korda vahelduvalt 2 s. parempidi kokku kududa, 2 k. ümber varda, 1 s. üle tõsta ning teise otsa jaoks täpselt samuti 3. r. algusest. (Järg lk. 182.)

Rahvuslikus stiilis ukse-eesriided ja diivanipadi

Elli Tõnisson-Peterson

6 niie, 5 koelauaga. Suga nr. 80/1. Käärida 760 lõnga.

Materjaliks puuvill-lõim, puuvill-froteer, kudumissiid ja vähevillast. Eesriie on 240 sm pikk ja 95 sm lai. Käärimiseks on hallikasbeež puuvill-lõim nr. 24. Kudumiseks on värvid ja poolid järgmised:

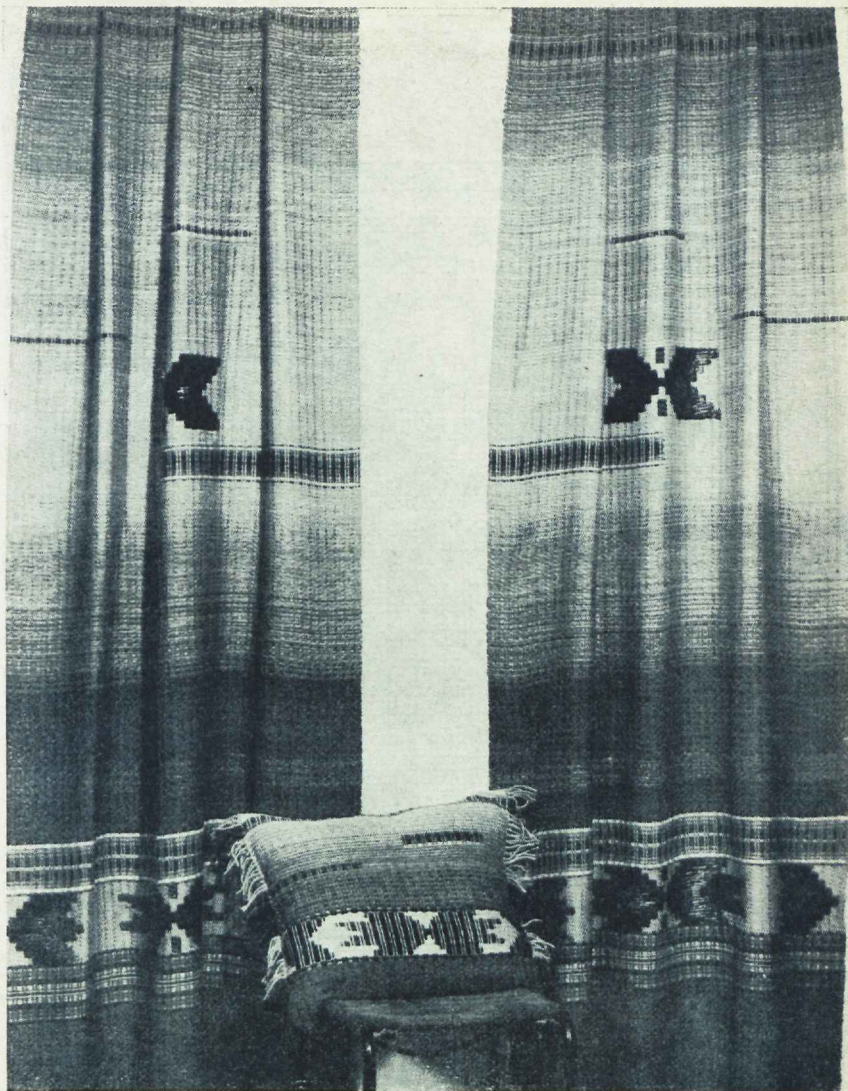
- I — pool — — 1 havana pruun läikega puuvill-froteer, 1 tumepruun lõim nr. 24, 1 punakaspruun siid.
- II — pool — — 1 havana pruun läikega puuvill-froteer, 1 telliskivipunane lõim nr. 24, 1 telliskivipunane siid.
- III — pool — — 1 havana pruun läikega puuvill-froteer, 1 telliskivipunane lõim nr. 24, 1 telliskivipunane siid, 1 beež siid.
- IV — pool — — 3 telliskivipunast lõime nr. 24, 1 telliskivipunane siid.
- V — pool — — 2 kollakasbeeži lõime nr. 16, 1 telliskivipunane lõim nr. 24, 1 valge siid.
- VI — pool — — 2 kollakasbeeži lõime nr. 16, 1 telliskivipunane lõim nr. 24, 1 beež siid.
- VII — pool — — 2 hallikasbeeži läikega lõime nr. 24, 1 helehall lõim nr. 24, 1 valge siid.
- VIII — pool — — 2 sinepkollast lõime nr. 32, 1 kollakasbeež lõim nr. 16, 1 kuldkollane siid.

(Järg lk. 214.)

Varrastel-kootud ovaalne lina

(Algus lk. 212.)

4. r.: parempidi silmused. 5. r.: otsa jaoks õhksilmusest 2 silmust kududa * järgnevalt õhksilmusest 2 silmust kududa, 5 korda vahelduvalt 1 õhksilmus, 1 kord silmus üle tõsta, 2 silmust parempidi kokku, 1 õhksilmus *. Märkidevaheline osa veel 8 korda korrata ning teise poole jaoks kogu muster veel 1 kord korrata. 6.: parempidi. Edasi kududa kudumiskirja järgi. Lõpuks kududa silmused maha. **Kiri a ja b mustrirehel.**

Tikitud kostüüm

Elli Tõnisson-Peterson

Kostüümi materjaliks on suйтshall siidvillane. Paremaks pooleks on matt pool. Tikand on ristpistes. Kanvaa nr. 7. Tikkimiseks on „meetrissiid“ ja „mezzana“. Värvinumbrid on

„meetrissiidil“:

- tumepruun nr. 830
- punakas-lillakaspruun nr. 863
- määrdund kollane nr. 855
- hallikasbeež nr. 808
- helekollane nr. 807
- oranž nr. 835
- määrdund pruun nr. 829

„mezzanal“:

- heleroheline nr. 792
- apelsinkollane nr. 431,5.

Mustrist on pool mustrirehel, mis on antud varrukale. Seelikule ette voldi vahele on muster kolmnurkadest, samuti kübaral ainult ees kolmnurkadest koosnev. Mustris keskoht on mustril märgitud. Mustris keskoht asub umbes 2–3 sm varruka keskohtest eespool.

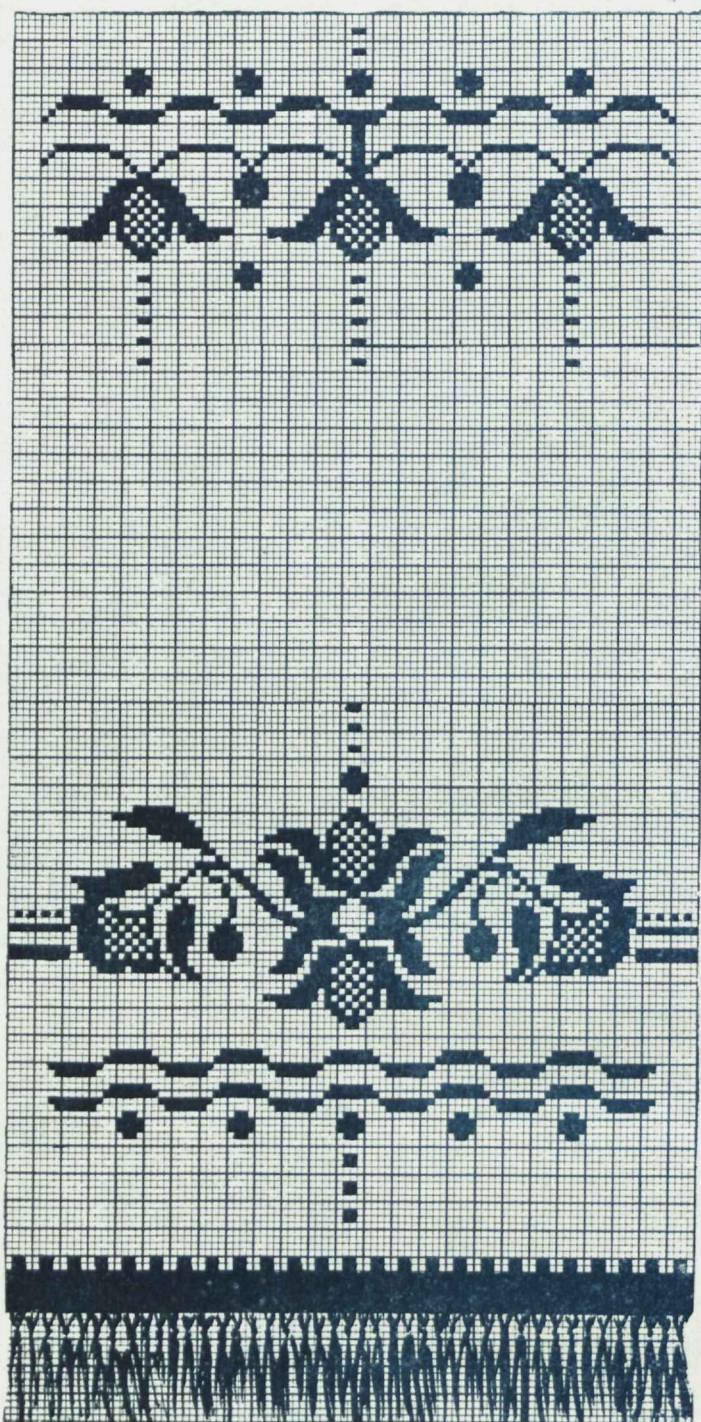
Muster on koostatud rahvuslikest motiividest. Sama mustrit osalisena kasutades võib tikkida ka käekotile. Muster mustrirehel.

Tikitud kleit

Kleidi materjaliks on kreem puuvillane panama. Kaunistiseks on ristpistes tikand kitsa bordina ja rahvuslik vöö vööks ja varrukate ilustiseks. Vöö ja tikandi muster asuvad mustrirehel.

Rahvusliku kootud vöö asemel võiks aga ka antud mustris järgi teha ristpistes tikandi.

Filee- või heegeldatud aknaeesriie

E. Nagel

Eesriiete muster on koostatud rahvuslikkudel motiividel ning mõeldud sellisena, et igale aknale tuleks kaks eesriiet. Ühe eesriide suurus 188×100. Augusuurus võtta $\frac{3}{4}$ —1 sm nii heegeldamise kui ka fileetöö puhul.

Eesriide allääres on 15—20 sm pikkused narmad. Heegeldamise puhul võib olla eesriide materjaliks kreem kalavõrguniit nr. 20/6 (kõige peenem sellest numbrist). Muster muustrilehel.

Rahvuslikus stiilis ukse-eesriided ja diivanipadi

(Algus lk. 213.)

Kududa 21 sm I pooliga, 17 sm I ja IV pooliga vaheldumisi. Võökiri, mis tallatud neljandal tallalauul, on: 3 musta (neli lõime poolil), 4 helekollast, 1 must, 4 oranži, 1 must, 4 helerohelist, 1 must, 4 tumerohelist, 1 must, 6 korda V pooliga, 1 must, 1 melaneesrābal sinepkollast, 4 korda IV pooliga, 1 melanees, 1 must, 6 korda V pooliga, 1 must, 4 tumerohelist, 1 must, 4 helerohelist, 1 must, 4 oranži, 1 must, 4 helekollast, 3 musta. Vahele põhikude IV pooliga.

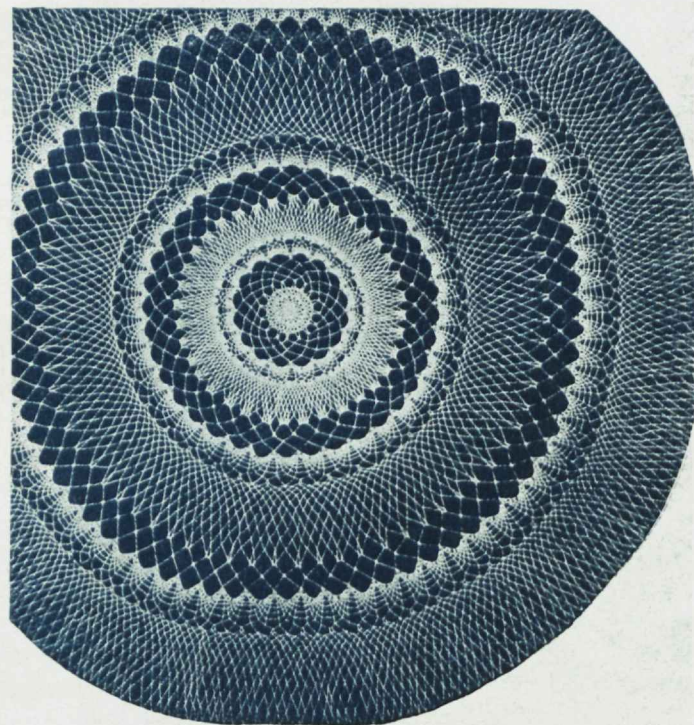
Kududa 13 sm VIII pooliga, kuhu tikitud motiivid tumepruuniga ja telliskivipunase villase lõngaga. Tumepruuni villa-

sega motiiv on varjundatud telliskivipunase ja beeži siidiga. Nüüd jälle võökiri, mis on täpselt niisamasugune kui eelmine, ainult põhikude vahele VIII pooliga. Kududa: 6,5 sm II ja IV pooliga vaheldumisi, 5 sm III pooliga, 11,5 sm II pooliga, 5,5 sm I pooliga, 16 sm segu I ja V pooliga, aeglaselt üle minnes V poolile, mida on 11 sm. Segu 11 sm V ja VII pooliga, 22 sm VII pooliga, 39 sm segu V ja VII pooliga, 4,5 sm VI p., 12,5 sm segu aeglaselt II ja VI p. Võökiri: neljandal tallalauul — 6 helekollast, 1 must, 6 oranži, 1 must, 11 IV pooliga, 2 musta, kuid vahele 2 korda VIII pooliga. Võökirja ajal põhikude VIII pooliga. Segu 2 sm VI ja II pooliga, 7 sm VI ja II p. vaheldumisi ja lõpuks 15 sm I ja VI p. vaheldumisi.

Lühemad võökirja-triibud on samuti neljandal tallalauul ja põhikude käib ikka vahele. Triip I on: 2 musta, 3 valkjaskollast, 1 must, 4 helekollast, 1 must, 4 helerohelist, 1 must, 4 tumerohelist, 1 must, 5 IV pooliga, 3 musta ja samuti tagasi teine pool võötriibust — 3 musta on keskkohal. Triip II: 5 IV pooliga, 1 must, 2 VII p. 1 must. Triip III: 3 valkjaskollast, 7 IV pooliga ja 2 musta.

Vöökirjade, triipude ja tikkimise jaoks on „Ekstra“ A. Trässi käsitöölõngad. Värvid: valkjaskollane — nr. 61, helekollane — nr. 71, heleroheline — nr. 4, tumeroheline — nr. 2. Värvide motiivile: pruun — nr. 56 ja nr. 11, oranž — nr. 14. Skeem ja rakendus muustrilehel.

Diivanipadi. Padi on kootud ukse-eesriiete kangast samade värvidega. Padi suurus on 50×45 sm. Kavandil 1 ruut on 2 sm. Kududa 10 sm II pooliga, siis neljandal tallalauul 8 korda musta ja 7 korda IV pooliga. Nüüd kududa VII pooliga 9 sm ja sellesse kududes põimida motiiv nr. 56 ja nr. 11 villasega, nagu eesriietel, teisele poole jälle sama triip. Üleminek hallikas-beežile (VII pool) aeglaselt. Padi lõppedes veidi pruuni hulgas. Triip I: 3 korda — nr. 71, 1 kord musta, 6 korda — IV pooliga, 2 musta. Triip II: 4 korda — VII pooliga, 1 must, 7 k. — IV pooliga, 6 korda — nr. 56 ja 2 musta. Triip III: 6 korda — nr. 61, 1 must, 4 korda — nr. 14, 1 must, 6 korda — IV pooliga ja 2 musta. Triibud tallata neljandal tallalauul. Padi otstes narmad, mis on iga värvi kohal sama värvi. Kavand muustrilehel.

Heegeldatud lina

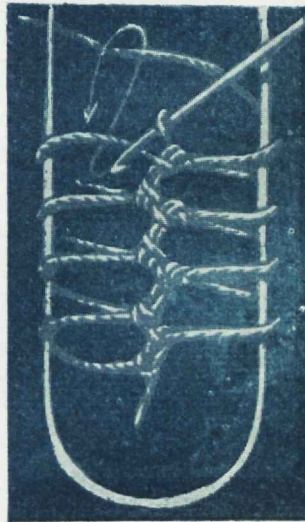
Lina suurus on läbimõõdus 90 sm. Materjaliks on kasutatud heegelnööri nr. 100. Sellele vastavalt valida heegelnõel nr. 15. Töökäik oleks järgmine. Alatakse heegeldamisega lina keskkohast, kusjuures heegeldatakse 8 ketisilmust ning ühendatakse need ringiks. Sellesse ringi heegeldatakse **1. reana** 8 korda vaheldumisi 1 samm ja 3 ketisilmust. **2. rida:** igasse kolmest ketisilmusest koosnevasse kaaresse heegeldada 3 sammast, siis 3 ketisilmust. Kordub. Sama võte kordub ringi lõpuni. **3. rida:** 1 kinnissilmus sammaste rühma keskkohal, 3 ketisilmust, 1 kinnissilmus ketisilmustest koosnevasse kaaresse. Kordub. **4. rida:** vaheldumisi 1 kinnissilmus ketisilmustest koosnevasse kaaresse, 4 ketisilmust. **5. rida:** vaheldu-

misi 1 kinnissilmus ketisilmustest koosnevasse kaarse, 5 ketisilmust. **6. rida:** vaheldumisi 3 sammast igasse ketisilmustest koosnevasse kaarse, 3 ketisilmust. **7. rida:** 1 kinnissilmus eelmise rea sammaste rühma keskohta, 5 ketisilmust, 1 kinnissilmus järgmise ketisilm. koosn. kaarse, 5 ketisilmust. Kordub. **8. rida:** vaheldumisi 1 kinnissilmus ketisilm. koosn. kaarse, 7 ketisilmust. **9. rida:** vaheldumisi 1 kinnissilm. igasse ketisilm. koosn. kaarse, 9 ketisilm. **10. rida:** alumisse ketisilm. koosn. kaarse 1 sammast, 15 ketisilm. ja 1 sammast, 3 ketisilmust, 3 sammast järgm. ketisilm. koosn. kaarse, 3 ketisilm. Algusest korrata. **11. rida:** vaheldumisi 3 sammast igasse alumisse ketisilm. koosn. kaarse, 15 ketisilm. **12. rida:** vaheldumisi 1 kinnissilm. igasse ketisilm. koosn. kaarse, 20 ketisilmust. **13. rida:** vaheldumisi 1 kinnissilmus igasse ketisilm. koosn. kaarse, 22 ketisilm. **14. rida:** vaheldumisi 1 kinnissilm. ketisilm. koosn. kaarse, 27 ketisilmust. **15. rida:** vaheldumisi 1 kinnissilmus igasse ketisilm. koosn. kaarse, 32 ketisilmust. **16. rida:** 1 kahekordne sammast, 3 ketisilm. ja 1 kahekordne sammast alumisele kinnissilmusele. 8 korda korrata (8. korra juures jätta 3 ketisilmust tegemata) ning korrata algusest. **17. rida:** vaheldumisi 1 kinnissilmus igasse alumisse ketisilm. koosnevasse kaarse, 4 ketisilm. **18. rida:** 1 kinnissilm. kahesse ketisilm. koosn. kaarse, 6 ketisilm., 5 korda vaheld. 1 kinnissilm., 6 ketisilm. järgmise 5-sse ketisilm. koosn. kaarse ning algusest peale korrata. **19. rida:** 5 korda vaheldum. 1 kinnissilm., 8 ketisilm. viiesse ketisilm. koosn. kaarse ja algusest peale korrata, alates 2 ketisilm. koosn. kaarest. **20. rida:** 4 korda vaheldumisi 1 kinnissilm., 10 ketisilm. 4-sse ketisilm. koosn. kaarse ja algusest korrata. **21. rida:** 3. korda vaheldumisi 1 kinnissilm., 12 ketisilm. 3-sse ketisilm. koosn. kaarse ja algusest korrata 2 järgm. ketisilm. koosn. kaarest alates. **22. rida:** alumisse ketisilm. koosn. kaarse 2 kahekordset sammast, 3 ketisilm. ja 2 kahekordset sammast, 3 ketisilm., järgmise ketisilm. koosn. kaarse jällegi 2 kahekordset sammast, 3 ketisilm. ja 2 kahekordset sammast, 3 ketisilm. järgmise ketisilm. koosn. kaarse, 5 korda vaheldumisi 2 kahekordset sammast ja 3 ketisilm. Algusest korrata. **23. rida:** vaheldumisi 1 kinnissilm. igasse alumisse ketisilm. koosn. kaarse, 3 ketisilm. **Read 24—30** heegeldatakse nagu rida 23, ainult kasvatatakse iga rea juures 2 ketisilm. **30. rida:** vaheldumisi 1 kinnissilm., 17 ketisilm. **31. rida:** 4-sse ketisilm. koosn. kaarse 2 kahekordset sammast, 18 ketisilm. ning algusest korrata. **32. rida:** 3 sammast igasse alumisse ketisilm. koosn. kaarse, 23 ketisilm. **33. rida:** 1 kinnissilm. igasse ketisilm. koosn. kaarse, 25 ketisilm. **34. rida:** igasse ketisilm. koosn. kaarse 1 kinnissilm., 30 ketisilm. **35. rida:** nagu rida 16. **36. rida:** nagu rida 17. **37. rida:** nagu rida 18. **38. rida:** nagu rida 19. **39. rida:** nagu rida 20. **40. rida:** nagu rida 21. **41. rida:** 1 kinnissilm. alumisse ketisilm. koosn. kaarse, 24 ketisilm., 1 kinnissilm. järgmise ketisilm. koosn. kaarse, 14 ketisilm. ja algusest korrata, alates 2 järgm. ketisilm. koosn. kaarest. **42. rida:** 1 kinnissilm. järgm. ketis. koosn. kaarse, 14 ketisilm., 1 kahekordne sammast, 14 ketisilm. Algusest korrata. **43. rida:** 1 kinnissilm. alumisele kinnissilm., 8 ketisilm., 1 kinnissilm. järgm. ketis. koosn. kaarse, 8 ketisilm., 1 kinnissilm. järgm. ketisilm. koosn. kaarse, 8 ketisilm., 1 kinnissilm. järgm. ketis. koosn. kaarse, 8 ketisilm. Algusest korrata.

44. rida: vaheldumisi 1 kinnissilm. igasse järgnevasse ketisilm. koosn. kaarse, 8 ketisilmust. **Read 45—52** heegeldatakse samuti nagu rida 44, ainult kasvatatakse ketisilmuseid ridades 45—50 kahe võrra ja ridades 51, 52 kolme võrra. **53. rida:** 2 kahekordset sammast kahesse ketisilm. koosn. kaarse, 27 ketisilm. **54. rida:** vaheldumisi 3 sammast igasse ketisilm. koosn. kaarse, 32 ketisilm. **55. rida:** 1 kinnissilm. igasse järgmisesse ketisilm. koosn. kaarse, 25 ketisilm. **Read 56—62** on nagu read 35—41. **Read 63—73** on nagu read 42—52. Kui töö on valmis, tärgeletakse teda kergelt ning tõmmatakse pingule pehmel alusel.

Heegeldatud kleit tütarlapsele

Kleit on valmistatud vastaval konksul heegeldatud 2—3 sm laiustest ribadest. Konksul heegeldamine toimub konksu pöörämisel ja keskelt kinnitamisel, nagu näha juuresoleval proovil. Konksul heegeldatud ribadel konks välja tõmmata ja hiljem ääristada, heegeldada iga aasa vahele kaks ketisilmust ning kinnitada aas kinnissilmusega. Sellised pitsid õmmelda kokku vastavalt kleidi lõikele. Kleidi materjaliks võib olla mitmesugune jämedam lõng, kas villane, puuvillane või heegelduskunstiid. Hästi sobib aga „Ankur“.

SINGER

Õmmelge elektriga

A. FREDERIKINGI
TUALETTSEEP

Kasuemast ja võõrasemast

Lapse maailmaletoomine on õieti üks ja esimene aste emakssaamisel. Sünnitusele järgneval tutvumishetkel omaenda lapsega ema pigem teab kui tunneb, et väike abitu olevus ongi oodatu (mõnel juhul ka mitteoodatu). Nüüd alles järgneb pikk päevade rida, millal tutvutakse lapsega ja elatakse läbi üha süvenevaid ematundeid. Mõnigi laps saabub kutsu-mata külalisena oma vanemate majja, mõnigi sünnib liigsena lisaks varemsaabunuile. Kuid enamasti kõik neist sissetungi-jaist vallutavad varem või hiljem vanemate südame ega lastaks mingi hinna eest tagasi kaduvikku ühtki neist, keda on vastu võetud mureohetega ja nurisemisega.

Pidevalt tekib ja areneb nähtamatuid sidemeid ema ja lapse vahel. Vastastikune osasaamine koosneb loendamatuist ja avaldamatuist elamusist. On olemas pikk astmestik, mis on ääristatud kohustustega, hoolega ja ematunnete rikkaliku pärjaga. Andnud lapsele elu, on ema teinud esimese sammu sel astmestikul. Ta seisab teekonna algul.

Kuid on küllalt naisi, kes, astumata seda esimest sammu, väärivad ema pühitsetud nime ja emale määratud tänu, kasvatades väetist imikust või väikelapsest inimese, olgu siis vanema õena kasvatades ema surma tõttu vaeslapseks jäänud õde-venda või emata sugulast või lapsendades võõra lapse oma laste surma puhul, oma laste puudumisel või ka oma laste kõrval või abielludes mehega, kes toob kaasa eelmisest abielust lapsi.

On mitmekesiseid põhjusi ja võimalusi, miks astutakse ema kohustuste ja elamuste astmestikule ja luuakse ema ja lapse püha leping, kuigi puudub ema-lapse vereside ja kuigi maailma ees ollakse õigustatud kandma vaid nimetust „kasu-ema“. Paljudel, väga paljudel juhtudel on see, keda kutsume kasuemaks, täiuslik ema.

Kuid üsna eripäraselt märgitsetakse neid naisi, kes, abiellunud lese mehega, ühtlasi täidavad emakohuseid mehe eelmisest abielust kaasatoodud laste vastu. Õeldakse „võõrasema“, kusjuures tahes-tahtmata on tunda mingit halvustavat varjun-dit. Tundub näiteks päris vastuoksusena püüde õelda või kirja panna ühendust „armas võõrasema“. Liitsõnanagi tundub „võõrasema“ sisuliselt eksitusena, sest kui juba keegi on ema, kuidas saab ta siis olla „võõras“? Ehk olgu siis, et kõne all on halb ja ülekohtune võõrasema, selline, nagu neist julma lõbuga jutustab rida saksa päritoluga muinasjutte. Ikka on need mingid südametud naised, kes sepitsevad oma kasulastele hukku. Tegelikus elus näib samuti, et eelarvamuslikult peetakse hoolimatuks ja kurjaks naisi, kes kasvatavad oma abikaasa ematuid lapsi. Ometi paljud neist on head ja kohusetruud kasu-emad ning otse ülekohtuna tundub neid nimetada karmi-kõlalisel võõrasemaks.

Kui elus leidub kalgi ja ülekohtuse südamega kasuemasid, siis antakse neile võõrasema süinge nimi. Pole kahtlust, et selliseid leidub. Aga ärgu pigistatagu silma kinni tõsiasja puhul, et leidub õieti pärisemasidki, kes vääriskid võõrasema nime.

Olgugi et nad on andnud elu oma lapsele või lastele, nad võivad suhtuda lapsesse külmalt ja ülekohtuselt või isegi hülgavad selle, kellele nad andnud elu. Ester Stahlberg oma romaanis „Pühapäev“, mis on õieti hümn kasulapse ja kasu-vanema vahelisele armastusele, lausub julgelt: „Keegi ei saa emaks, sünnitades lapse, keda ei saanud olla sünnitamata ja kelle ta siis hülgab. Kuid emaks saab see, kes last armastades teda hoiab oma hingena, oma elu õiena.“

Need paljud kasuemad, kes täidavad oma kasvatusülesan-deid avara südamega, nendele saab osaks kogu rikkalik ematunnete põimik ega saa nad olla oma kasvandikke armastamata. Nii öeldakse eelmainitud raamatus lapsendatud väikese tüd-ruku puhul: „Ja aasta-aastalt kindlustasid sidemeid hoid ja hoolitsemine, õde valvamine, päevade rөөm ning mure ja haigusaegade hirmupiin. Ükski laps ei saa armsaks ilma vaevanägemise õnnistusega! Leidnud armastava südame, ei saa laps omalt poolt olla vastu armastamata — nii määrab nähtamatu jõud ja looduseadus. Seega mitmekordne õnn: laps on leidnud ema, ema on leidnud lapse. On puhkenud ema-lapse armastuse õis, mille puudumisel oleks jäänud tühi-k mitmesse südamesse.“

Aga maailm ei taha iga kord leppida elumuinasjutuga, mis töötab kujuneda kauniks. Imikuna või väikelapsena majja-toodud kasulapse puhul leidub ikka ja kõikjal „häid naabreid“, kes peavad otse oma kohuseks lapsele aegsasti ja tavaliselt kibeda kõrvalmaiguga anda mõista, et ega ta olevatki „päris-laps“, ega tal olevatki „oma ema“ ega „oma kodu“ jne. Selliseid „tõekuulutajaid“ kardab niimõnigi kasuvanem. Ei puudu needki juhud, kus kasuvanem ei julge teostada vaja-likku karistust või keeldu, sest kohe leiduks inimesi, kes haletseksid last võõrasema julmuse ja südametuse pärast. Ja kui polegi tegemist pahatahtliku kippumisega kasuvanema ja lapse vahele, siis vähemalt naljategijaid kasvandiku kodu-meele ja lapsearmastuse kulul leidub usutamatuult rohkesti. Et selline nali on toores ja lubamatu, selles pole kahtlust. Küll aga tekib küsimus, kuidas kaitsta lapse hinge ebateadlik-kude või pahatahtlikkude naljatajate eest? Puhas usaldus-vahekord ja hoidumine asjatust salatsemisest on kindlasti parim kaitsevahend. Kui on lapsel ema või mõlemad vanemad sur-nud, ei saa õieti lapsel seepärast tekkida kibedust ja kahtlusi, et keegi talle pakub kodu ja kaitsvat soojust. Raskem on leitud lapse või hülgatud lapse puhul. Samuti omajagu keeru-ka on olukord, kui ema vaesuse pärast või milgi muul põhjusel on andnud lapse kasuvanematele. Kuid kõige keerukamateski olukordades aitab peamise vahendina see, et kasuvanem pakub lapsele vanemaarmastust ning usaldust ja annab talle kodu.

Kas ja kunas avaldada lapsele tema päritolu saladust, on igal üksikjuhul eraldi otsustatav küsimus. Kuidas seda teha, on samuti sõltuv üksikjuhuset eri olukordadest. Palju, kui mitte kõik, oleneb ettekirjutamata loomulikust taktist, mille ajal kasuvanem toimib saatuslikkudel hetkedel.

Helmi Kaber
vandeadvokaat

Kuidas kaitseb seadus naist?

Igas perekonnas kerkib aeg-ajalt mitmesuguseid õigus-teaduslikke küsimusi üles, mida ei saa lahendada para-grahvideta. Et „Mareti“ lugejaile olla vähegi abiks selles keerulises paragrahvide rägastikus, püüab vandeadvokaat Helmi Kaber alljärgnevalt käsitleda naise seisukohalt õigusi. Muidugi ei saa see olla täiuslik ja anda lahendusi ning vastuseid kõikidele küsimustele, kuid kindlasti aitab pisut olla abiks niimõnelgi juhul, kus naisel tuleb tegelda seadusega. Toimetus omalt poolt loodab, et see artiklite-seeria leiab lugejate hulgas sooja kõlapinna.

Toimetus.

Kihlus

Üheks ühiskondliku korra aluseks on perekond. Perekond on isikute, s. t. mehe, naise ja laste koondis, kes on seotud abieluga või veresugulusega. Vastavalt sellele kuuluvad perekonda vaid vanemad ja nende lapsed. Perekond on eelkõige looduslik instituut oma iseloomult, mistõttu perekonnaõigust

normeeritakse vaid ühiskondliku korra huvides. Perekonnaõiguse moodustavad normid, mis reguleerivad perekonnaliik-mete isiklikke ja varanduslikke suhteid.

Perekondlikud suhted on suuremalt jaolt jäetud pere-konnaliikmete eneste korraldada, sest nad on seotud peami-selt perekonnaliikme endaga ja on oma loomult kõlbelist laadi. Näiteks ei saa abielu võõrandada ega ka pärandada, samuti ei saa lasteõigusi edasi anda jne. Perekond tekib abiellumisega. Abiellumise eel käib aga kihlus. Kihluse-insti-tuut on väga vana ja esinenud ajaloo kestel väga mitmesugu-ses vormis. Meil Eestis on praegu tarvitusel õieti kaks kih-lusemoodust: üks nn. kiriklik kihlus ja teine kodanlik ehk eelregistreerimine. Mis on siis õieti kihlus? Meil kehtiv Balti Eraseadus ei tunne õieti kihlusevormi, vaid vaatleb ainult mõningaid tagajärgi, mis tekivad kihlusest, ja see-tõttu puudub seal ka kihluse definitsioon. Vastavates kiriku-seadustes on aga täpsemalt tähendatud, et kihlus on abi-elluda kavatsajate vahel avalik, pühalik töötus abiellu astuda. Seejuures on vajalik, et see töötus oleks antud õpetaja ja tunnistajate juuresolekul. Tol ajal, kui tunti ainult kiriklikku

abiellumist, nimetati seda toimingut ka lugemisel-käimiseks, sest õpetaja tavaliselt küsis pruutpaarilt pühakirja-salme, käske jne. Kui olid pooled seega taht avaldanud abiellumiseks, olid seega kihlatud, siis järgnes sellele kirikus kolmekordne mahakuulutamise, misjärel kihlatud alles võisid abiellu astuda. Praegusel ajal, kus meil kehtib kodanlik abiellu registreerimine, millele võib järgneda soovi korral ka kiriklik laulatus, on kihlusel ka veidi teine mõiste.

Kodanlikku abiellu registreerimise eel käib nn. eelregistreerimine perekonnaseisuametniku juures, mis seisneb selles, et pooled avaldavad soovi abiellu astuda, esitavad oma perekonnaseisu-tunnistused, ja kui üks või mõlemad on alaealised, siis ka vanemate nõusoleku. Meil kehtiva seaduse järgi võivad alaealised abielluda: meesterahvad, alates 18. a. vanuseks saamisest, ja naisterahvad, alates 16. a. vanuseks saamisest, kusjuures kõik abielluastujad alaealised, s. t. alla 20-aastased peavad esitama vanemate nõusoleku või eestkostjate sellekohase loa. Pärast sellekohase sooviavaldise saamist perekonnaseisuametnik paneb välja vastava kuulutuse ning saadab ka juhul, kui üks eelregistreerijaist või mõlemad kuuluvad oma perekondade järgi teise perekonnaseisuametniku alla, vastavaile perekonnaseisuametnikele kuulutused ülespanemiseks. Eelregistreerimisele ei või järgneda abiellu registreerimine mitte enne kaht nädalat, välja arvatud erandjuhtumid, nagu raske haigus, edasilükatamatu kaugem ärasõit jne. Kuulutusaeg on mõeldud selleks, et asjast huvitatud saaksid vastuvaidlusi esitada, milleks võivad olla poolte liiga lähedane sugulus, ühe poole abielusolek jne. Vastavalt eespool-kirjeldatud eelregistreerimise tingimustele võiks öelda, et kihlus on eelleping, millega pooled, abielluda-soovijad, vastastikku avaldavad soovi tulevikus abielu sõlmimiseks.

Kihlus kui tulevase abielu sõlmimiseks antud soov võib esineda ainult siis, kui on lubatud poolte vahel abiellumine kehtiva seaduse järgi, vastasel korral on kihlus kehtetu. Kihlus ja abielu võivad sõlmimist leida ainult poolte vabal tahtel. Eksituse ja pettuse teel sõlmitud abielude vastu saab vaielda, samuti saab ka vaielda samadel põhjustel sõlmitud kihluste vastu.

Kihlus lõpeb abiellumisega, mõlema poole kokkuleppega, ühe poole tagasiastumisega, ühe poole surmaga ja ka kuuekuulise tähtaja möödumisel, arvates eelregistreerimisest. Kui 6 kuu jooksul ei ole abielu sõlmitud, arvates eelregistreerimisest, kaotab eelregistreerimine oma jõu, ja kui pooled soovivad hiljem abielluda, tuleb neil ette võtta uus eelregistreerimine.

Balti Eraseaduse § 158 annab kohtu korras õiguse kihlatud pruudile nõude tõstmiseks abielu-sõlmimiseks, kui on poolte vahel aset leidnud suguline ühendus. Kui kohus tunnistab pruudi palve põhjendatuks, on ette nähtud 3-kuune tähtaeg abielu-sõlmimiseks, kuna selle mitteteegemisel on kohus pruudi palvel õigustatud tunnistama pruudi tema kihlatud peigmehe lahutatud naisena ühes vastavate õigustega. Näiteks võib pruut lahutatud naisena nõuda ülalpidamist, võib kanda peigmehe perekonnanime jne. Balti Eraseaduse § 159 alusel kuulub sama õigus ka neiuale, kes on meelitatud sugulisele kooselamisele lubadusega abielluda. See õigus langeb aga ära, kui nõudjal on olnud suguline ühendus ka teistega, samuti, kui kostja on alaealine ja nõudja on temast palju vanem. Leskedel puudub sellisteks nõudmisteks üldse õigus.

Avatletel on eespool-loetletud nõudmistele tõstmiseks üheaastane tähtaeg, arvates esimesest sugulisest kokkuelamisest avatlejaga.

Balti Eraseaduse § 148 alusel on kihlatute lastel võrdne õigus abieluliste lastega, kui järgneb kihlatute vahel abiellumine või kui kihlatud pruut on kohtu kaudu tunnistatud kihlatud peigmehe lahutatud naiseks.

Mida ütleb arst joomise kohta palavail päevil?

Piinava janutunde põhjuseks on keha veepuudus. Soojel päevil juhtub sageli, et peale urineerimise ja veearu väljahingamise kaotab keha hulgaliselt vett veel naha kaudu, nimelt higistamise teel. Keha veekaotust peame tasakaalustama jookidega, kusjuures tuleb igatahes silmas pida teatud tervis-hoiureegleid, et hoiduda kahjustamast keha. Kuna meie toiduained sisaldavad palju vett (aedvili ja puuvili sisaldab 80—90% vett), siis tuleb söögi ajal loobuda joomisest. Selle laialdaselt levinud harjumuse tõttu koormatakse kõhtu liiga tugevasti ja kõhuhääl lahjeneb, nii et toidu ümbertöötamine toimub puudulikult. Pärast söömaaga, kusjuures toit peaks olema vähe soolatud ja ainult nõrgalt vürtsitatud, võib soovi korral pisut vedelikku juua. Janu-kustutavalt ja seedimist-soodustavalt mõjub üks kuni kaks tassi oahovi või teed. Kes armastab mingit külma jooki, võib juua ka klaasi limonaadi (ilma jäät) või käärimata marjamahla või maitsta pisut jäätist. Eelkõige on soovitatav puuviljajäätis, mis valmistatud värskest puuviljast ja piimast ning on heaks karastusvahendiks palavail päevil. Tungivalt tuleb hoiatada laialt levinud harju-

ILUSA PRUUNI JUME

annab

„PÄEVITUSÕLI“

Kaitseb nahka põletuse ja punetuse eest

A.-P. Prov. Julius Lill

Sama õigus kuulub ka vallalise neiu lapsele, kui neiu oli meelitatud sugulisele kooselamisele lubadusega abielluda.

Juhul, kui kihlus lõpeb kas vastastikusel kokkuleppel või ühe poole nõudel, aga üksugusel põhjusel, mida kummalegi poolele ei saa süüks arvata, võivad pruut ja peigmees tagasi nõuda vastastikku tehtud kingid. See õigus läheb üle ka kihlatute pärijatele, kuid samuti kohustus tagasi anda saadud kingid.

Kui kihlus lõpeb ühe kihlatu surmaga, siis on selle pärijail ja samuti ellujäänud kihlatul õigus nõuda kinke tagasi, välja arvatud juhul, kus kihlatud juba enne ühe poole surma on andnud seadusliku põhjuse kihlusest taganemiseks.

Kui kihlus lõpeb ühe poole nõudel ja teise süü läbi, siis võib süütu pool endale jätta saadud kingid ja ka tagasi nõuda tema poolt tehtud kingid.

Kihlusest põhjuseta taganenud pool on kohustatud tasuma ka tulevase abiellumise kavatsusega seoses olnud ja tehtud kulud, nagu korteri-siseseade, pulmade ettevalmistamine jne., kuid ainult niipalju, kui sellest on tekkinud otsesest kahju.

Tsiviilseadustiku eelnõusse on sisse võetud kihluse-instituut, kus on täpsemalt fikseeritud kihluse mõiste, sõlmimine, lõppemine ja ka tagajärjed. Et aga on teadmata, millal uus seadus hakkab kehtima, siis pole siinkohal põhjust seda lähemalt vaadelda, mida võib edaspidi teha.

Järgmises „Maretis“ vaatleme abielu-sõlmimist ja poolte isiklike ning varalisi vahetõrke kehtivate seaduste järgi.

muse eest juua jääkülmi jooke, kui kõht on tühi, mistõttu tekivad sageli kõhu- ja sooltekatarrid. Ka sagedane vee, karastavate jookide ja muude vedelikkude joomine pole ter- vislik kehale. Liiga suur vedelikkude tarvitamine tekitab seedi- mis-, vereringe- ja eritusorganite koormatust kui ka tugevamat higistamist.

Mis puutub alkoholilistesse jookidesse, siis on soovitatav neid õhtul juua, kuna päeva ajal mõjuksid nad väsitavalt, mida soojus juba isegi tekitab, ning nii kehalist kui ka vaimset tööd takistavalt. Pärast õhtusööki ei tohiks moodsaks veini või õlle tarvitamine tekitada terveile täiskasvanuile mingeid tervis- like häireid. Ka vee ja veini segu on värskendavaks joogiks, seda hinnati juba vanasti. Vähem rahuldavalt janukustutami- seks mõjub hapude kompekkide imemine, mis mõjutab eba- soodsalt hambaid, suulimanahka kui ka seedimisorganeid. Seepärast ärge pakutagu lastele hulgaliselt säärased maustisi. Palju tervislikumalt mõjub lastele puuvilja ja puuviljamahlade tarvitamine, kuna need sisaldavad palju rohkem puuviljasuhk- rut, mineraaloolasid ning vitamiine.

Valmistagem hoidiseid!

Iga otstarbekohaselt korraldatud majapidamine, olgu üksikperekonna- või suurmajapidamine, nõuab aedvilja-tagavarade soetamist konservide näol.

Meil põhjamaal on konservide valmistamine aedviljast tingitud peamiselt kliimalistest oludest ning osalt ka otstarbekohase aedvilja turustamise puudumisest. Järsk hindade tõus kevadtalvel ja kõige vajalisemate juurviljade varajane lõppemine ning kõlbmatuksmuutumine on ebaloomulikud nähud, mis vajaksid kiiret ümberkorraldust nii säästmajapidamise kui ka rahvamajanduse seisukohalt. Eriti olulise tähtsusega aga on aedvilja otstarbekohane turustamine ja säilitamine aedviljakehvadel aastatel.

Kõik aedviljakonservid, olgu nad rajatud füüsikalisele või keemilisele alusele, on tähtsad tegurid igapäevases toitlustuses. Nad võimaldavad suurel määral igapäevase toidu mitmekesistamist, toidu kvaliteedi tõstmist ning ühtlasi aedvilja kättesaadavust ka talvel vastuvõetavate hindadega, mis omakord võimaldab suurt kokkuhoidu.

Peale muu on aga aedviljahoidistel tähtis ülesanne laste ja haigete toitmisel, kus aedvili kujuneb sageli tähtsaimaks toiduaineks. Seepärast tuleks hoidiseid valmistades ka sellele mõelda.

Nagu kogu toitlusküsimus, nii lähtub ka aedvilja konservimine meie päevil teaduslikust alusest. Pidades silmas toidu väärtust inimkehale toitainete sisaldavuse seisukohalt, tuleb osata neid säästa ka toiduainetes, töötades viimaseid ümber toiduks. Sama on kehtiv ka konservide valmistamisel. Pidades silmas viimast asjaolu, tuleb vahest ehk loobuda mõnestki kauatarvitatud konservimisviisist ning enam tähelepanu pöörata uematele tõekspidamistele konservimise alal.

Teaduslikust seisukohast vaadelduna on see, mida püüame säästa ületalve aedviljakonservide näol, kehale väga olulise tähtsusega, kuid samas on siin tegemist väga õrna iseloomuga toitainetega, mis vajavad teadmisi ja oskust nende tarvitamisel ja konservide valmistamisel. Kui toimida ükskõikselt, vana- nend juhendite järgi, kujuneme pillajateks ja lõpptulemusena omame conserve, millest on minimaalne toiteväärtus. Hinnalt osutuvad sääraseid hoidised luksuseks.

Toitainete sisaldavus konservides vitamiinide, soolade jne. näol on kahast asjaolust.

Esimeseks tähtsaks teguriks on aedvilja kvaliteet toitainete seisukohalt, mida saadakse õige maaharimise, väetamise ja taime hooldamise kaudu kasvuajal.

Teiseks tähtsaks teguriks osutub, nagu juba öeldud, konservimisviis, sest siin võib palju hävitada ja säästa. Oskamatuses võib näiteks Ameerikast päritolevatel andmetel säästa puu- viljas 80—90% toiteväärtusest ja aedviljas 60—95%, kuid võib ka kõik täiesti hävitada.

Vitamiinidest, milledega tuleb eriti arvestada konservimisel, on C-vitamiin, nn. askorbihape, olulise tähtsusega kehale ja seda leidub peamiselt aedviljas. Teised vitamiinid on palju vastupidavamad ja vähem nõudlikud ümbertöötamisel. Silmas pidades C-vitamiini säästmist, tuleb arvestada järgmisega.

1. Aedvili tuleb kohe pärast eraldamist maast konservida, sest iga asjatu seismine vähendab C-vitamiini sisaldavust põhjusel, et C-vitamiin on mõjutatav õhuhapnikust. Eriti suur on aga õhuhapniku hävitav mõju ühenduses kuumutamise- ga.

2. Tuleb vältida liiga kõrget temperatuuri ja pikaldast keetmist, eriti aga kahekordset kuumutamist ja aedvilja keedu- veet äravalamist, millega toitainete häving tõuseb kuni 60 %.

3. Konservimisel tuleb kindlasti loobuda vasknõudest, mille hävitav mõju konservidele on teadlaste poolt tõestatud.

4. Purgid, toosid jne. tuleb täita korralikult, et ära hoida liigset õhuhapniku juurdepääsu hoidise pinnale.

5. Konservide tuleb hoida liigest valgusest alalhoiul, sest ka valgus mõjub toitainetele hävitavalt.

6. Aedvilja eelkeetmisel tuleb peamiselt kinni pidada kas aurutamise või hautamise, et vältida vitamiinide hävimist keeduvee äravalamisel.

Heaks näiteks toitainete hävimise kohta konservimisel on järgmised prof. V. Steppi andmed. Kui värskes peakapsas oli enne keetmist toiteväärtusi 57 üksust, siis langes see pärast keetmist keeduvee äravalamisel 33 üksusele. Kartulis — enne keetmist 20 üksust, pärast kooritud kartuli keetmist ja keedu- veet äravalamist aga ainult 12 üksust.

Sama lugu on ka suhkrusisaldava aedviljaga. Värskes õunas oli suhkrusisaldavus 11,7%, pärast keetmist ja kee- duleeme äravalamist 6,1%. Kirsides — värskelt 8,3%, keede- tult 2,9%. Pirnides — värskelt 7,3%, pärast keetmist 2%.

Valides aedvilju konservimiseks, tuleb kindlasti silmas pidada nende vitamiinisaldavust. Tuleb esikohale seada vita- miinirikad aedviljad ja marjad põhjusel, et vitamiinirikas- test aedviljadest saame vitamiinirikamaid conserve, sest tuleb ju arvestada vitamiinide kaotaminekuga ümbertöötamisel.

Aedvilja ja marjade konservimise viisidest on meil eriti levinud õhukindlalt keetmine (vekkimine) või steriliseerimine. Viimase toiminguga saame värvuse ja kuju poolest nägu- said aedvilju ka talviseks tarvitamiseks. Ohukindlalt keedetud konservid pudelites, purkides või plekktoosides säilivad hästi ja sarnanevad kõige enam värskel aedviljaga, millest on tingitud nende suur levik. Viimasel ajal on ka meil hakatud soovitada aedviljade konservimist plekktoosidesse, mis on suurmajapidamise seisukohalt vastuvaideldamatu tähtsusega. Plekktoosidesse ja klaasidesse steriliseerimise hüved ja pahed on järgmised.

1. Teadlaste arvamisest püsivad vitamiinid klaasnõudes pare- mini kui plekktoosides.

2. Hea (valgust plekist) toosi hind on kõrge, kuid tinu- tatud toos võib teatud juhtudel põhjustada ebameeldivaid keemilisi reaktsioone ja mõjutada toiduaine värvust.

3. Plekktoosi avamisel võivad harilikule silmale nähta- matud plekkklaastud sattuda hoidisesse, mis võivad põhjustada ebameeldivaid tagajärgi.

4. Plekktoosi sisu on raske kontrollida.

Arvesse võttes nimetatud asjaolusid, tuleb väikeses maja- pidamises eelistada vähemalt praegu veel plekktoosidele siiski klaasi, olugi et viimane on küllaltki kallis ja ilma vähimagi garantiitga vastupidavuse mõttes.

Arvestades konservide tähtsust meie toitlustuses, tuleks igal perenaisel nii maal kui ka linnas mõelda oma võimaluste kohaselt nende valmistamisele. Ei tarvitse alati mõelda pal- jule ja kallile, sest ka odaval ja arvult vähesel konservil on meie hoiuruumis suur tähtsus.

Alljärgnevalt mõned retseptid aedviljade ja marjade vek- kimiseks.

VEKITUD MAASIKAD

1 kg aedmaasikaid, 250 g suhkrut, maasika- või vabar- namahla.

Pestud, sorteeritud marjad asetatakse kaussi, lisandatakse suhkrut ning lastakse seista 3 tundi. Asetatakse purki või pude- lisse, peale valatakse suhkrudamata mahla, pudel suletakse ning kuumutatakse 15 min. 80° C.

VEKITUD KIRSID JA MUSTAD SÖSTRAD

2 osa kirsse, 1 osa suuri musti sõstraid, lahjendatud punase sõstra mahla (1 l mahla ja 1½ kl. vett), suhkruisrupit maitse järgi.

Pestud, puhastatud ning sorteeritud marjad asetatakse pudelisse. Suhkurdatud külm mahl valatakse peale. Pudelid suletakse. Kuumutatakse 15 min. 80° C.

VEKITUD KARUSMARJAD

Suuri nägusaid karusmarju, lahjendatud metsvabarnamahla, suhkruisrupit.

Pestud, puhastatud, sorteeritud marjad asetatakse pudelitesse. Peale valada suhkurdatud mahla. Pudelid suletakse. Kuumutada 15 min. 80° C.

VEKITUD KARUSMARJAD JA VABARNAD

1 osa karusmarju, 1 osa vabarnaid, lahjendatud punase sõstra mahla, suhkruisrupit (½ l vett ja 1 kg suhkrut).

Pestud, sorteeritud, puhastatud marjad asetatakse pudelitesse. Suhkurdatud mahl valatakse peale. Suhkrut tarvitada võimalikult tagasihoidlikult. Kuumutatakse 15 min. 80° C.

VEKITUD MARJASEGU I

1 osa valgeid sõstraid, 1 osa punaseid sõstraid, 1 osa karusmarju, suhkurdatud karusmarjamahla.

Pestud, puhastatud, sorteeritud marjad pudelitesse asetada. Peale valada suhkurdatud mahla. Pudelid sulgeda. Kuumutada 15 min. 80° C.

VEKITUD MARJASEGU II

1 osa suuri musti sõstraid, 1 osa metsvabarnaid, lahjendatud punase sõstra või kuremarjamahla, suhkruisrupit.

Pestud, puhastatud ja sorteeritud marjad asetatakse pudelitesse. Peale valada suhkurdatud mahl. Pudelid sulgeda. Kuumutada 15 min. 80° C.

VEKITUD MARJASEGU III

1 osa metsmaasikaid, 1 osa metsvabarnaid, suhkurdatud aedmaasikamahla.

Pestud ja sorteeritud marjad pudelitesse asetada, peale valada külm mahl nii, et ained kaetud. Pudelid sulgeda. Kuumutada 15 min. 80° C.

VEKITUD MARJASEGU IV

1 osa vabarnaid, 1 osa maasikaid, 1 osa kirsse, suhkrut, kirs- ja vabarnamahla segu.

Pestud, sorteeritud ja puhastatud marjad asetatakse kaussi ning suhkur (1 kg marjade kohta 400 g suhkrut) segatakse hulka. Lastakse seista kaetult 3–4 tundi. Seisnud marjad asetatakse pudelitesse, kausi põhjale tekkinud leem valatakse peale, lisandatakse veel kirs- ja vabarnamahla niipalju, et ained kaetud. Pudelid suletakse. Kuumutatakse 15 min. 80° C.

VEKITUD MARJASEGU V

1 osa kollaseid karusmarju, 1 osa kollaseid vabarnaid, vabarna- ja karusmarjamahla segu, mis sidrunimahla ja suhkruisrupiga maitsestatud.

Pestud, sorteeritud marjad pudelitesse asetada, külm mahl peale valada. Pudelid sulgeda. Kuumutada 15 min. 80° C.

VEKITUD MAASIKAKEEDIS

1 kg aedmaasikaid, ½ kg punaseid sõstraid, 300–400 g suhkrut.

Puhastatud ja pestud marjad tambitakse ühes suhkruga pudruks. Puder asetatakse pudelitesse, pudelid suletakse ning kuumutatakse 25 min. 80° C.

Tarvitatakse putrude ja kookide kõrvale. Eriti tähtis hoidis laste toitmiseks.

VEKITUD MAASIKA- JA VABARNAKEEDIS

1 kg aedmaasikaid, 1 kg metsvabarnaid, 300–400 g suhkrut.

Pestud, sorteeritud marjad tambitakse pudruniuga suhkru lisandamisega katki. Puder asetatakse pudelitesse. Suletud pudelid kuumutatakse 25 min. 80° C.

VEKITUD HERNED I

Rohelisi poetusherneid, tillivarsi.

Soolalahus: 1 l vett, 2–3 tl. soola.

Pudelid täidetakse hernelistega, lisandatakse tillioksad ning soolalahus valatakse peale. Pudelid suletakse, sisu kuumutatakse 1½ tundi 100° C.

VEKITUD HERNED II

Rohelisi poetusherneid, petersellivarsi.

Leem pealevalamiseks: 1 l lihaleent, 3 tl. soola.

Herned kuumutatakse väheses lihaleemes 5 min. Jahutatakse ning asetatakse pudelitesse. Peale valatakse külm soolaga maitsestatud lihaleem ning kuumutatakse 1½ tundi 100° C. Tarvitatakse suppide valmistamisel.

VEKITUD HERNED III

Rohelisi poetusherneid, rasvainet, peenendatud tilli, vett.

Soolalahus: 1 l vett, 2 tl. soola.

Herned hautatakse väheses rasvaga 3–5 min. ühes peenendatud tilliga. Jahtunult asetatakse pudelisse ning soolalahus valatakse peale. Kuumutatakse 1½ tundi 100° C.

Märkus. Kui tarvitada keskmise headusega hoiuruumi, võib herneid ka ainult 60 min. kuumutada.

KÕRGEVÄÄRTUSLIKKE
KOI- JA VALGUSKINDLAID

VAIBA- JA KÄSITÖÖLÕNGU

PAKUB TEILE SOODSALT

KEILA

VILLAKETRAMIS- & KUDUMISTÖÖSTUS

TALLINN, SOO T. 27. TEL. 461-01, 438-35.

Müügikohad TALLINNAS: F-a „Vaip-Lõng“, Vene 13, tel. 421-20. F-a J. Veinberg, V. Karja 12. F-a G. Hendrikson, V. Karja 6. F-a „Moodne Käsitöö“, Rataskaevu 2. Puduakauplus, Tõnismägi 3. TARTUS: F-a Vennad Lepp, Kaubahoov 2. VÖRUS: F-a S. Judeikin & Pojad, Jüri tn. 16. PÖLTSAMAAL: F-a Karl Jürman. KURESSAARES: F-a H. Schwallbach. VILJANDIS: A. Kurik, Lossi 26.

Algupärased kavandid ja nõuanne värvide suhtes:
F-a „VAIP-LÕNG“, TALLINNAS, VENE 13, TEL. 421-20.

VEKITUD OAD

Rohelisi või vahaube, tilli või peterselli.

Soolalahus: 1 l vett, 2 tl. soola.

Nõiteksaurutatud oad jahutatakse ning asetatakse tervelt või poolitatult pudelisse või purki vaheldumisi tilli ja peterselliga. Külm soolalahus valatakse peale ning sisu kuumutatakse 1–1½ tundi 100° C. Tarvitatakse salatiks ja liha kõrvale. Tähtis laste toitmiseks.

VEKITUD SPINAT

Spinatit, tilli.

Soolalahus: 1 l vett, 2 tl. soola, 1 tl. suhkrut.

Pestud spinat hautatakse nõtkeks. Jahtunult (ühes leemega) asetatakse pudelitesse vaheldumisi tilliga. Pudelid suletakse ning kuumutatakse 40 min. 100° C. Tähtis hoidis imikute ja väikelaste ning haigete toitmiseks.

Tilli lisandamine hoidistele on soovitatav tilli C-vitamiini suure sisalduse tõttu.

VEKITUD TOMATID I

Punaseid või kollaseid tomateid.

Leem pealevalamiseks: 1 l vett, ühe sidruni mahl, 1 tl. soola, 1 tl. suhkrut.

Külma, keedetud vee hulka lisandatakse sidrunimahl ja suhkur ning sool. Tomatid pistetakse paarist kohast läbi, asetatakse purki ning leem kallatakse peale. Kuumutatakse 10 min. 80° C.

VEKITUD TOMATID II

Punaseid tomateid, tillivarsi.

Leem pealevalamiseks: 1 l punase sõstra või kuremarjamahla, 1 tl. soola, 1 tl. suhkrut.

Tomatid kooritakse, asetatakse tilliga vaheldumisi purki või väiksemad tomatid pudelitesse. Mahlale lisandatakse soola ja suhkrut ning valatakse tomatitele peale. Kuumutatakse 30 min. 80° C.

VEKITUD LILLKAPSAS

Lillkapsast, tilli.

Soolalahus: 1 l vett, 2 tl. soola.

Lillkapsas aurutatakse või hautatakse 5 min. Asetatakse pudelitesse või purki. Soolalahus valatakse peale, kuumutatakse 100° C 60 min. Tarvitatakse salatiks ning väikelaste toitmiseks.

AEDVILJASÜLT KALAGA

1/2 kg kala keedetakse peterselli ja sibulaga küpseks, puhastatakse luudest, tükeldatakse ja asetatakse kaussi. 1 kg keedetud sega-aedvilja (porgandid, hernerid, lillkapsas) asetatakse soelale. Aedvilja- ja kalavesi maitsestatakse äädika ning suhkruga. Siis lisandatakse 10 lehte (3/4 l vedeliku kohta) pestud ja kuumas vees sulatatud valget kalaliimi. Aedvili ja kalatükid asetatakse vaheldumisi kaussi, leem valatakse peale ja lastakse külmias kohas tarduda.

LAMBALIHA ROHELISTE HERNESTEGA

1 l suhkruberneid asetatakse tükikese võiga, peeneks hakitud roheline peterselliga ja 1 kg väikesteks tükkideks lõigatud lambalihaga korruga tulele ja hautatakse, kuni hernerid on pehmed. Seejärel riputatakse 2 spl. jahu peale ja valatakse vajaduse järgi puljongit või vett juurde, et toit liiga paks ei saaks. Siis lastakse edasi keeda, kuni liha pehme.

LÄÄTSED KOOREGA

1/4 kg puhastatud ja pestud läätsi keedetakse pehmeks ja asetatakse paksuvõitu jahukastmesse. Maitsestatakse soolaga, sidrunimahla ja riivitud sidrunikoorega ning lisandatakse mõned lusikatäied hapukoort. Enne laualeandmist valatakse rasvas pruunistatud sibulatega üle ja ilustatakse praetud munaga.

SINGIKOOGIKESED

150 g võist, 300 g jahust, 2 spl. koorest või piimast, 1 munast ja vähesest soolast valmistatakse taigen, mis hästi läbi kastetakse, õhukeselt välja rullitakse ja kokku lüüakse. Veerandtunni pärast korratakse seda uuesti, siis asetatakse taigen tunniks ajaks külma kohta seisma. Seejärel rullitakse õhukeselt välja ja lüüakse ümmarguse vormiga koogid, millele asetatakse peeneks hakitud sinki. Tõstetakse ääred neljast küljest üles, vajutatakse kinni, määratakse munakollasega ja küpsetatakse kuumas ahjus.

PRAETUD SAI VABARNATEGA

Sai lõigutakse 1/2 sm paksusteks viilukateks, praetakse võis kollaseks ja riputatakse suhkruga. Vabarnad pannakse väheks ajaks suhkruga seisma, kusjuures suuremad marjad purustatakse, ja laotakse siis saiaviilukatele.

TÄIDETUD MUNAD SPINATIGA

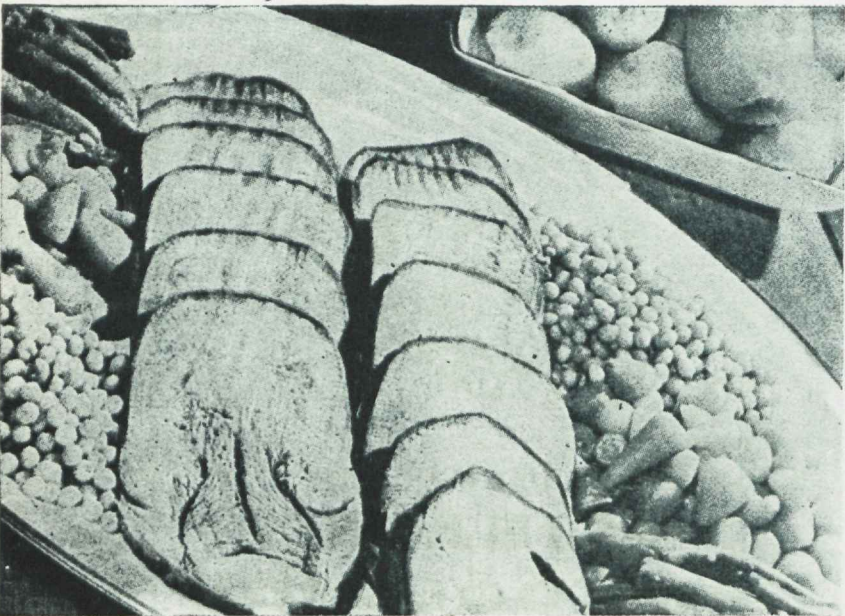
Kõvakskeedetud munad poolitatakse, võetakse rebud välja ja segatakse need väheses võiga, hapukoorega, riivitud juustuga, peenendatud peterselliga ning murulauguga. Selle seguga täidetakse munapooled ja pannakse nad plaadil sooja ahju, enne kui nad hautatud spinatile asetatakse.

MAKS HAUTATUD RIISIGA

Üks väike peeneks hakitud sibul pruunistatakse 50 g rasvas ja lisandatakse siis 350—400 gr pestud ning hautatud riisi. Seejärel valatakse 3/4 l lihaleent peale ja lastakse riisil nõrgal tulel tasa keeda, ilma et segataks, sest terad peavad terveks jääma. 3/4 kg vasikamaksa puhastatakse nahast, lõigutakse viilukaiks ja praetakse ühes peeneks hakitud sibulaga 50 g rasvas pruuniks. Lauale viies segatakse maksalõigud riisiga, millele riputatakse 1 spl. riivitud juustu.

KEEDETUD LOOMAKEEL VÄRSKE AEDVILJAGA

Keel keeta veega 3—4 tundi. Kui keel on soolatud, siis leotada enne keetmist 1—2 tundi, kuid värske keele puhul lisandada keeduveele tublisti soola. Värske aedvili keeta eraldi õige väheses veega või aurutada. Asetada kõik nägusalt vaagnale ühes keelelõikudega ja valada aedviljale tulist pruuni võid. Juurde võib anda ka koorekastet ja värskeid kartuleid.

KEEDETUD LOOMAKEEL VÄRSKE AEDVILJAGA

SPINATISALAT

Pestud spinatit hoitakse mõni hetk keevas vees, nii et ta muutub veidi pehmeks, ja lastakse siis nõrguda. Vett aga tarvitatakse supiks. Sidrunimahlast, söögiõlist ja soolast valmistatakse salatikaste, millesse segatakse peeneks lõigatud spinat. Soovi korral võib salati ümbritseda marineeritud tomatilõikudega. Salatit võib aga valmistada ka päris toorest spinatist.

ROHELISED HERNED

salatina sobivad oivaliselt külmade lihatoitude lisandiks. Valmistatakse paks majonees ja segatakse sellesse keedetud ning nõrgunud hernerid, maitsestatakse ning asetatakse ringina vaagnale külma liha ümber.

VÄRSKE HAPUKAPSAS SALATINA

Peakapsas lõigutakse peeneks, lisandatakse haput õuna- või sidrunimahla, sibulaid, veidi riivitud mädarõigast, söögiõli ja tambitakse kõvasti läbi. Asetatakse portselannõusse, pannakse taldrik ja mingi vajutis peale ning lastakse teise päevani seista. Enne laualeandmist segatakse pisut mett juurde.

TÄIDETUD KARTULIRULLID

3/4 kg eelmisel päeval keedetud kartuleid hõõrutakse puruks, segatakse juurde 1 muna, 1 munavalge, 100 g jahu ja pisut soola. Saadud taigen rullitakse välja ja lõigutakse suurteks tükkideks, millised kaetakse puuviljamarmelaadiga, rullitakse kokku ja praetakse pannil helepruuniks. Seejärel riputatakse suhkruga ja kaneeliga ning antakse lauale vanilli- või puuviljakastmega.

VASIKAMAKS SINEPIKASTMES

Vasikamaks lõigutakse suurteks kuubikuteks ja praetakse võis või rasvas, milles on pruunistatud ka sibulaid, umbes 10 min., pöörates kogu aeg ringi. Siis riputatakse maks jahuga, valatakse lihaleent peale, lisandatakse 1 lusikatäis sinepit ja antakse värskete keedetud kartulitega lauale.

NUUDLIKLIBID

200 g nuudleid keedetakse soolases vees pehmeks (aga mitte nii, et laguneksid) ja lõigutakse siis sentimeetri-pikkusteks tükkideks. Seejärel sulatatakse 50 g võid, pruunistatakse selles 1 tl. peeneks hakitud sibulaid, lisandatakse 2 spl. jahu, 1/4 l piima ja lastakse keema minna. Siis lisatakse juurde nuudlid, 100 g peeneks lõigatud sinki, 2 tl. hakitud peterselli, soola, pipart ja 2 tervet muna ning lastakse segul mõni minut keeda, kuni on paksuks muutunud. Siis lastakse jahutada, vormitakse piklikud klimeid, millised määratakse munaga, riputatakse riivleivaga ja lastakse keevas rasvas või võis helepruuniks küpseda.

KOHUPIIMAKLIBID

20 g pärmist, 4 spl. jahust ja vähesest leigest piimast segatakse vedel taigen, millel lastakse tõusta. Lisandades siis 1/2 kg jahu, 100 g läbi sõela aetud kohupiima, soola, 50 g sulavõid, 2 spl. suhkrut ja vajaduse järgi leiget piima, segatakse lusikaga paras taigen. Rasvasse kastetud lusikaga asetatakse võitud vormi tihedasti üksteise kõrvale piklikud taigatükikesed. Vorm kaetakse rätikuga ja lastakse klimeidel tõusta. Siis küpsetatakse keskmise kuumusega ahjus 3/4 t. kuldollaseks.

TEDRETÄHTEDE,
päikesepõlendiku ja higistamise puhul
PROV. H. JÜRGENS'i
BOR-THYMOL SEEP

KÖÖGIS ...

MAGUSTOIT ÕUNTEST JA KAERAHVELVEST

4 spl. kaerahelbeid pannakse eelmisel õhtul veega likku, teisel päeval lisandatakse 4 spl. sidrunimahla ning 4 spl. piima. Seejärel riivatakse 4 õuna ühes koorega ja lisandatakse kiiresti segule, et ei muutuks pruuniks. Siis lisatakse juurde 4 spl. riivitud pähkleid. Õunte asemel võib tarvitada ka õunamoosi.

SOKOLAADITORT

100 g sulatatud šokolaadi hõõrutakse 100 g või, 100 g suhkruga ja 4 munakollasega umbes 1/2 tundi. Seejärel segatakse aeglaselt 150–200 g jahu ja 4 vahustatud munavalget juurde. Tordivorm määratakse võiga, riputatakse jahuga ja valatakse segu sisse. Küpsetatakse parajas kuumuses. Pärast jahtumist määratakse tort kuuma marmelaadiga, lastakse jälle jahtuda ja valatakse siis glasuur peale. Viimane valmistatakse 100 g sulatatud šokolaadist, 200 g suhkrust ja 2 spl. veest, milliseid keedetakse vahetpidamatult segades, kuni tõstes tekivad niidikesed. Siis võetakse glasuur tulelt ja klopitakse vahulööjaga, kuni tõmbub nahk peale. Siis valatakse kiiresti üle tordi. Marmelaad keeta kas marjadest või puuviljast.

TOMATISÜLT

Tomatid ja sibulad hautatakse väheses vees ja aetakse läbi sõela. Segu maitsestatakse soola, rikkaliku sidrunimahla ja vürtsiga ning valatakse niipalju vett või leent peale, et saadakse 3/4 l vedelikku. Siis sulatatakse keevas vees 15 lehte leotatud kalaliimi ja segatakse tomatipudruga. Külma veega loputatud klaaskaussi laotakse munelõike, tomati- ja hapukurgi-viilukaid ning kapparit ja valatakse siis vedel sült peale. Lastakse tarduda ning antakse lauale majoneesi või roheline salatiga.

SOKOLAADIKOOGIKESED

100 g riivitud šokolaadist, 150 g suhkrust, 100 g jahust, 150 g võist ja 1 munast valmistatakse laua peal taigen, millest vormitakse pikk vorst. Sellest lõigatakse tükikesed, vormitakse koogikesed, asetatakse plaadile, määratakse suhkruveega ja küpsetatakse nõrgas kuumuses. Need koogikesed on paremad, kui nad eelmisel päeval on valmistatud.

PUNANE SAAGOPUDER

Ained: 1 kg punaseid sõstraid või 500 g punaseid sõstraid ja niisama palju vabarnaid, 500 g suhkrut, 250 g saagot.

Puhastatud ja pestud marjad keedetakse kergelt ja aetakse läbi sõela. Siis keedetakse mahla suhkruga, kuni muutub selgeks. Seejärel lisandatakse saago ja keedetakse edasi, kuni saadakse paks mass. See tõstetakse veegaloputatud vormidesse ja lastakse tarduda. Siis lüüakse välja ja antakse vanillikastme või külma kohvikoorega lauale.

Saagot võib enne keetmist ka 1/2 tundi leotada, siis keeb ta rutem pehmeks.

SÖSTRA- JA KOOREKREEM

Kõik koorekreemid on peenemaitselised ja kerged valmistada. Et vahukoort kokku hoida, võib osa koore asemel tarvitada munavalget, seega muutub kreem ainult õhulisemaks ja kergemaks.

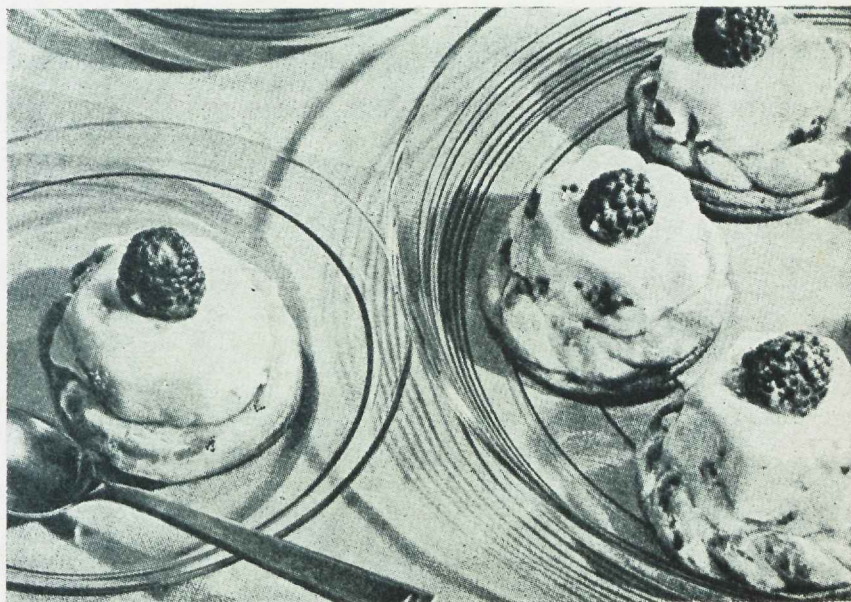
Ained: 500 g punaseid sõstraid, umbes 150 g suhkrut, 1/4 l vahukoort, sidrunimahla.

Pool marjadest purustatakse hõbekahvliga, puistatakse suhkruga üle, lastakse 10 min. seista ja aetakse siis läbi jõhv-sõela. Purustamata marjadel lastakse suhkruga seista. Vahukoort lüüakse kõvaks vahuks ja segatakse sellesse marjamahl, terved marjad, banaanilõigud ja sidrunimahla.

Täpselt samuti valmistatakse kreemi maasikatest, vabarnatest ja teistest marjadest. Kreem asetatakse ilusatele klaas-taldrikutele ja ilustatakse marjade ning vahukoorega.

LILLKAPSAKÜPSISED

1 lillkapsas keedetakse vees poolpehmeks ja lastakse nõrguda. Siis segatakse 3–4 munast, 1 lusikataiest riivitud juus-

VAARIKAKOOGIKESED

tust, 3 spl. jahust, 3 spl. kaerahelvestest, 1/4 l hapukoorest või piimast ning soolast taigen. Osadeksjaotatud lillkapsas segatakse taignasse ja küpsetatakse sellest massist peopesasuurused kuld kollased küpsised.

TAIGNAS KÜPSETATUD ÕUNAVIILUKAD

Ained: 4 suurt õuna, 2 supilusikat rummi, 50 g suhkrut, 1/4 l piima, 2 muna, 5 kuni 6 supilusikat jahu, 1 teelusikas küpsetuspulbrit, rasva, kaneeli.

Õunad kooritakse ja lõigatakse sõrmpaksusteks viilukateks, millised lastakse rummis ja suhkrus 3/4 tundi kinnikaetult seista. Vahepeal valmistatakse piimast, munakollastest, jahust, vahustatud munavalgest ja küpsetuspulbrist taigen. Õunaviilukad torgatakse kahvli otsa, kastetakse taignasse ja küpsetatakse keevas rasvas pruuniks. Siis võetakse nad vahulüsigaga välja, lastes rasval ära tilkuda, ja antakse suhkruga ning kaneeliga lauale.

KARUSMARJAPIIM VAHUPALLIDEGA

1 l piima aetakse tüki vanilliga keema ja lisandatakse 1/2 vanillipulbrit. 2 munavalget lüüakse kõvaks vahuks ja tõstetakse lusikaga piklikud tükikesed kuumasse piimasse. Kui on üks hetk keenud, tõstetakse taldrikule jahtuma. 1 kg keedetud karusmarju aetakse läbi sõela, valatakse kuum vanillipiim üle, asetatakse vahupallid peale ja lastakse jahtuda.

VAARIKAKOOGIKESED

Ained muretaignaks: 300 g jahu, 100 g võid, 1 spl. suhkrut, 1 muna, veidi sidrunikoort.

Kreemiks: 1/2 l vahukoort, 1 spl. suhkrut.

Taigna jaoks antud ainetest valmistada taigen ja rullida välja. Siis lõigata ümmarguse klaasiga väikesed koogid, määrada munaga ning asetada äärde ringi kahest taigaruullist keerutatud ring. Küpsetada kuldpruuniks. Jahtunud koogikestele asetada kõvaks vahuks löödud vahukoort, kuhu juurde segada ilusaid puhtaid vaarikaid. Igale koogile asetada peale kaunistiseks ilus mari.

ÕUNA- JA MANNATOIT

1 kg õunu kooritakse, tükeldatakse ja keedetakse 1 l vees 65 g suhkruga ja tükikese sidrunikoorega pehmeks. Mass aetakse läbi sõela ja lisandatakse 1/2 l keeva vett, 65 g suhkrut, tükike võid ja pisut soola, aetakse siis keema ning segatakse vähehaaval 150 g mannat juurde. Kui manna keenud, lisandatakse 1 kuni 2 vahustatud munavalget, lastakse vormis jahtuda ja lüüakse välja.

INGLISE SIDRUNIMARMELAAD

Ained: 50 g võid, 100 g peent suhkrut, 1 muna, 1 kuni 2 sidruni mahl ja veidi riivitud sidrunikoort.

Võid segatakse suhkruga portselananusmas väikesel tulel niikaua, kuni suhkur on täiesti sulanud. Siis lisandatakse sidrunimahla ja veidi riivitud sidrunikoort ning hõõrutakse 5 min. edasi. Seejärel lisatakse juurde terve muna ja hõõrutakse, kuni segu muutub paksuks. Kui veel umbes 3 min. on lastud tõmbuda, on marmelaad valmis. Segamine peab aga jätkuma kuni jahtumiseni. Siis seotakse anum pargamendiga kinni ja asetatakse külma kohta seisma. Sidrunimarmelaad maitseb oivaliselt ja näib heleda meena. Seda võib tarvitada leiva peale, tortide täidiseks, muretaignaküpsiste ja omlettide juurde.

Moodsaid kleite, pesu ja sukki

kõige suuremas valikus ostate

JOH. ROOSIPUU KAUBAMAJAST

Tartus, Suurturg 14, telef. 20-85

Sind kadestatakse sinu hammaste pärast,

kui puhastad neid iga päev Nivea-hambapastaga. Tugevalt vahutades vabastab Nivea-hambapasta hambad ruttu ja põhjalikult neid katvast inetust kollasest kihist ning eemaldab hammaste vahedesse kogunud toidujäänused ja pisikud.

Hind 50 senti — 75 senti

Werner Mehks, Tallinn

NIVEA-HAMBAPASTA

353

Liköör marjamahlast

Vastuseks paljude küsimustele

Aromaatsed likööri maitstakse ikka meeleldi, olgu siis kas pühade ajal või kui on külalisi. Kui liköör on valmistatud värskest marjamahlast, siis on tal veel eelis olla väärtuslik ja heamaitseeline. Peale marjade on põhianeteks suhkur, vesi ja viinavaim konjaki kujul või siis ka tavaline piiritus. On kasulik lasta marjalikööri pikemat aega seista, vähemalt kaks kuud, sest mida kauem nad seisavad, seda parema maitse nad omandavad. Seisimine ei ole vajalik, kui liköör pannakse korgitud pudelites — selleks võib tarvitada aga ainult hästi keedetud korke, kuna liköör võtab kergesti endasse korgimaitset, — nartsudega või õlgedega ümbermässituna külma veega katlasse. Vesi võib ainult parajasti keema minna, siis lastakse pudelid selles pikkamisi jahtuda. Tuleb veel silmas pidada, et pudeleid ei täidetakse päris täis ja et milgi tingimusel ei tohi neisse õhku pääseda. Selleks tuleb korgid ristikujuliselt peene nõõriga kinni siduda.

Maasikalikööri. Selle valmistamiseks on eelistatavamad hästilõhnavad metsmaasikad. Marjad kaalutakse ja samuti ka suhkur, mida vajatakse samas kaalus nagu marju. Nüüd pannakse ikka üks kord marju ja selle peale kord suhkrut klaasnõusse, kuid mitte vett, ja lastakse umbes kümme päeva seista. Siirup, mis sel teel saadakse, nõristatakse nüüd ära, kuid ainult õige tasa vajutades. Marju võib kasutada marmelaadi valmistamiseks. Marjamahl aetakse kiiresti keema, lastakse jahtuda ja villitakse pudelitesse, kusjuures nelja osa marjamahla kohta lisandatakse niisama palju 90% alkoholi ja kaks osa vett, ja suletakse korkidega. Pärast mitmenädalast seismist vaadatakse järele, kas vedelik on täiesti selge, — enamasti pole see nii ja siis tuleb seda filtreerida. Alles siis, kui mahl on täiesti selge, pannakse see uuesti pudelitesse, mis nüüd korgitakse ja lakitakse.

Maasikalikööri teist viisi. Pudel täidetakse võrdsetes osades valminud metsmaasikatega ja hariliku või peenekstambitud pruunsuhkruga (karamelliga) ning valatakse nüüd niipalju viina või piiritust juurde, et pudel saab päris täis. Asetatakse mõneks kuuks päikese kätte.

Kirsiliköör sõstardega maitseb oivaliselt. Ühe kilogrammi kirsside kohta võetakse üks tassitäis musti sõstraid, 20 kirsituuma, üks liiter puhast alkoholi ja 250 g suhkrut. Seda likööri valmistatakse nagu maasikalikööri eelmises retseptis.

Sõstralikööri on eriti lihtne valmistada. Täiesti valmid marjad pannakse vähese veega korralikku emailkatlasse (milles varem pole keedetud midagi rasvast) ja lastakse ainult parajasti keema minna, nii et sõstrad lõhkevad. Siis kurnatakse nad läbi jõhvsoela ja mahl filtreeritakse. Segatakse puhastatud suhkruga ja piiritusega täpselt võrdsetes osades, filtreeritakse veel kord ja valatakse siis väikestesse pudelitesse, millised kõvasti kinni korgitakse.

Liköör magus-kirssidest. 2—3 kg magus-kirsse (punased murelid) pestakse, kuivatatakse ja asetatakse nii

sama palju suhkruga suurde laiakaelisse pudelisse. Pärast täitmist peab jääma veel palju tühja ruumi. Pudelisse kaetakse pärgamendiga, seotakse kinni ja asetatakse pudel päikese kätte, kus mõne päeva pärast algab käärimine. Pudel peab 2—3 nädalat päikese käes seisma, millise aja jooksul on mahl peagu täiesti selgunud. Juhul, kui see pole nii, valatakse ta läbi filterpaberi ja täidetakse siis pudelid, millised suletakse korkidega ja lakitakse. Lastakse õige kaua seista. Järelejäänud kirsse võib tarvitada tortide ja muude toitade kaunistamiseks.

Pärast päevitumist ...

Jumepiim JUNO

- Nahkapuhastav vedel puuder-kreem, mille eriti valitud varjundid sobivad Teie pruunistunud näole. Annab ilusa, terve jume.

Varjundid: **Päikespruun, Kreem** jt.

Puuder JUNO

- Ning muidugi **päikespruun** või ka mõni teine sobiv varjund, et anda Teie näole meeldiv matt jume kas rannal, sportimisel või tantsul.

A/S. Prov. Julius Lill — Tartu

Teie soeng püisib paremini

pärast pesemist leeliseta vahendi Schwarzkopf Ekstra-Mahe'daga, kuna see ei tekita hallikat lubja- ja seebikorda. Teie soengu lainete loomulik läige pääseb täielikult maksvusele. Blondiinidele

olemas Schwarzkopf Ekstra-Blond. Müügil üksikpakendeis à —.45 s. ja kahekordse sisuga pakendeis à —.75 s. Vedel šampoon pudeleis à —.75 s., Kr. 1.80 ja Kr. 3.—.

SCHWARZKOPF Ekstra

SEEBITA NING LEELISETA SHAMPOON

Uus tõusev ameerika filmitäht

(Algus lk. 204.)

naelu, otstarbel mängida üht osa ühes eksperimentaalteatris kolme naela eest nädalas.

Kui paljud näitlejad või näitlejatarid teeksid seda?

Vivienil on annet elada ja töötada tänasele. Ta ei muretse kunagi tuleviku pärast, kuid tal näib olevat annet korraldada sündmusi väga oma plaanide ja auahnuse kohaselt. Siiski oli olemas kardetav moment, nimelt umbes kolm või neli aastat tagasi, kui ta karjäär rippus väga õrna niidi otsas. Ta leping Kordaga ei tahtnud algul hästi edeneda. Umbes aasta aega polnud tal Vivienile ühtki osa anda ja Denhami stuudiod olid alles ehitamisel. Ta oleks peaaegu saanud Roxanne'i osa Laughtoni „Cyrano's“, kuid filmimisest loobuti lõpuks pärast tüli seeütle, kas Vivien nõustuks mängima seda osa blondina.

Ka see oli kahtlane, kas Vivien saab Libby osa „St. Martini tēnavas“. Pärast seda kui Pommer ja Laughton olid katsetanud iga tähte briti filmides, soovisid nad Vivieni näha. Vivien oli just valmistunud mängima „Serena Blandishi“ Gate'i teatris Londonis ja see oli minu ülesanne püüda edasi lükata selle osa mängimist, et ta saaks kaasa teha „St. Martini tēnavas“. See oli ebasümpaatne ja raske osa. Ta polnud kunagi varemalt katsetanud mängida agulitüdrukut ja tema murraku kohta ses osas ilmus palju arvustusi. Mõned arvustused olid ülekohtused, kuna Vivien pidi seda „hääldamist“ kasutama, et see oleks arusaadav Ameerikas. Tegelikult, kui seda filmi näidati Ameerikas, leiti see olevat raskesti arusaadav ja film sünkroniseeriti ümber ameeriklastele arusaadavaks.

Vivienil oli lepingu järgi õigus valida osi oma soovile vastavalt, eesõigus, mida omasid vähesed staarid. Kui Vivien oleks olnud kohustatud mängima nii paljudes filmides, nagu stuudio nõudis (nagu on enamasti nõudeks pikaajalisel lepin-

Mugava kodu

sisustamiseks valmistame hulgas valikkoonides

vaiba- ja käsitöölõnga

„ESTONIA“ vaibalõng on katsete ja äraproovitud spetsiaal-vaibalõnga villasortide tõttu kõrgel tasemel. Värvilt on lõng pleekimata ja kaunitooniline.

Tutvuage meie

vabriku vaibalõnga proovikaartidega.

Eritellimiste peale eulaniseerime lõnga koi-kindlaks.

Meie vaibalõnga müügikohad:

Võrus — A. Kiviranna, Kreutzwaldi 26; Petseris — P. Tufanov, Kaubarida; Valgas — A. Päiv, Vabaduse 6; Pärnus — S. Pärn, Kalevi 38; Viljandis — H. Keernik, Lossi 23; Rakveres — P. Leinfeldt, Lai tän.; Narvas — „Kodukäsitöö“, Joala 26; Tapal — A. Valsiner, Pikk 12; Kuressaares — H. Schwallbach, Kauba tän. 7.

„ESTONIA“ villavabrik

Tartus, Riia tän. 3 ja Kivi tän. 1.

Naine
ARSTI LUUBI
ALL

Küsimuste saatjad!

Sellest raamatust leiate teie oma küsimustele palju põhjalikuma selatuse, kui saame anda meie.

•

Kui maksate raamatu hinna kr. 1.— meie posti jooksvale arvele 22-01, saadetakse raamat postikuludeta kätte.

Kirjastus „MARET“.

guis), siis oleks Vivien hakanud mässama, sest esmajoones otsis ta osas mänguvõimalust. Ta ei tahtnud lasta endast teha ilusat nukukest — ta vaid nõudis võimalust olla näitlejatar. Vivien on väga vaimustunud Bette Davisest ja on võimalik, et osade valikus kõnniks ta neidsamu radu nagu tema poolt imetletu.

Vivien valis sobiva aja Hollywoodi karjääri alustamiseks. Ta on tunnustatud staar oma kodumaal ja mängib Hollywoodi kaamera ees nelja-aastase lava- ja filmipraktikaga.

Olen kindel, et see oleks olnud viga, kui ta oleks siirdunud Hollywoodi otsekohe pärast oma esimest menu filmis „Vooruse mask“. Mul oli talle pakkumisi kõikidelt suurtelt Hollywoodi filmiühingutelt, kuid olen õnnelik, et Vivien võttis kuulda mu soovitust jääda Inglismaale ja alata siin oma karjääri. Pole midagi nii ohtlikku tõusva staari karjääris kui Hollywoodi leping. See viib kas kuulsusele või langusele, enamikus langusele.

Teie küsite — meie vastame

Marlen.

1) Kirjeldatud näovistrike suhtes pöörduge mõne naha-haiguste-arsti poole, sest ilma haigust nägemata pole võimalik arstil ravi määrata. Kõõma kaotamise kohta leiate õpetuse „Maretist“ nr. 5 s. a. „Tellija Harjumaalt“ all.

2) Kui olete karsklane, siis jääge selle juurde täiesti ka igas seltskonnas, kus tarvitatakse alkohooliseid jooke. See pole sugugi halb toon, kui keeldute joomast ega lase endale peale sundida.

Lei H.

1) Võiksite katsetada vastuses „L. K.“ antud retseptiga, kuigi teil kõõma ei ole. Juuksehaiguste suhtes võite pöörduda ükskõik millise nahahaiguste-arsti poole.

2) Kui elektrilokke tehakse ainult kord aastas, siis nad pole juuksekasvule kahjulikud. Liiga sagedane elektrilokkide tegemine aga mõjub kahjustavalt.

Lugeja 10 483

Õunte mädanemist puu otsas põhjustab tõenäoselt puuvilja mustmädanik (sclerotinia fructigena).

Tõrje:

1) Mädad viljad ära korjata ja hävitada.

2) Pritsida viljapuid bordoo- või väävlislubja-vedelikuga harilikel pritsimisagadel.

Lugeja Endla.

Fileetöö-õpetuse avaldame edaspidi.

H. V. — Simunas.

1) Kui mürt on kiratsema jäänud, tuleks ta kohe ümber istutada, tarvitades selleks järgmist mullasegu: savikas mättamuld + sõnnikumuld + lehemuld, lisandades veel sellele pestud liiva ja veidi lupja. Kui aga ligidal pole aednikku, kes Teile vastava segu valmistaks, siis võiksite selle ise valmistada, võttes rammusat aiavilja, lisandades sellele pestud liiva ja metsast lehtpuude alt toodud mulda ning veidi lupja. Suvel mürt võimalikult välja aeda paigutada, asetades ta potiga mullasse.

2) Sibullillede ühest kohast teise ümberistutamiseks on kõige sobivam aeg septembrikuu esimesel poolel.

3) Suuremaid sirelipõõsaid on kõige parem ümber istutada varakevad, kuid võib seda toimetada ka sügisel. Üleskaevatud suure põõsa küljest on võimalik eraldada ka üksikuid noori võsusi, milliseid võib eraldi istutada.

Tellijaja A. L.

1) Soovitame Teil osta dr. A. Reimani „Ema käsiraamatu“, kust leiata nii imiku toitmisel kui ka teisi imiku ellu puutuvaid artikleid. Piima anda ainult keedetult. Puder valmistada igal söögijal värskelt. Peale manna- ja kaerahelbe-pudru anda rohkesti ka aedvilja-putru ja toormahla. 1/2-a. lapse rõivastiseks on peajasjalikult siplemissüpsid, mis on mähkmete teletõmmatud, ning jakike. Suvel soojal ajal aga lühikesed mähkmissüpsid. Kleiti on 1/2-a. lapsele vara valmistada, selle võiks teha, kui ta juba istuma hakkab.

2) Meeste päevasärgi triikimist alustada kraest, siis passe, edasi keskelt kokkupandud selg, mansetid, varrukad ja esitükid. Pikem kirjutus triikimisest on ilmunud „Maretist“ nr. 4 — 1936. a., lk. 119 ja 126.

L. K. Viljandist.

Rasvase kõõma puhul toimige järgmiselt:

1) Hõõruge peanahka igal õhtul 10 minutit rohuga nr. 1. Rohi nr. 1. Rp.

Natr. hyposulfur. 20,0

Aq. dest. ad 200,0

2) Siis laske peanahka kümme minutit kuivada.

3) Järgnevalt hõõruge peanahka 10 minutit rohuga nr. 2. Rohi nr. 2. Rp.

Acid. mur. conc. 6,0

Spir. vini 80° ad 200,0

Nii viisi toimida pidevalt igal õhtul ja tarvitada ära mitu pudelitäit.

SUURES VALIKUS

*mööbliriideid, ukse- ja
aknaeesriideid*

**RAHVUSLIKUD SEELIKURIIDED
JA LÕNGAD**

Igas värvis koi- ja päikeskindlaid

*vaiba- ja käsitöö-
lõngu*

Džuudiriidet lõngadele vastava ruudustikuga

MEIE LÕNGADE MUUGIKOHAD:

VÕRUS, Kreutzwaldi t. 50, A. Pihlak; VILJANDIS, Lossi t. 16, M. Labi; Lossi t. 23, H. Keernik; PÄRNUS, Kalevi t. 41, H. Reimann; PAIDES L. Rästas, telef. 107; PETSERIS S. Martsen; A. Retel, Võru t. 14; TALLINNAS, Lübi-jalg 6, K. Saarse; RAKVERES, Tallinna t. 20, S. Hauka; Lai t. 13, firma „Käsitöö“; NARVAS, Joala t. 26, firma „Kodukäsitöö“; VALGAS, Kesk t. 11, firma „Amro“; TÜRIL A. Rumvolt; PÖLTSAMÄAL, Jõgeva t. 10, A. Supp; KARKSI-NUIAS Reile; TAPAL, Pikk t. 12, A. Valsiner; ANTSLAS A. Laas; VAIKE-MAARJAS A. Jürisson; KURESSAARES M. Trey.

Villa- ja värvimistööstus „EKSTRA“

A. Träss

TALLINNAS, S. Tartu mnt. 12

TARTUS, Narva t. 49, telef. 30-07

„MARET“ ilmub kord kuus ühes mustri- ja lõikelehega. — Tellimishinnad: Sisemaale aastas kr. 3.50, 6 kuud kr. 1.80, 3 kuud kr. 0.90. Välismaale aastas kr. 5.50, 6 kuud kr. 3.—, 3 kuud kr. 1.50. Kuulutuste hinnad: 1 mm üle lehekülje laiuse 80 senti. Kaantel: I kaane seesmine külj kr. 120.—, viimase kaane seesmine külj kr. 100.—, viimase kaane välimine külj kr. 150.—, 1/1 lehekülge sisuosas kr. 200.—, 1/2 lehekülge kr. 100.— jne. Kuulutajale võimaldatakse koha valik ainult võimaluste piires. Vasesügav- ja mitmevärvitrukis lehekülgedel kuulutus ei avaldata. — Väljaandjad: V. Kask ja R. Puusepp. Vastutav- ja peatoimetaja: R. Puusepp. Käsitöö-, moe- ja majapidamis-osakonna toimetaja: Linda Puusepp. Keeleline korrektor: Eti Sirg. — Toimetuse, talituse, trüki- ja kaitse-koda: Tartus, Ülikooli 25; telefonid: kontor ja trükikoda 35-20, ärijuht 41-90, peatoimetaja 39-75, pk. 22. Posti jooksev arve nr. 2201. Sissemakse ja tellimisi võetakse vastu igas postiasutises.

Igal eksemplaril lisana kaasas 16 lk. romaani „Hea, et sa siin oled...“

Emad!

Teie vajate puhkust.

Ka Teie lapsed vajavad seda.

NOORSOO-AJAKIRI

VIIKING

maksab kuus ainult 35 senti,

kuid sellejuures valmistab ta terveks kuuks Teie lapsele rõõmu rikkaliku lugemisvara ja ilusate piltidega.

Ilmub müügile

moodsalt ja huvitavalt toimetatud noorsoo-ajakiri

Viikingi

nr. 7

32 lk. Kaas kolmevärvitrükis. Sisu osaliselt värvitrükis.

Palju lühijutte, kaks paeluvat romaani, kirjutisi kaugetest maadest ja rahvastest, artikleid spordist, kirjandusest, kunstist, mitmesuguseid mõistatusi. Käsitöid tüdrukutele ja poistele, foto-, male- ja kirjamarginaalid jne.

Suured hindmõistatused.

Neile, kes on kuukirja „MARET”i tellijad, maksab „VIIKING”:

1 aastaks	.....	Kr. 3.20,	eraldi	Kr. 3.60
1/2 "	.....	" 1.60,	" "	1.80
3 kuuks	.....	" 0.80,	" "	0.90

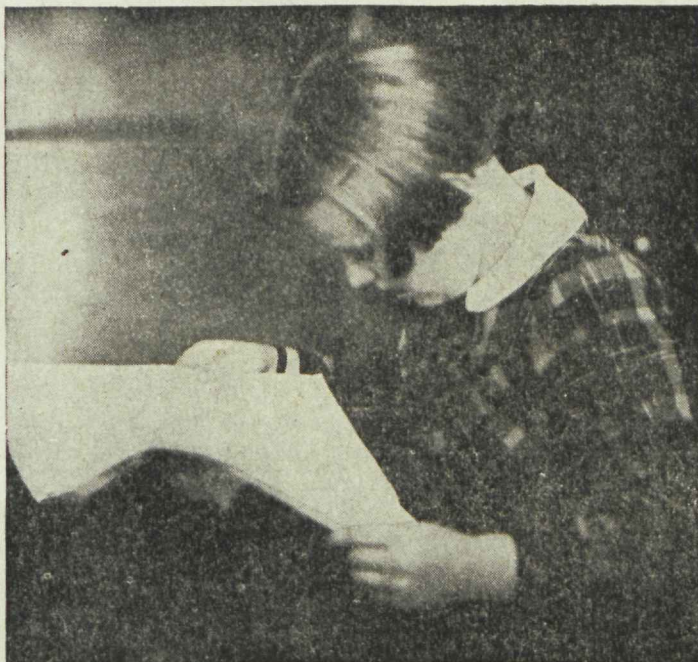
UKSIKNUMBER 35 SENTI.

Müügil kõigis ajalehe-müügikohtades.

Kirjastus „MARET”

Tartu, Ülikooli 25,

pk. 22, telef. 35-20, 39-75 ja 41-90

50
SENDINE

ROMAAN

„50-SENDINE ROMAAN“

on odav rahvaraamatu-seeria, mida ilmub 12 numbrit aastas. (Iga kuu üks romaan.) Tellimishind aastas kr. 5.50, poolaastas kr. 2.80, kolm kuud kr. 1.40. Tellimised välismaale, välja arvatud Läti ja Leedu, 50% kallimad.

„50-SENDISE ROMAANI“ ülesandeks on tutvustada eesti lugejaskonda maailmakirjanduse parimate, vanimate kui ka kõige uuemate ilukirjanduslike uudisteostega.

„50-SENDISES ROMAANIS“ peegeldub rahvaste ja aegade elu haaramate, jõulisemate ja põnevamate ilukirjanduslike teoste näol.

„50-SENDISESSE ROMAANI“ on koondatud mitmekülgseid ilukirjand. väärtteoseid, et pakkuda lugejatele suurt vaheldust ja igale maitsele vastavat lugemisvara. Nii leidub siin vaheldumisi häid armastus-, seiklus-, kriminaal-, sõja-, matka-, mere- ja maaelu ning linnaelu kirjeldavaid romaane.

„50-SENDINE ROMAAN“ tahab kõiki neid romaane oma lugejaile pakkuda odavalt ja nägusalt.

1939. a. ilmuvad „50-sendise romaani“ sarjas järgm. romaanid:

Ivan Turgenev: Rudin ● Thea von Harbou: India hauasamm ● Gerhart Hauptmann: Fantoom ● Leo Tolstoi: Kreutzeri sonaat ● Fred Andreas: Armastuseta laev ● W. von Hollander: Õnn vaikes majas ● Theodor Fontane: Abielurikkuja ● Gustaf af Geijerstäm: Naise võim ● H. G. Kernmayr: Magdalena suur vale ● Herman Bang: Tine ● Norbert Jacques: Sadam ● O. E. Kiesel: Irene saatus

„50-sendisest romaanist“ on juba ilmunud ja müügil:

W. von Hollander: ÕNN VAIKSES MAJAS

Thea von Harbou: INDIA HAUASAMMAS

Leo Tolstoi: KREUTZERI SONAAT

Theodor Fontane: ABIELURIKKUJA

H. G. Kernmayr: MAGDALENA SUUR VALE

Ivan Turgenev: RUDIN

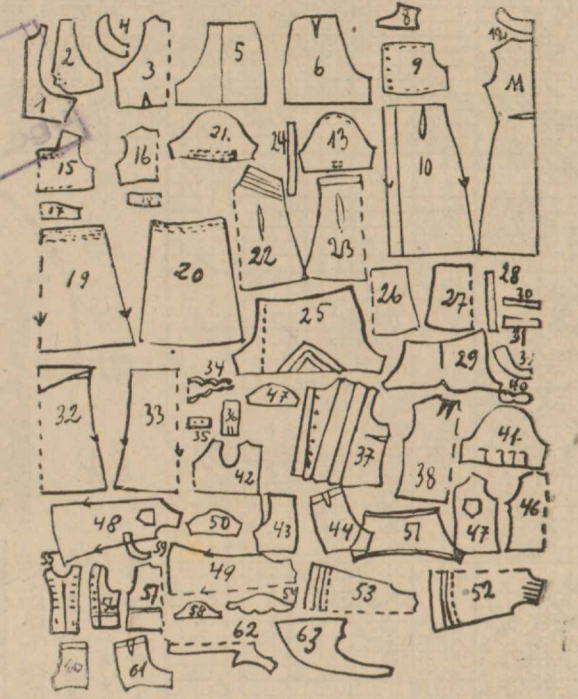
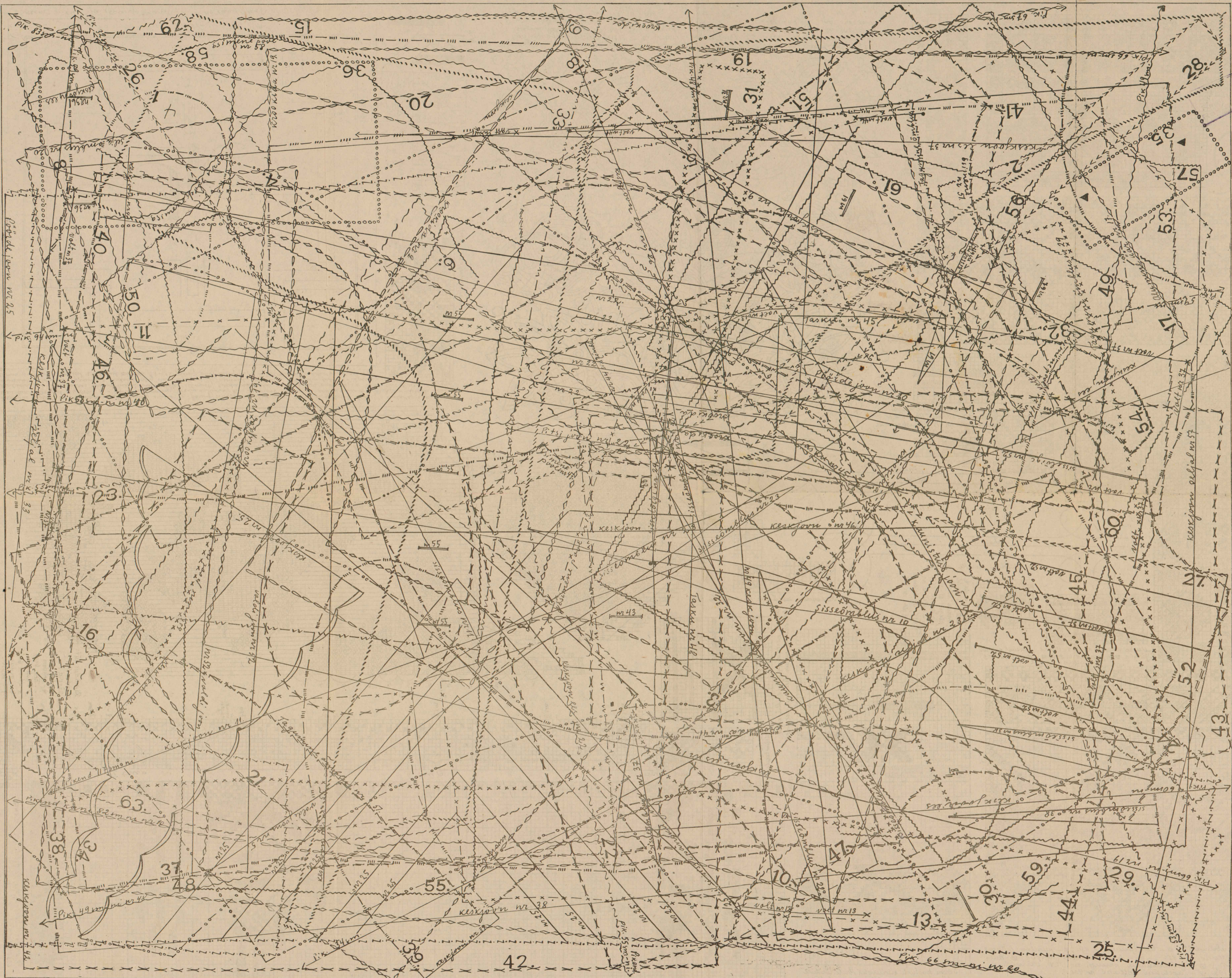
Naiste ja kodude kuukirja „Maretiga“ koos tellides maksab „50-sendine romaan“ 1 aastaks kr. 5.—, poolaastaks kr. 2.50.

„50-SENDISE ROMAANI“ üksiknumbrid on müügil kõigis neis müügikohtades, kus magasin-ajakiri „VALLATU MAGASIN“.

KIRJASTUS „MARET“, TARTUS, ÜLIKOOLI 25

Telefonid: kontor 35-20, ärijuht 41-90, toimetaja 39-75

Posti jooksev arve nr. 22-01

AR EESTI RAHVUS-RAAMATUKOGU

Maret

Naiste ja kodude kuukiri
JUULIKUU MUSTRI- JA LÕIKELEHT 1939. A.

- Lõige I. Moefoto. Rannaülikond, rinnam. 88 sm.**
1. Keskosa ees
  2. Rinnasosa
  3. Selg
  4. Krae
  5. Püksi esipool
  6. Püksi tagapool
  7. Vöö 81/3 sm
- Lõige II. Moefoto nr. 5. Kleit, rinnam. 92 sm.**
8. Esipasse
  9. Esitükk
  10. Seeliku esilaid
  11. Selg
  12. Krae
  13. Varrukas
  14. Vöö 3 sm/110 sm
- Lõige III. Kleit nr. 288, 12-14-a. tütarlapsele.**
15. Esitükk
  16. Selg
  17. Esipoole vahetükk
  18. Seljapool vahetükk
  19. Seeliku esilaid
  20. Seeliku tagalaid
  21. Varrukas
- Lõige IV. Särk ja püksid nr. 292, 14-15-a. tütarlapsele.**
22. Särki esipool
  23. Särki selg
  24. Olapael
  25. Püksi poolosa
- Lõige V. Särk ja püksid nr. 296, 4-5-a. tütarlapsele.**
26. Särki esipool
  27. Särki selg
  28. Olapael
  29. Püksi poolosa
  30. Esipoole värvet
  31. Seljapool värvet
- Lõige VI. Särkpüks nr. 293, 15-a. tütarlapsele.**
32. Esipool
  33. Selg
  34. Pannososa
  35. Esipoole kilt
  36. Seljapool kilt
- Lõige VII. Pluus nr. 308, rinnam. 92 sm.**
37. Esitükk
  38. Selg
  39. Krae
  40. Lips
  41. Varrukas
- Lõige VIII. Ülikond nr. 320, 4-a. poisile.**
42. Pihik
  43. Püksi esipool
  44. Püksi tagapool
  45. Pluusi esitükk
  46. Pluusi selg
  47. Varrukas
- Lõige IX. Kleit nr. 318, 5-a. tütarlapsele.**
48. Esitükk
  49. Selg
  50. Varrukas
- Lõige X. Kleit nr. 319, 1-2-a. tütarlapsele.**
51. Püksi poolosa
  52. Kleidi esitükk
  53. Selg
  54. Varrukas
- Lõige XI. Ülikond nr. 317, 2-a. poisile.**
55. Kuue keskosa
  56. Kuue külgsosa
  57. Selg
  58. Varrukas
  59. Krae
  60. Püksi esipool
  61. Püksi tagapool
- Lõige XII. Põll nr. 314, 4-5-a. lapsele.**
62. Esitükk
  63. Külgsosa

Mustrilehel asuvad:
 1. Kootud lina kudumiskiri.
 2. Niitlõim-teki rakendus, koostamine ja motiivid.
 3. Tikitud padja muster.
 4. Pila- ja toledotikaadiga lina skeem ja muster.
 5. Tikitud kleidile mustrid.
 6. Aknaeesriide muster.
 7. Kootud eesriiete ja padja skeemid ja rakendus.
 8. Tikitud kostüümi muster.
 9. Monogramme.

„Maret“ trükk, Tartus, 1939. a.

Muster vestide kostümelle. Värvid „meistrüüdl“: ■ - tumepruun nr. 830, ■ - punakas kollane nr. 868, ■ - määrduvad kollane nr. 855, ■ - hallikas beez nr. 808, ■ - hele kollane nr. 807, ■ - oranž nr. 835, ■ - määrduvad pruun nr. 829. Värvid „mezzanall“: ■ - hele rohelise nr. 192, ■ - apelsüni kollane nr. 131,5.

A.R.

Mõnede tükandite ja rahvusliku võrre kiidid kiidud vööle. Värvid „Ankur“ kaardid järgi: ■ - pruun nr. 382, ■ - kollane nr. 383, ■ - must nr. 384, ■ - kollane nr. 385.

Muster tükandiga ja rahvusliku võrre kiidid kiidud vööle. Värvid „Ankur“ järgi: ■ - pruun nr. 473, ■ - punane nr. 474, ■ - kollane nr. 475.

Muster kiidide nr. 299. Värvid: ■ - punane, ■ - kollane, ■ - must.

Muster kiidide nr. 299.

Nööriand kiidide nr. 302.

Tumesinine, Punane.

Nööriand kiidide nr. 301.

Muster kiidide nr. 304. Värvid „Ankur“ kaardid järgi: ■ - punane nr. 806, ■ - sine nr. 813, ■ - kollane nr. 812.

Muster kiidide nr. 303. Värvid „Ankur“ nr. 382 - kollane, punane.

Soovopad, rahvuslikel mottodel ühendatud, hõõrun ja õlle. 1. Hele kollane nr. 406 (381), 2. Kollane nr. 407 (382), 3. Hele kollane nr. 408 (383), 4. Kollane nr. 409 (384), 5. Kollane nr. 410 (385), 6. Kollane nr. 411 (386), 7. Kollane nr. 412 (387), 8. Kollane nr. 413 (388), 9. Kollane nr. 414 (389), 10. Kollane nr. 415 (390), 11. Kollane nr. 416 (391), 12. Kollane nr. 417 (392), 13. Kollane nr. 418 (393), 14. Kollane nr. 419 (394), 15. Kollane nr. 420 (395).

Rasendus üsridel ja padjal.

I tüüp, II tüüp.

Muster vestide kostümelle. Värvid „meistrüüdl“: ■ - tumepruun nr. 830, ■ - punakas kollane nr. 868, ■ - määrduvad kollane nr. 855, ■ - hallikas beez nr. 808, ■ - hele kollane nr. 807, ■ - oranž nr. 835, ■ - määrduvad pruun nr. 829. Värvid „mezzanall“: ■ - hele rohelise nr. 192, ■ - apelsüni kollane nr. 131,5.

Seem röövid üsridel. Peale vestide mottide suuruses võtta iga ruut 1,5 cm. ■ - tumepruun, ■ - oranž.

106 cm, 17 cm, 9 cm, 11 cm, 13 cm, 7 cm, 15 cm.

Rasendus nüt. Värvide: ■ - kollane, ■ - hallikas, ■ - must, ■ - punane, ■ - sine, ■ - roheline, ■ - valge.

Seem röövid üsridel. Peale vestide mottide suuruses võtta iga ruut 1,5 cm. ■ - tumepruun, ■ - oranž.